

Vuzeniška podružnica Sv. Primož
Anton Martin Slomšek je bil do 1844. leta nadžupnik v Vuzenici.

Duhovno življenje

BUENOS AIRES • LETO 68 +++

8

SEPTEMBER 2001

Od zgoraj in od leve: 1. Ljubljanski nadškof dr. Franc Rode posveča letošnjega novomašnika Igorja Jereba (ki je bil lani nekaj tednov v Argentini). 2. Njegova nova maša je bila 8. julija v Šmartinu pri Kranju. 3. Nova slovenska zaveza je postavila prof. dr. Lambertu Ehrlichu na Žalah nov nagrobnik. 4. Prof. Janez Juhant in msgr. Janez Zdešar mašujeta (15. julija) v cerkvi Vseh svetnikov na Žalah ob obletnici Ehrlichove mučeniške smrti. 5. Mariborski škof dr. Franc Kramberger somašuje z dvanajstimi duhovniki ob romanju „treh Slovenij“ na Sv. Višarje (Foto: M. Šušteršič). 6. Nadškof dr. Franc Rode blagoslovlja sveži grob prelata Jožeta Škerbca na pokopališču v Škrljah (4. julija). 7. Zemeljske

LJUBEZEN DO CERKVE

Lojze KUKOVICA

Ze pri otroškem katekizmu smo se naučili, da sta največji krščanski zapovedi ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega. In da je v teh zapovedih obsežena vsa človekova svetost. Boga je treba ljubiti z vsem srcem in nad vse drugo, bližnjega pa, kakor ljubimo sami sebe, ali še bolje, kakor nas je ljubil Kristus. Teh osnovnih zapovedi nas Cerkev ob vsaki primerni priložnosti spominja, da se ne bi nihče mogel izgovarjati pred Bogom, da jih ni poznal.

Pri tej drugi božji zapovedi nas, oprta na božjo besedo, Cerkev uči tudi, kdo je naš bližnji in kako moramo to ljubezen izvrševati v vsakdanjem življenju. Oprta predvsem na Jezusov nauk in na njegov zgled nam govori, da je naš bližnji vsak človek, ki je potreben naše pomoči in mu moremo pomagati. To je pokazal Kristus predvsem z zgledom svojega življenja. Kot učlovečeni Bog je hodil po palestinskih mestih in vaseh deleč dobrote vsem, ki so bili v potrebah in stiskah. Končno je za vse nas dal tudi svoje življenje, da bi se nihče, ki bi veroval vanj kot Odrešenika, ne pogubilo, ampak imel večno življenje. To vse kot kristjani vemo in se na njegovem zgledu učimo in navdihujemo, kako ga v lastnem življenju posnemati.

Je neka ljubezen do bližnjega, na katero pa morda premalo pomislimo in premalo govorimo. In jo morda tudi premalo gojimo. Je to ljubezen do Cerkve. Do Cerkve kot božje ustanove in skupnosti vseh tistih, za katere je Kristus pretil svojo kri, ki jo ljubi kot svoje skrivnostno telo ter svojo mistično nevesto. Ni treba spominjati, da smo Cerkev vsi, ki smo bili s krstom vcepljeni v Kristusa, po katerem smo bili in smo deležni njegovega božjega življenja.

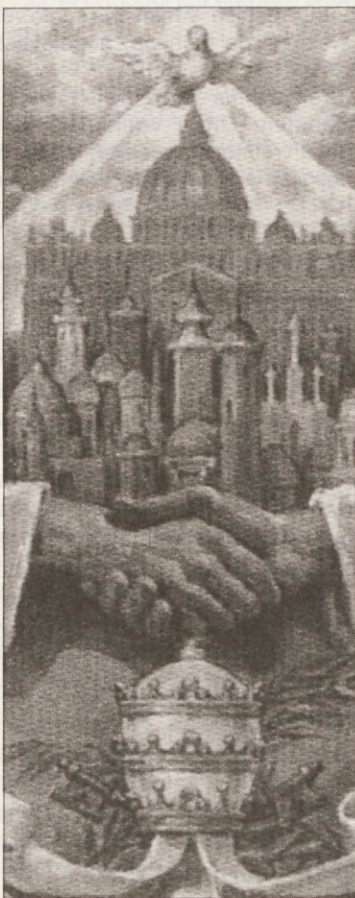
Ljubimo to Cerkev, našo duhovno mater, ki nas je rodila za življenje božjih otrok, ki nam to življenje z zakramenti hrani in, če treba, tudi izgubljeno vrača? Posebej še, ali res ljubimo tudi tako imenovano „uradno“ Cerkev, nosilce svete hierarhije - papeža in škofove? Včasih ima človek vtis, da premnogi kristjani prav radi kritizirajo in celo obsojajo to Cerkev. Tega je bila seveda Cerkev deležna v vseh dobah svoje zgodovine. Kdaj pa ni imela nasprotnikov in celo sovražnikov, ki so jo blatili in vse hudo

zoper njo govorili in jo seveda tudi krvavo preganjali, kot to delajo še danes? Temu se ni čuditi, saj ji je Kristus sam to naprej napovedal. Kot njega mnogi niso sprejeli, tako je svojim napovedal, da tudi njih ne bodo sprejeli, da jih bodo gonili pred sodišča in v smrt.

Toda v vseh časih je bilo mnogo tudi njegovih učencev, njegovih prijateljev, ki, kot bi hoteli tekmovati z njegovimi nasprotniki, iščejo v njegovi Cerkvi raje temne strani kot svetle. Kot da bi jih kdo postavil za njene tožnike in sodnike. Tega smo veliko videli in doživljali zlasti v času med in po zadnjem vesoljnem koncilu. Iz vseh krajev in slojev katoliškega sveta so se oglašale ostre kritike in napadi na Cerkev. Včasih so celo kot z neko prikrito naslado znova prinašali na dan temne strani iz cerkvene zgodovine: Aleksander VI., Galileo Galilée, Giordano Bruno, križarske vojske, inkvizicija in še in še. In to brez potrebe, saj je Cerkev že nešteto krat priznala, da ni bilo vse v njeni zgodovini dobro in svetlo.

Cerkev svojih slabosti, napak in grehov ne skriva. V vsaki resnejši knjigi cerkvene zgodovine se vsakdo lahko pouči, kaj je Cerkev bila in storila v 20 stoletjih svojega potovanja po tej zemlji. Vendar tisti, ki svojo Cerkev resnično ljubi, se raje spominja neizmerno veliko dobrega, ki ga je Cerkev svetu storila. Žalostjo v srcu si seveda ne bo skrival tudi mnogih senčnih strani njene zgodovine. A ker Cerkev ljubi kot svojo duhovno mater, jo bo skušal razumeti in po moči tudi opravičiti. Če kdaj tega ne bo mogel storiti, ji bo odpustil, kot želi, da se njemu odpusti, kadar kaj slabega naredi. So pa kristjani, ki ne delajo tako. Le preradi se ustavljajo le pri njenih napakah in slabostih, so pa zelo zadržani, ko gre za priznanje njenih dobrih strani.

Ob neki priložnosti je Pavel VI. govoril o tej vrsti kristjanov, ki da kažejo kot neko stalno nerazpoloženje in celo nek odpor do Cerkve. Zdi se, kot da so bolj blizu nasprotnikom Cerkve kot pa njenim prijateljem. Kot da se bolj veselijo kritičnih glasov proti Cerkvi kot pohvalnih v njeno dobro. In kot da bi čutili za svojo dolžnost, da razgaljajo njene napake in slabosti. Tega ne dela-

Živeti resnično, dobro in lepo

PRIDIGA OB SKLEPU LJUBLJANSKEGA MISIJONA,
CERKEV SV. JOŽEFA, 16. APRILA 2000

Franc RODE

Oznajati moramo krščansko vero kot *resnično, dobro in lepo*.

Krščanstvo kot *resnično*: ne klonimo pred miselnostjo, ki vse relativizira, ki govori o dveh resnicah, največkrat pa resnico zanika. In če rečeš, da je krščanstvo resnično, si že militanten in agresiven in ogrožaš druge. Ne bojmo se reči: Krščanstvo je resnica. Jezus pravi: „Jaz sem pot, resnica in življenje.“ Njegovo kraljestvo je kraljestvo resnice. „Jaz sem zato prišel na svet, da izpričam resnico,“ je dejal pred Pilatom.

To, kar verujemo, je resnica. To niso izmišljotine ali bajke. Človek, ki ima srečo, da je spoznal resnico, diha svobodno in ima silno dragocen občutek, da je v pravem. Nasprotno pa, živeti v zmoti in laži, naj bo to na ravni misli ali življenja, je sila težavno in boleče. Samo resnica nas osvobaja, samo v ozračju resnice svobodno zadihamo. Kristjani imamo to neizmerno milost, da nam je resnica dana, ne zaradi naših zaslug, resnica, ki nam odpira brezmejno obzorja misli in daje najglobljo radost našim srcem. Sv. Avguštin je rad govoril o *gaudium de veritate*, o vese-

lju zaradi resnice. V resnici je samo veselje, v zmoti pa tesnoba, negotovost in potrnost.

Brez dvoma je resnica tudi zunaj krščanstva. Drugi vatikanski koncil našteva vrednote in resnice, ki so v drugih religijah in jih velja spoštovati. Vendar

moramo vedeti, da je samo v katoliški Cerkvi polnost Božje resnice.

To dejstvo bi nam moralo vlivati velikanski pogum in samozavest. Mi pa se pogosto zapiramo vase in ohranjamo miselnost geta, in se bojimo. Priznajmo: dosti strahu je še med nami. Toda dokler se bomo bali, bo nekaj narobe v tej deželi. Vsak Slovenec, ki se boji, zmanjšuje stopnjo demokracije v Sloveniji, kajti demokracija pomeni, da se zavedaš svojih pravic in dolžnosti ter obenem zahtevaš, da jih drugi spoštujejo, kot moraš sam spoštovati pravice drugih. Če ne zahtevamo svojih pravic, kvarimo politično, družbeno in psihološko ozračje dežele. Samo suvereni in svobodni ljudje so zdrave za Slovenijo. Kristjani smo prvi, ki moramo biti suvereni in svobodni. Pred kom naj bi bili v zadregi, če pomislimo na miselno, kulturno in duhovno bogastvo, ki ga nosi v sebi evangelij in je ustvarilo najvišjo civilizacijo v svetu? Pa bi se sramovali, da smo kristjani? To vendar ne sodi nikamor.

Krščanstvo moramo predstaviti kot *dobro*. Da, krščanstvo je dobro in zdravo,

jo toliko, da bi pomagaliboljšati Cerkev, ampak kot da so poklicani izkopavati na dan že davno priznane in obžalovane slabosti Cerkve. Kdor resnično ljubi Cerkev kot svojo mater, tega ne dela. Kot ne bi delal s svojo telesno materjo, tudi če bi ta ne bila takšna, kot bi morala biti.

Kristjan se seveda zaveda, da je Cerkev tudi grešna. Je sveta, je pa tudi potrebna neprestanega očiščevanja. Sveta je, ker je svet njen Ustanovitelj, sam učlovečeni božji Sin; sveta, ker oznanja svet nauk, božje resnice; sveta, ker ima v zakramentih vsa potrebna sredstva posvečevanja, po katerih Kristus posreduje svojim božje življenje - milosti, s katerimi to življenje ohranja in krepi in, če ga je človek z grehom zgubil, mu ga tudi vrne. To je božji element v Cerkvi. A tudi v človeškem elementu v njej, v vernikih, je veliko, zelo veliko lepega in svetniškega. Le da so do tega „kritični kristjani“ navadno precej slepi. Kot da bi jih slabosti in greh v Cerkvi bolj privlačili kot toliko prelepih strani.

Tudi Cerkev je torej naš bližnji in smo jo zato dolžni ljubiti. Pavel VI. je nekoč dejal: „Cerkev je naš najbližnji

bližnji”, ker so to naši bratje v veri, pripadniki iste božje družine. Še več, je naša duhovna mati, od katere smo prejeli in še prejemamo brez števila dobrot. In kot njeni dobri otroci se bomo raje veselili njene lepote in dobrote, o njenih slabostih in grehah pa govorili le, kadar je res potrebno. Kristjan ne zapira oči pred stvarnostjo, kot da je bilo in je v Cerkvi vse prav in dobro. A tudi s Cerkvijo moramo ravnati po istem načelu, po katerem hočemo, da se ravna z nami. Da se ima razumevanje z našimi slabostmi in pripravljenost, da se nam jih odpusti. Cerkev se ne boji resnice, kadar se ji jo pove z ljubeznijo in prizanesljivostjo. Ni pa pravično in tudi ne služi resnici, če jo kdo kar naprej obtožuje, kot da bi se v tem naravnost naslajal. Čemu vedno znova kazati na madeže v Cerkvi?! Nihče ne taji - in drugače tudi ne more biti - da se je Cerkve na njenem dolgem, dvajset stoletij dolgem romanju po poteh zgodovine - prejelo nekaj prahu. Noben dober njen otrok se temu ne bo čudil in je zato ne bo obsojal. Čudil se bo kvečjemu, da se je ni prijelo več prahu. Raje pa bo pod to prašno obleko gledal njeno svetniško svetlo podobo svoje matere. ■

SLOMŠEK, UČENIK ZA VSE ČASE

Govor na Slomu na Slomškovo nedeljo, 24. septembra 2000

Zorko SIMČIČ

„Hvalimo sloveče može in očake svoje še v njihovih rodovih. Njihova trupla so v miru pokopana in njihovo ime živi od roda do roda. Njihovo modrost naj ljudstva pripovedujejo in slavo njihovo naj srenja oznanjuje.”

ker nas rešuje strahu in tesnobe. Krščanstvo je eno samo veliko veselje. Človeka vznemirja „od zore do mraka, od mraka do dne” tisti kragulj, ki kljuje srce. In kaj je to? To je ena sama reč: smrt. Če bi bil človek prepričan, da je smrt premagana in da je rešen smrti, potem ni več strahu, ni več tesnobe. In glejte, krščanstvo je prav to: smrti ni, Kristus jo je premagal s svojim vstajenjem. Obljuba, ki nam je dana, je nesmrtno življenje in gledanje iz obličja v obličje ter poveličanje našega bornega telesa; je izpolnitev vsega hrepenenja in vseh želja našega srca.

Krščanstvo je torej bistveno dobro in zdravo za človeka.

Krščanstvo je zdravo tudi zaradi odpuščanja grehov. Vsi potrebujemo besedo odpuščanja, ki nas rešuje in uvaža v svobodo Božjih otrok. Edino, česar se mora kristjan bati, je večno pogubljenje. Danes o tem sicer ne govorimo radi. Vendar je v rimskem kánonu, ki ga pri maši molimo bolj poredko, ravno pred povzdigovanjem prošnja: „reši nas večnega pogubljenja”. Če to ne bi bila realna možnost za vsakega, Cerkev ne bi za to molila. Večno pogubljenje je možno. S tem je vse izgubljeno. Navsezadnje, kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?

Krščanstvo je zdravo, ker nas postavi v stik z Nevidnim. Ta možnost povezanosti z Bogom je milost, ki nima cene. Človek se nikoli ne more tako pogovarjati z drugimi, kakor se lahko pogovarja z Bogom. V naših odnosih z drugimi je vselej, hočeš nočeš, nekaj poze. Pred Bogom to ni mogoče. Pred njim - to je jasno - se nujno pokažemo takšni, kakršni smo, z odkritim obrazom, v popolni razgaljenosti.

To je veliko vredno za življenje duha, za psihično zdravje, za osebno pristnost. Dejansko nas vsak pristen stik z Bogom postavlja v resnico, okrepi našo istovetnost in daje dramatično intenzivnost našemu življenju.

Krščanstvo je *lepota*. Najprej notranja lepota, in to nam dá čutili Oče. Jezus pravi: „Nihče ne pride k meni, če ga Oče ne pritegne.” Prosim za milost, da nas Bog ne pritegne s svojo lepoto. Da bomo čutili, da nas Bog vabi k nečemu, kar je neskončno lepo, da bomo občutili lepoto naše vere, lepoto Cerkve. Te lepote je v Cerkvi na pretek. Lepo je naše cerkveno petje, lepe so naše cerkve, lepi so naši obredi, lepe so naše procesije, lepi so naši prazniki. In v vsem tem je veliko veselja. Lepota je v jedru krščanstva. To lepoto moramo izražati v svojem življenju in mišljenju.

Spoštovani! Tako je nekoč začel Slomšek - s Sirahovimi besedami - življenjepise raznih naših velikih mož v preteklosti in dodal: „Kdor svojih slavnih prednikov ne časti, njihov vrli naslednik biti ne zasluži.” In kmalu zatem: „Pometi starih junakov slavo in si pripravil mlajšim pogin.”

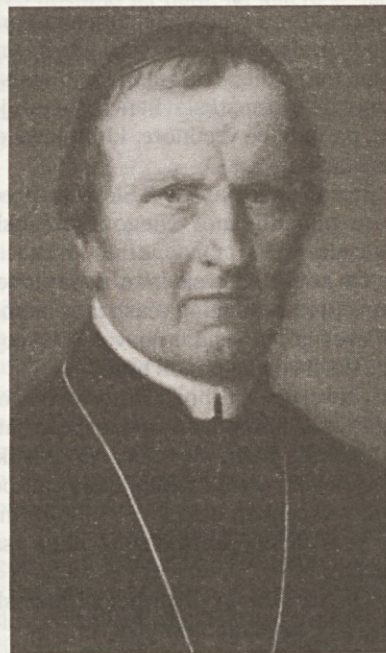
Mi pa danes in tu na njegovi Ponikvi oznanjamo slavo njemu. Vendar pa bolj kot slavnostni govor bodo to preproste misli o enem največjih sinov, kar jih je rodila slovenska mati, preproste besede nekoga, ki je nekoč kot fantek v Mariboru strmel, ko so otroci izročali škofu Ivanu Tomažiču 400.000 podpisov s prošnjo, naj jih pošlje v Rim papežu, da bi razglasil Antona Martina za blaženega.

Danes, ob dvestoletnici Slomškovega rojstva, slavimo tega velikega moža, ki skupaj s Prešernom nesporno predstavlja glavna stebra slovenstva, ki pa je hkrati tudi ena najboljši paradoksalnih figur v naši zgodovini.

Človek paradoksa. Otroke nadvse milo prosi, naj imajo starše radi, včasih pa jih ne samo strogo svari, ampak nara-

Vzor vse lepote pa je evharistična daritev. To je čudovita drama odrešenja, ki se ponavzočuje pred nami. Zato bi morala biti ta drama izvedena vedno z veliko notranjo zbranostjo in spoštovanjem in tudi skrbno pripravljena s strani mašnika, vernikov in pevskega zbora. Vsaka maša bi morala biti dovršena umetnina, ker je to trenutek najvišje lepote.

Tako torej. Živeti našo vero kot resnično, dobro in lepo. V močni zavesti, da to nagovarja vsakega človeka. In v tem prepričanju iti k bratom in sestram ter jim oznanjati veselo oznanilo o zmagi nad grehom in smrtjo v Jezusu Kristusu.

vnost strahuje. Kakor ljubeči brat opominja starejše, hkrati pa jim je s pastirskim pismom zmožen tudi zagroziti: „To pismo vas bo enkrat na božji sodbi tožilo, ako me ne poslušate.”

Govori o „veseli šoli”, o „veselju letnih časov”, iz srca mu privrejo verzi, da „na svetu lepše rožce ni, kakor je vinska trta”, ki pove, da bo tudi sam trte sadil, prijatelje vabil, še sam ga bo pil - hkrati pa se vsak teden trdo posti in mrtviči. „Še ko so ga mrtvega dvignili iz njegove postelje, so našli v njej šibo,” je zapisal njegov prvi življenjepisec.

Ali pa ko se samo zdi, da gre za paradoks: njegov odnos do narodnosti. Po tolikih letih propagiranja internacionalizma, univerzalizma, ko si pa danes tudi kristjan kdaj po svoje tolmači besedo „katholikós”, se nekateri Slomška bojijo: „Prevelik, nevaren poudarek na vrednoti naroda!” Todane zavijemo okoli

ogla, ko zaslišimo druge, ki ne morejo razumeti, da je ta samozavesten Slovenec mogel zapisati: „Nacionalizem bo pripravil najstrašnejšo medsebojno uničevalno vojsko, ki bo vodila ljudi, da bodo podivjali drug proti drugemu, kakor da so ljudožerci.“ Kako je mogoče obsojati narodni čut, hkrati pa reči, da „stvar, ki naj nam draga bo kakor presvetlo oko, je naša slovenska domovina“? A nikar se ne čudimo: še danes in to celo zelo izobraženi ljudje ne ločijo vedno patriotizma od bolnega nacionalizma.

Slomšek je danes med nami slavljen, ker je svojo religiozno komponento razvil do viška, a je slave vreden tudi kot mislec, ki mu pa tudi še danes ni dano odgovarjajoče mesto v naši zgodovini. Sicer pa je tako, da ima slavje smisel samo, če lastnosti slavjenca občudujemo, pa tudi, če vrednote, ki jih je živel, sami zaživimo.

In kaj lahko danes pri Slomšku predvsem občudujemo? Njegov krščanski realizem.

On kot kristjan sicer ve, da je človek na svetu zato, „da Boga časti in se naposled zveliča“, in vendar posveti vse svoje sile, da bi rojake naučil brati.

On veruje, da „božje kraljestvo ni od tega sveta“ in vendar ne neha opozarjati, da je treba rešiti slovenskega človeka pred begom v tuje (asimilacija) ali begom v vseenost, celo v nič (nihilizem), kar prej ali slej prinaša smrt ali pa vsaj omrtvi.

On ve (kot bi dejal neki francoski mislec), „da je samo globoka vera evropskega človeka pred stoletji bila zmožna zgraditi tako mogočne katedrale, kakršne je“ - pa vendar, da je za zgradbo bilo potrebno tudi znanje geometrije, gradbene tehnike.

On je seveda predvsem duhovnik in torej opozarja svoje učence, da je izhodišče vsega svetost, pa vendar nikoli ne pozabi poudarjati študija. „Kakor je res, da znanje samo brez ljubezni napihuje, je pa tudi res, da ljubezen brez znanja zablodi.“ In nekoč drugič dodaja: „Treba se je samoposvetiti. A zato je treba negovati tudi znanost. Vzemi soncu svetlobo, vzemi duhovniku znanje, pa si bosta enaka.“ Kar pa seveda ni veljalo samo za duhovščino...

Kakšen učitelj za ljudstvo, katera ena del misli, da se da priti do narodove blaginje zgolj na os-

novi nekih naravnih vrednot, morda celo brez njih, zgolj z iskanjem konsenza, soglasja med različnimi interesi, poglavljanja, medtem ko se drugi del tolikokrat umika samo v nadnaravo, v mistiko, poudarja zgolj milost. Kakor da ta ne bi predpostavljala narave.

Skoraj petdeset let naše polpreteklosti je ob vladi totalitarizma pri marsikom Slomškovo podobo izmaličilo, pri nekaterih celo zabrisalo. Kakor beremo v enem od pred kratkim izdanih Slomškovih beril: „Krajšali so ga, ideološko ga vtaknili v preživeto ropotarnico utilitarističnih piscev, izkoristili njegovo nasprotovanje idejam francoske revolucije.“ Spet nekateri drugi, kakor da nepoučeni o zgodovinski situaciji, v kateri je Slomšek deloval, govorijo o njegovi infantilni pedagogiki, o Slomškovih nekakih primitivnih nedeljskih šolah. Toda nihče ne bo začel zidati hiše pri strehi, bi dejal Slomšek, in šele nato postavil zidove ter končal s fundamentom. Primerjati, kaj so v tistih časih ustvarjali misleci pri Francozih, Nemcih, ne pa vzeti v poštev, da je bil pri nas tedaj - citiram Slomška - „že skoraj v vsaki vasi kdo, ki zna brati“ - je znak nevednosti, če že ne intelektualne nepoštenosti. Toliko bolj, ker je znano, da je isti Slomšek že pred 140 leti postavljaj temelje tudi za prvo visoko šolo v Mariboru.

Ljudi označujemo z etiketami, ki si jih pripravimo že vnaprej. Namesto da bi prislunili dobi in človeku. Namesto da bi z že napol pozabljenih resnic odpihali

prah, kakor s predolgo pozabljenega dragocenega kamna, pa si ga znova ogledali, ob tem morda celo kaj novega odkrili. Recimo samo: danes vsi kristjani govorijo o ekumenizmu, o zedinjenju z vzhodno Cerkvijo, vemo, da sta danes sveta brata Ciril in Metod poleg svetega Benedikta sozavetnika Evrope - toda ali pomislimo, da je Slomšek gledal v to smer že pred sto leti, ko je ustanavljal svoje bratovščine?

Ali pa: kolikokrat smo prebirali Slomškove nasvete o lepem pisanju. Toda ali pa se nismo prav zadnje čase vprašali, ali ni v tistih vrsticah najti morda sploh prvi slovenski zapis, nekak uvod v stilistiko?

Ali pa: potem ko smo zlasti zadnja leta, v času lastne države dostikrat razmišljali o osnovah naše državnosti, smo se upravičeno ustavljali ob velikem Matiji Majarju Ziljskem, ki je leta 1848 prvi izrekel zahtevo po Zedinjeni Sloveniji. Vendar, mar se zadnje čase zgodovinarji ne ustavljajo ob dejstvu, da pa je Slomšek - in to leta 1821, torej četrto stoletja pred „pomladjo narodov“ - govoril, kako skozi naše dežele tečejo Sava, Drava, Mura, Savinja, ki so daleč narazen, ki pa se nazadnje prijazno snidejo. „Našim rekam bodimo podobni tudi mi: Slovenec je Kranjec, Slovenec Korošec in Štajerc, bratje smo drug drugemu. Po poti omike se približujmo drug drugemu in srečen bo čas, ko bode v jeziku slovenstva ena hiša, eden rod, eno slovenstvo, en govor!“ To je govoril

leta 1821, kakor da postavlja temelj slovenskega narodnega programa. Kot pravijo danes naši zgodovinarji: „Potegnil je pozornost iz zgodovinskega prava“ (ki je upoštevalo le države) na naravno pravo.“ Če že ne moremo govoriti o Slomškovem zgodnjem političnem čutu - takrat mu je bilo 21 let - o čutu, ki ga je vedno imel in to kot le malokdo med sodobniki, tako slovenski mi kakor tujimi - vsaj... kakšna vizija!

Vsekakor: že ko je on od časa do časa s kakšnim pastirskim pismom stopil v sredo dogajanja, o čem bi danes govorila njegova sodobna „Svetla resniza v zmehani svet“?

Kaj bi povedal danes, ko vidimo okoli sebe, kakšno erozijo je doživela zavest naše narodne identitete, ko ne samo že topo

Stolnica šest stoletij stare lavantinske škofije v Št. Andražu v Labodski dolini na Koroškem

pristajamo na asimilacijo v zamejstvu in zdomstvu, ampak hkrati skoraj brezskrbno stopamo v proces globalizacije. Ko vendar opažamo, da celo v matici pri mnogih ne gre več le za pomanjkanje narodnega ponosa, ampak že zgolj - osebnega ponosa.

Kaj bi nam danes povedal glede zvestobe sebi, svojemu? Vrsto lekcij nam je dal. In eno še posebno. Vendar nam ta ne more biti jasna, če se ne vživimo v čase, v katerih jo je izrekel. Smo leta 1845. Avstrija že stoletja vlada Evropi. Dunaj je politični center in to ne samo Evrope. Cesar ima oblast, kakršne ni imel do takrat noben vladar. Avstrijski kardinal nima sicer duhovne oblasti, kakršno ima papež, toda brez dvoma ima večji vpliv na dogajanja po Evropi kakor rimski škof. Pa zve Slomšek in sicer od kardinala Schwarzenberga, „da so mu na Dunaju (vladni krogi) slovenstvo očitali.“ - „Pa mene to očitaneje kar ne moti,“ piše Slomšek. „Mislim, naj vsakdo dela po svojih okoliščinah, ali to že svetu ugaja ali ne. Qui autem judicat me, Dominus est. (Tisti, ki me sodi, je Gospod). Slovenska mati me je rodila. Slovenska me je dojila, naj me Slovenščina tudi svojeje sina ima.“

In ne: kaj bodo rekli! Kaj si bodo na dvoru mislili o meni! Qui autem judicat me... Seveda danes, ko je beseda avtoriteta kvečjemu predmet posmeha, ko se vsakdo upira vsakomur, ko mislimo, da brez nekega upora sploh ne moremo dokazati svoje intelektualne moči, se je težko vživeti, kaj je v tistih časih pomenilo zavzeti tako stališče. In seveda potem - tako delovati.

Relativizem glede nacionalne identitete je pravzaprav razumljiv, saj se poraja vzporedno z materializmom, pri nas pa seveda tudi zaradi posledic mentalitete nekega utopičnega univerzalizma, ki je narod gnetla skoraj 50 let. Toda mar ne najdemo nejasnih pojmov glede zvestobe svojemu rodu kdaj tudi med ljudmi, ki so se rdeči ideologiji upirali? Celó med kristjani. Kakor da ne bi poznali Kristusovih besed, kakor da ne bi vedeli, da je on res prišel odrešit „Jude in pogané“, da je res naročil učencem, naj gredo „učit vse narode“, da pa je sprva naročil, naj ne stopajo v samarijska mesta, „marveč k izgubljenim ovcam hiše Izraelove“. Ne pomislimo, da se ta Kristus, ki bi se upravičeno mogel zjokati nad zmotami Aten ali nad moralnim propadanjem Rima, zjoče nad - svojim Jeruzalemom. Pa čeprav ve, da mu to mesto pripravlja

Angel zvestobe

Anselm GRÜN

Mnogi se bojijo tega, da bi se v zvestobi vezali na kakega človeka, ker predobro vedo, da ne morejo garantirati zase in svoja čustva. Premnogi so doživeli, kako sta si ženin in nevesta prisegla večno zvestobo. In že po kratkem času se je zakon razbil. In kljub temu hrepenimo po ljudeh, ki so zvesti, ki držijo z nami, ki nam dajejo varnost in gotovost.

Zvestoba ne pomeni biti zvest svojim načelom ali svojim nalogam. To je bolj izpolnjevanje dolžnosti. Zvestoba je nazadnje vedno zvestoba kaki osebi. In zvestoba predpostavlja ljubezen. Zvest sem lahko samo temu, ki ga ljubim. V zvestobi je skrito hrepenenje, da lahko vse v zaupanju stavim na tega, ki ga ljubim, da sem pripravljen vedno znova poslušati klic tega, s katerim sem se povezal.

Zvestoba ni nekaj statičnega, temveč pripravljenost, da grem s kakšnim človekom kakšno pot, in obljuba, da bom skozi vse svoje lastne spremembe vendarle zvest in zanesljiv. Če kakemu drugemu človeku obljubimo zvestobo, ne moremo nikoli zase garantirati. Toda meni pomaga obljuba Boga, da je zvest. V 2. pismu Timoteju je zame tako tolažilno mesto: „Če smo mi nezvesti, on ostane zvest“ (2 Tim 2,13). Da mi ostane zvest, tudi če jaz postanem nezvest, to mi daje gotovost, da bo moje življenje uspelo, vseeno, ali bodo v njem

notranji in zunanji prelomi.

Če o kakem človeku rečemo, da je zvest, ne mislimo samo na zakonce, ki so zvesti svoji medsebojni povezanosti. Marveč mislimo na ljudi, na katere se lahko zanesemo. Ni nam jih treba stalno snubiti. Ti ljudje držijo z nami in so nam zvesti. In to nam dobro dene. Vemo, tudi če dolgo nismo nič slišali o njih, da lahko računamo nanje.

Želim ti angela zvestobe na tvoji strani, ljudi, ki so ti zvesti, na katere se lahko zanesesh. In želim ti, da angel zvestobe usposobi tudi tebe, da boš zvest. Potem boš doživel, kako dobro deneš drugim ljudem in kako v muhavosti svojega srca najdeš svoj pravi jaz. Ni treba, da se zvestoba izraža v spektakularnih prisegah zvestobe. Kaže se v tvoji zanesljivosti, v tvoji pripravljenosti, da z drugim držiš ves čas njegovega življenja, da greš z njim vse njegovi poti spreminjanja, ne da bi mu obrnil hrbet.

Takšno zvestobo spremlja poseben blagoslov. V takšni zvestobi čutimo angela, ki nas usposablja za to. Kajti ne moremo je doseči sami od sebe. Takšna zvestoba daje ljudem občutek, da je sredi nestalnosti našega sveta nekaj, kar jim daje oporo in trdna tla. Tukaj vedo, da so za nekoga drugega važni. In to jim pomaga, da vidijo svojo lastno vrednost in da ostanejo sebi zvesti kljub vsem razočaranjem. ■

smrt. Ostaja Jud, čeprav vidi celo, pomislimo na srečanje s poganom, da tolike vere ni našel niti v Izraelu in ki (res da za preizkušnjo pogankine vere) pove „da je poklican samo k izgubljenim sinovom Izraela“. In vendar je prav On dal osnovo zdravemu univerzalizmu, tistemu, ki ne eliminira posamičnosti, ampak ki jih združuje, ki ne govori o zlitju ampak o ohranjanju posamičnosti. Tudi narodnih.

Morda se na tem mestu kaže ustaviti ob dvojem. Prvič, da so danes časi res drugačni in da bi Slomšek danes gotovo marsikaj drugače povedal, uporabljal

tudi drugačne metode in da je marsikaj obrobnega preživeto: vendar pa je še bolj res, da je v njem najti odgovore na vsa bistvena vprašanja tudi sodobnega Slovenca. Ali ne bi torej kazalo bolj poudarjati to slednje, kakor pa kdaj z neko bolešno kritičnostjo omenjati drugo?

In drugič: danes res ni več borbe proti nemškutarstvu, toda ali ob našem že pravcatem nespoštovanju lastnega jezika in oboževanju tujega ne ustvarjamo tople grede za podoben proces?

Dalje prihodnjič

SV. AVGUŠTIN NAS UČI

Božje obljube in obljube sveta

Sin moj, nočem, da zavidaš blaginjo tistim, ki uživajo tukaj lažljivo in zapeljivo srečo, s katero samo gojijo svoj napuh, medtem ko je njihovo srce mrzlo do Boga in brezčutno za delovanje milosti, ker ne rodi nobene-ga sadu.

Hočem, da ne tekaš za vidnimi rečmi, ampak za nevidnimi, kajti vidne so minljive, nevidne so pa večne. Obljube sveta so vedno varljive, medtem ko božje nikoli ne varajo. Toda, ker se zdi, da svet daje, kar obljublja na tej zemlji mrtvih, medtem ko Bog čaka za izpolnitvijo obljub v bivališču živih, se pogosto naveličaš čakati gotovo srečo in raje daješ prednost varljivi.

Poslušaj besedo Svetega pisma: *Gorje tistim, ki zgubijo potrpljenje in hodijo po krivih potih!* Toda če ti delaš pogumno in s trudom zaupno čakaš Boga, boš cilj zasmehovanja otrok večne smrti, tistih, ki govorijo o sreči časnih užitkov, ki resda razveselijo za trenutek, a se potem sprevrežejo v krute grenkosti.

Pogosto boš slišal govoriti: „Kje je tisto, kar se ti obljublja po tem življenju? Kdo se je vrnil od tam, da te zagotovi o resničnosti tega, kar veruješ? Mi se veselimo ob polnem uživanju naših užitkov, ker pač ne pričakujemo drugega kot to, kar vidimo, medtem ko se ti mučiš, ko se odrekaš tem užitkom in pričakuješ to, česar ne vidiš.“

Prisvajajo si celo besede sv. Pavla: *Jejmo in pijmo, kajti jutri bomo umrli.* Toda poglej, kako te isti apostol opozarja: *Slabe družbe pokvarijo dobre navade. Pravični, bodite budni in varujte se greha.* Varuj se, da takšne slabe družbine ne pokvarijo tvojih dobrih navad, da te ne oropajo upanja in ne oslabijo tvoje potrpežljivosti in te ne zavedejo na kriva pota.

Ker imaš torej takšno upanje, živi v zaupanju in modre naj bodo tvoje besede, da boš znal v tej stvari vsakomur odgovoriti, kar je primerno. Odgovori

jim: „Kje so vaši užitki, ki ste jih iskali na krivih potih? Ne vprašujem vas, kje bodo ti užitki po tem življenju, ampak kje so sedaj in kaj so sedaj. Katera stvar od tistih, ki jih ljubiš, ne premine? Saj ne moreš zaustaviti niti enega dneva, še več, niti ene ure. Bi mar človek kdaj privolil v greh, če ne bi bil slep ali če bi razmišljal, potem, ko ga je storil? Prav lahko bi videl, da je največja norost želeli si minljiv užitek, ki pusti v duši samo očitke vesti.“

Vi se norčujete iz mene, ker sem stavil svoje upanje v večne reči, ki jih ne vidim, medtem ko vi, sužnji užitkov, ne veste, kaj se bo zgodilo z vami jutri, ko boste morda doživeli namesto sreče, ki ste o njej sanjali, kakšno veliko nesrečo. Pa tudi če uživate srečo, ki jo pričakujete, ali jo boste mogli obdržati, da se vam ne bi izvila iz rok? Norčujete se iz mene, ker pričakujem večnih dobrin, ki ne bodo nikdar minile, ki jih bom prejel, če bom znal hoditi po Gospodovih potih in se odpovedati užitkom, ki minejo.

Vi niti za trenutek ne prenehate upati na svoje užitke, čeprav pogosto prevarajo vaša pričakovanja. Ti vam ne prestando vžigajo vaše želje, ko se vam želje izpolnijo in užitki prenehajo, ko enkrat minejo, so vam pa v muko. Tudi jaz se jih poslužujem po potrebah zemškega romanja, a ne polagam vanje svoje sreče, da je ne bom oropan, ko bodo prešli ti časni užitki. Res je, upora-

bljam dobrine sveta, a kot bi jih ne uporabljal, ker svoje korake usmerjam proti Stvarniku sveta. Hočem namreč ostati v njem in uživati nekoč njegovo večnost. Kako da se me drznete vprašati, kdo da je povedal ljudem, kaj nas čaka po smrti? To je storil tisti, ki je že 4 dni mrtvega obudil k življenju in ki je tudi sam vstal tretji dan, da nikoli več ne umrje. In predno je umrl, nas je ta, ki mu ni nič skrito, poučil o življenju po smrti, ko nam je povedal priliko o ubogem Lazarju, ki je počival v Abrahamovem naročju in o bogatinu, ki je gorel v peklju. Zdaj pa le še naprej govorite: „Jejmo in pijmo, saj jutri bomo umrli!“ Da, oni še naprej ponavljajo, da bodo jutri umrli, toda medtem, ko tako govorijo, so v resnici že mrtvi.

Ti pa, ki si namenjen za vstajenje, sodržavljan svetih angelov, božji dedič in sodedič Kristusov, ne posnemaj tistih, ki bodo jutri umrli, medtem ko se danes utaplajo v vinu. Temveč kakor pravi isti apostol: *Naj ti slaba družina ne pokvari dobrih navad; bodi trezen in ne greši.* Hodi po ozki, a varni poti, ki te vodi v obširno mesto nebeškega Jeruzalema, mesto naše večne matere. Upaj z vso trdnostjo to, česar ne vidiš, in pričakuj potrpežljivo, česar še nimaš, v zaupanju, da bo zvesti Kristus izpolnil svoje obljube.”

+
Gospod, usliši molitev, ki jo iz dna negotovosti tega sveta dvigam k tebi.

Marija in rožni venec za današnjo dobo

Dane VREČAR SDB

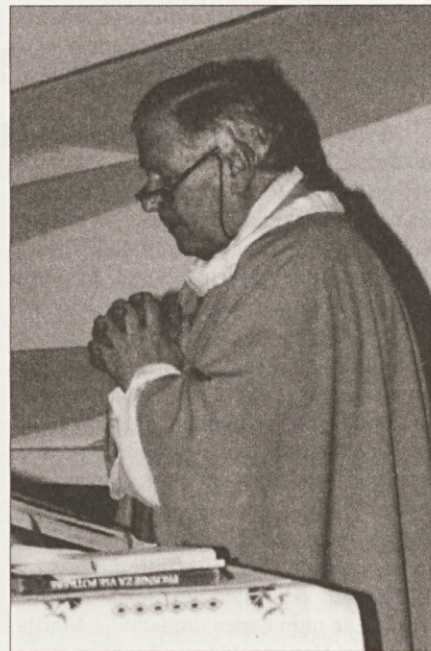
Animatorka Živega rožnega venca ga. Marjetka Selan me je naprosila in mi svetovala, naj bi pri maši na srečanju članov Živega rožnega venca posvetil pridigo temi: Marija in rožni venec za današnjo dobo.

Če bi nas danes Marija vprašala, „kaj pravijo ljudje o meni, kdo da sem?“, bi najbrž hitro preleteli vso Novo zavezo, si osvojili odgovore vseh svetopisemskih pisateljev in začeli naš odgovor s sv. Pavlom in ji odgovorili: Glej, Marija, Pavel te skoraj ni poznal. Nikdar ni imenoval tvojega imena. Edino, kar pravi o tebi, je, da si žena: „Ko je pa prišla polnost časov, je poslal Bog svojega Sina, rojenega iz žene...“ (Gal 4,4). To je prvo, kar je bilo zapisano o tebi. Za Pavla si bila kakor neznanka. To je bilo takrat v petem desetletju (57?) prvega stoletja. Kakšnih deset let za Pavlom te je prvi imenoval po imenu evangelist Marko. Pa ne, da bi ti bil kaj dosti naklonjen, ker te imenuje samo dvakrat, pa še takrat skupno s tvojo družino, ki je šla iskat Jezusa v neko hišo. Mislili bi lahko, da je Jezus ob pamet, ker je oznanjal nove stvari: „Kdo je moja mati in kdo so moji bratje? Kdor namreč izpolni božjo voljo, ta mi je brat in sestra in mati.“ (Mk 3,35). Marko te predstavi, Marija, z družinsko skupino, ki dozdevno ni bila naklonjena Jezusovemu ravnanju

in najbrže ni razumela njegovega poslanstva. In drugič, Marija, te imenuje Marko, ko je prišel Jezus v svoj rojstni kraj in ga niso sprejeli. Mnogi so se pohujšali nad njim, ker je tvoj sin: „Ali ni to tesar, sin Marije...?“ Jezus jim odgovori: „Prerok je brez časti samo med svojimi sorodniki in na svojem domu.“ (Mk 6,1-4).

V desetletju 80-90 je napisal svoj evangelij Matej. Premišljuje o Mariji z globokim spoštovanjem. Kljub temu pa jo postavi za Jožefa. Jožefu oznani angel Jezusovo spočetje, Jožef naj pazi na Jezusa in ga pelje v Egipt, njemu pove angel, kdaj naj se vrne. Marija pa je tiho, ne ukrepa, imenovana je komaj mimogrede. Vendar Matej nima tako trdih izrazov kot Marko in jih zelo omili. Marija je pri Mateju bolj upoštevana.

Ko pa napiše Luka svoj evangelij deset let po Mateju, predstavi Marijo v vsej veličini kot protagonistko. Vse se dogaja okrog nje: angel Gabrijel njej naznani Jezusovo spočetje, ona mu določi ime, ona govori in celo oporeka angelu, dobi od njega naziv „milosti polna“ in nič se ne zgodi brez njenega privoljenja, zato je blagrovana kot „blagoslovljena med vsemi ženami, vsi rodovi te bodo klicali: Srečna ti, ki si verovala.“ Pri rojstvu je sama, ko povije svojega Edinorojenca in

ohranja vse to v svojem srcu. Luka jo predstavi kot aktivno ženo, ki hiti, poje, se čudi, trpi in že nam jo predloži kot vzor vernika, ki posluša Besedo.

Približno v istem času, ko je Luka napisal svoj evangelij, je leta 95 bila napisana knjiga Razodetja-Apokalipsa. V tej knjigi se govori o „skrivnostni ženi“. Obdana je s soncem, luno ima pod nogami in ovenčana je z vencem dvanajsterih zvezd. Noseča je in vpije zaradi porodnih bolečin. Rodi sina, ki je Maziljenec. Sin ji je vzet v nebo, zmaj pa je začel preganjati Ženo in ostale njene sinove, ki so se skrili v puščavo (glej Apk 12). Ta žena je poveščana Marija, simbol Cerkve. Nekaj let pozneje je tudi Janez napisal svoj evange-

Katerih reči se bom moral veseliti in zaradi katerih vzdihovati? Vesel sem preteklih reči in vzdihujem zaradi tistih, ki me še čakajo. Morda zato, ker sem preživel tolikere in ker sem premagal toliko drugih, naj bi ne vzdihoval več? Morda bi moral prav zato, ker so še tako daleč, reči, po katerih hrepenim, še bolj jokati, dokler jih ne dosežem? Morda se prav zaradi pogostih pohujšanj in zaradi vedno večje hudobije, tudi ljubezen mnogih ohlaja? Kdo mi bo dal vode za mojo glavo in mojim očem vir solza? Gospod, usliši mojo molitev in moje prošnje: prisluhni mojim solzam. Ne molči mi! Ne, Gospod, ne molči mi, da moja ušesa ne oglušijo za večno. Ne molči mi, poslušal te bom. Rec mi, duši: Jaz sem tvoje rešenje.

Jaz sem tvoj stanovalec. Sem bil tvoj stanovalec tudi, ko sem bival s hudobnimi duhovi. Toda hudoben je bil hišni gospodar, ki sem ga imel tedaj. Sedaj sem že s teboj, a le kot najemnik. Začasni stanovalec sem tukaj, od koder bom moral oditi, ker ne morem biti vedno tukaj. Tam, kjer bom za vedno, tam bo moj resničen dom, tukaj pa sem samo stanovalec. Svoj resnični dom pričakujem od tebe, dom, ki ni narejen s človeškimi rokami, ampak je večin v nebesih. Če je ta nebeški dom večin, potem ne bom več samo stanovalec, ko bom prišel tja.

Gospod, moj Bog, da bom mogel priti k tebi, me naredi blaženega v tebi. Proč od mene zlato, proč oblast; nič od

tega zemskega nočem več, ker so vse te reči prazne in preminejo skupaj z življenjem. Naredi me blaženega v tebi, kajti tebe ne bom nikdar izgubil. Naredi me blaženega v tebi, kajti srečen je narod, ki ima Gospoda za svojega Boga.

Daj mi sebe, moj Bog; daj se mi, ker te ljubim in če je moje srce majhno, naredi, da te bo bolj vneto ljubilo. Nimmam mere, da bi vedel, koliko ljubezni mi še manjka, da se moje življenje zlije v tvoj objem, iz katerega se ne bom nikoli več ločil. Vem namreč samo to, da se ne samo zunaj sebe, ampak tudi v samem sebi ne počutim dobro, če nisem s teboj in da je vse bogastvo, ki nisi ti, moj Bog, zame prava revščina.

Prevedel Lojze KUKOVICA

lij. Bilo je že v začetku drugega stoletja. On pa povzdigne Marijo, pa čeprav je ne imenuje po imenu, do največje povišanosti, v Kani galilejski in pod križem.

Avtorjem Nove zaveze ni bilo lahko razumeti Marije. Počasi so jo odkrivali, vse tja do vrha tedanje zgodovine Cerkve. Za njimi pa so jo odkrivali bolj in bolj vsi krščanski rodovi skozi dve tisočletji, vse do danes. Tudi v našem času, med samimi kristjani obstajajo različne drže do Marije. Nekateri jo gledajo hladno, drugi nezaupno in za mnoge je Marija pasivna podoba glede njihove vere. Nekateri imajo celo ljubeznivo ravnanje do nje v molitvi, vendar brez preseganja. So pa tudi tisti in to ste vi, *njeni častilci, ki ste odkrili v Mariji* ne samo novo gledanje nanjo, ampak tudi model življenja, katerega je treba posnemati. Lik, ki je intimno združen z Vzorom, ki je njen sin, Jezus Kristus. Takšna se nam danes predstavlja Marija.

Drugi Vatikanski koncil nam jo predstavlja kot „pretopljeno po Kristusu v Svetem Duhu v en sam organizem Kristusove ljubezni“. Marija se celostno „drži Gospoda in je postala z njim en sam Duh“.

Tako priobčeno in povezano z Gospodom naj bi jo gledali vsi njegovi častilci. Marijina in Jezusova ljubezen sta se tako približali, da Marijino srce govori Jezusovemu srcu, da njeno srce gleda njegovo Srce, da srce sliši Srce, da srce mirno sedi pred Srcem in poslušča, da srce uživa Srce, da zamaknjeno, srečno, mirno, pozorno srce živi v Jezusovem srcu. Takšna je Marija, ki jo danes časti Cerkev, takšno gleda. Takšna se nam predstavlja Marija v današnjem času.

V tem kontekstu zrenja Marije bi bila lahko danes molitev rožnega venca. „Naloge in prednosti Device Marije imajo vedno za svoj cilj Kristusa..., dokler ne pride Gospodov dan...“ Tako nas uči II. vatikanski koncil. Ta tudi naroča, naj se molitev rožnega venca, ki ga je v stoletjih priporočala Cerkev, visoko ceni. „Marijin psalterij“, kakor so ga pobožni kristjani radi nazivali od vsega začetka, „je kakor poganjek na steblo liturgije“, ki z njo harmonizira tako, da postane najboljša priprava na evharistijo.

Rožni venec je „učinkovita šola življenja v Kristusu ob Marijinem vodstvu“. Njegove „prvine spadajo med najbolj častitljive, kar jih ima Cerkev v svoji molitveni zakladnici. Tako svetopisemski je, da ga nekateri imenujejo kar 'evangelij po Mariji'“. Njegove skrivnosti pomagajo, „da v duhu spremljamo glavne stopinje Kristusovega in Marijinega živ-

ljenja“. Z zaporednim premišljevanjem teh stopinj „se nadihamo ozračja vere, upanja in ljubezni“. In kakor se lepo izraža R. Guardini, je „tihu spočitje v resnici in v življenjski polnosti Troedinega Boga, tiho ostajanje pri skrivnosti Kristusovega učlovečenja, smrtne žrtve in poveličanja..., vztrajanje v Marijinem življenjskem območju, katerega vsebina je Kristus“. „Medtem ko jagode drsijo med prsti..., dobita naš duh in naše srce prostor za razgovor z Bogom... Kdor tega ne vidi, ni dorastel rožnemu vencu.“ Molitev rožnega venca naredi, da moremo „videti Jezusa Kristusa z očmi njegove Matere. Ne more se priti do pravega razmerja do Kristusa mimo njegove Matere.“

„Človek dobro vidi le s srcem,“ pravi Mali princ (Sant Exupery). Marija zre angela in vidi razkritega Jezusa. Gleda Nevidnega v vidnem. Ko molimo rožni venec, postanemo vsi Marija in gledamo razkritega Kristusa. Vstopita ljubezni in se približata in gledata. Ljubezen je oko in ljubiti je videti. Srce govori Srcu. Ta zadnji stavek bi bil morda najlepši povzetek tega, kar je molitev rožnega venca.

Rožni venec resno moliti je za nas bistvenega pomena. Nevarnost za nas ni v tem, da ga ne bi radi molili, temveč da bi ga molili diletantsko.

- Moliti ga diletantsko, to je površno in neresno, če ga „pustimo zunaj našega duha, dovolj daleč od sebe, 'na poti', da njegova luč ne more vplivati na naše vsakdanje delo, na naše drže, naša dejanja. Z njim se malo okopamo, nato pa pustimo, da njegova živa voda izhlapi“.

- Diletantsko moliti rožni venec pomeni, „brskati po njem, odbirati in kaj zavreči. Notranjega navdiha in slasti, ki nam ju daje Sveti Duh na sledeh Gospodovih misli, občutij in hotenj“, morda zaradi naše lenobe, ki nas potiska v hitro zdrdrano molitev z občutkom opravljene dolžnosti.

- Diletantsko moliti rožni venec pomeni tudi moliti ga nekaj časa z vero, upanjem in ljubeznijo, potem pa pozabiti na takšno držo, kot bi bilo Marijino povabilo gledati z njo Jezusa le trenutno.

- Diletantsko moliti rožni venec pomeni tudi, da ga molimo kot izključno psihično, katarzično in moralno očiščenje, kot bi bila molitev rožnega venca samo ritmična pomirjevalna in uspavalna pesem.

- Diletantsko moliti rožni venec je tudi v tem, kadar nas ne pelje v spreobrnitev k Jezusu Kristusu, k Bogu.

+

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA SEPTEMBER

Ideal za mlade

Splošni: Da bi mladi ljudje tretjega tisočletja odkrili svetel ideal, ki bi dal smisel in vrednost njihovemu življenju.

Misijonski: Da bi se prebivalstvo Indonezije, sestavljeno iz mnogih etničnih, jezikovnih, kulturnih in verskih skupnosti, zavzemalo za graditev pravične in demokratične prihodnosti v sožitju in medsebojnem spoštovanju.

Slovenski: Da bi nas zgled blaženega Antona Martina Slomška navdihoval pri delu za splošno in versko izobrazbo.

Za sklep naj navedem tudi vzklík papeža Janeza Pavla II:

„O blagoslovljeni Marijin rožni venec, sladka veriga, ki nas veže z Bogom; vez ljubezni, ki nas druží z angeli; stolp zveličanja sredi naskokov pekla; zanesljivo pristanišče ob splošnem brodomu človeštva, - mi te ne bomo nikoli več zapustili. Ti boš naša opora ob zadnji uri; tebi zadnji poljub ugašajočega življenja. In zadnji vzdihljaj naših ustnic po tvoje milo ime, Kraljica presvetega rožnega venca, naša ljuba Mati, pribežališče grešnikov, mogočna tolažnica žalostnih. Ti bodi vedno češčena, zdaj in vselej, na zemlji in v nebesih. Amen.“

Naj zaključim to premišljevanje o Mariji in rožnem vencu za današnji čas s kitico stare slovenske pesmi iz Št. Ilja pri Velenju, ki nas spominja, kako se je po družinah blagoslavno slišala ob zvonenuju skupna večerna molitev rožnega venca:

*„V bogáboječih hišah se sveti rožni venec žebra,
kleči po starem oče in z njim družina vsa.“*

VIRI:

¿Qué dice la biblia sobre la Virgen María?, Ariel Alvarez Valdés

Leto svetnikov IV: Rožnovenska Mati božja, A. Strle

Communio 2001-2: Molitev in Božja beseda, Madeleine Delbrél

Pogumno naprej, Janez Jalen, *Rožnovenska Mati božja*, „B“

Marija Pomočnica kristjanov, zavetnica Patagonije in Ognjene zemlje

Metka MIZERIT

Patagonija je ogromna pokrajina, ki se rasteza od Rdeče reke (Río Colorado) do Ognjene zemlje. Zapadni del je gorat svet, vzhodni pa visoka planota. Že v 19. stol. so tu živeli Indijanci iz rodu Tehuelches in Mapuches na kontinentalni Patagoniji, Yomana in Onas pa na Ognjeni zemlji. Danes živijo v rezervacijah na jugu.

Jezuiti so bili prvi misijonarji, ki so skušali pokristjaniti patagonske Indijance. Imeli so misijonsko postojanko v bližini jezera Nahuel Huapi. Med prvimi je bil tukaj duhovnik Mascardi, ki je spreobrnil precej Indijancev iz rodu Poyas in Puelches. Na nekem misijonskem potovanju so ga Indijanci mučili in ubili. Za njim je še več misijonarjev umrlo mučeniške smrti. Da bi spreobrnil patagonske Indijance, so Španci organizirali več odprav na jug. Največje zasluge za pokristjanjenje Patagonije pa imajo salezijanci, ki so s svojim misijonskim delom ponesli v te kraje češčenje Matere Božje. Don Bosko, ustanovitelj salezijanske družbe, je častil in širil pobožnost do Marije Pomočnice kristjanov. Pod Njeno varstvo je postavil svoje ustanove in njih apostolsko delovanje.

Patagonija - prvo misijonsko polje salezijanske družbe

Bilo je leta 1875; don Bosko je imel takrat šestdeset let. Zdelo se je, da je dokončal svoje delo. Njegove ustanove so cvetele ne le v rodni Italiji; razširjale so se tudi v Franciji in Španiji. Vendar don Boskovo srce še ni bilo mirno. Njegove prve sanje, da bi postal misijonar, se niso izpolnile. Tam za morjem so še vedno primitivni narodi, ki čakajo, da jim bo zasvetila luč evangelija. Večkrat je začutil to gorečo željo, da bi postal misijonar; vedno je moral odlašati. Vedel je, da mora vsaj po svojih duhovnih sinovih izvršiti to poslanstvo. Dvakrat v življenju je čutil ta božji klic.

Prvič je leta 1854. V Turinu je

razsajala kolera; vsak dan je umrlo na desetine ljudi. Don Bosko je pomagal, kjer je mogel. Tudi njegovi učenci so stregli bolnikom; med njimi je bil tudi Janez Cagliero, ki si je nalezal kolere. Ko so zdravniki že izgubili vsako upanje, da bo ozdravel, mu je don Bosko napovedal, da ga bo presveta Devica ozdravila. Postal bo duhovnik in odpotoval daleč, zelo daleč. Kasneje je don Bosko razložil svojo napoved. V prividu je gledal, kako se je umirajočemu dečku približal golob z oljčno vejico v kljunčku. Večkrat se je z lističi dotaknil dečkovih ustnic in končno je vejico spustil na blazin. Za zglavjem je videl postave divjakov, ki so proseče gledali dečka. Poleg sta stala dva velika vojščaka; prvi je bil črn, drugi bronasto

rjav. Simboli privida so bili jasni. Golob je pomenil polnost darov Sv. Duha, ki jih prejme škof ob posvečenju; divjaki pa njegove bodoče vernike. „Nekdo med vami bo postal škof,” je napovedal don Bosko svojim fantom leta 1855.

Privid se je dopolnil leta 1871. Don Bosko je v sanjah videl divjo, nepoznano deželo. Na zapadu se je dvigala gorska veriga. Visoki, kruti ljudje so prebivali v tej deželi. Bili so bronaste barve, odeti v živalske kože; kot orožje so držali v rokah sulice in zanke. Nekateri so lovili divje zveri, drugi so se borili z vojaki, oblečenimi na evropski način. Vso planoto so pokrivala človeška trupla. Naenkrat se je pojavila med njimi skupina misijonarjev. Približali so se divjakom in jim začeli razlagati evangelij. Divjaki so jih napadli, umorili in razkosali. Med divjim vpitjem so nataknili njih telesne ostanke na sulice.

„Tedaj sem pomislil,” je pripovedoval don Bosko: „Kdo bo torej spreobrnil te divjake?” V tistem trenutku je zagledal novo skupino misijonarjev. Ni jih bilo veliko, prihajali so veselo, veliko mladih jim je sledilo. „Umorili jih bodo, kot prejšnje,” je pomislil don Bosko. Pazljivo jih je opazoval in mnoge spoznal. Bili so njegovi duhovni sinovi — salezijanci.

Hotel jih je ustaviti, ker je mislil, da gredo v gotovo smrt. Bližina novih misijonarjev je razveselila divjake. Odložili so orožje, zginil je njihov divji videz in z živo simpatijo so sprejeli prihajajoče. Duhovniki so se pomešali med divjake in jih pričeli učiti. Veliki otroci puščave so jih krotko poslušali in ponavljali njihove nauke. Čez nekaj časa so misijonarji začeli moliti rožni venec in divjaki so jim v zboru odgovarjali. Tudi peli so z navdušenjem.

Tedaj se je don Bosko prebudil in jasno spoznal, da bodo nekoč njegovi duhovni sinovi odpotovali v daljno deželo v misijone. Vedno se je spraševal, kdo so tisti divjaki, ki bodo prvi prejeli luč svete vere. Najprej je pomislil na Abesinijo,

kasneje na Kitajsko, ker je prav tedaj neki misijonar prišel v Turin iskat duhovnikov, da bi jih popeljal tja. Don Bosko se je z njim pogovarjal in spoznal, da to ni dežela, ki jo išče. Potem se je obrnil na Avstralijo. Ko se je poučil o značaju, navadah in videzu tamkajšnjih prebivalcev, je spoznal, da to niso divjaki njegovih sanj. Končno so se njegove misli ustavile v Indiji. Zdelo se mu je, da je našel, po čemer je hrepenel. Nekatere svoje duhovnike je celo navduševal, da bi se učili angleščino. Tedaj je iz Rima pisal konzul Republike Argentine in v imenu nadškofa iz Buenos Airesa zaprosil za misijonarje, ki bi evangelizirali brezmejne predele na jugu republike. V to pokrajino spadajo Patagonija do Magallanesove ožine in Ognjena zemlja. Neskončne ravnine so bile naseljene z divjimi plemeni, za katere so tedaj pristaši Darwinove teorije mislili, da so našli izgubljeni člen med opico in človekom.

Ko se je don Bosko poučil o razmerah v tej daljni deželi, je spoznal, da so to ljudje, ki jih je videl v svojih sanjah. Sprejel je prošnjo, odbral in poučil svoje duhovne sinove, da bi odprli pot bodočim misijonarjem. V prvi salezijanski skupini so bili štirje duhovniki in šest laikov. Vodil jih je duhovnik Janez Cagliari, ki je kot deček zbolel za kolero in je don Bosko ob njegovi bolniški postelji imel prvi privid o misijonski deželi. Preživel je ostale prve misijonarje; trideset let je apostolsko deloval, postal škof ter vatikanski diplomat in umrl kot kardinal leta 1926.

Salezijanci so prišli v Argentino leta 1875. Kako veliko apostolsko polje je bila Patagonija. Žetev je velika, delavcev pa malo. Nič zato, prvi skupini je sledila druga, kljub težavam, zaprekam in revščini. Prišli so pod varstvom Marije Pomočnice kristjanov, katere največji

čudež je bil gotovo rast in razvoj misijonov salezijanske družbe.

Don Boskovim sinovom so se pridružile leta 1877 hčere Marije Pomočnice. Dvajset let po prvi odpravi je puščava zacvetela. Vse razsežno ozemlje pamp preko Patagonije do Ognjene zemlje je bilo civilizirano in osvojeno za evangelij. Nadaljevali so svoje misijonsko delo, učili in vzgajali Indijance, jih spreobračali in krščevali njihove otroke. Lep sad tega prizadevanja je gotovo blažena Laura Vicuña, ki je bila učenka v zavodu hčera Marije Pomočnice, in Ceferino Namuncura, sin poglavarja indijanskega plemena Aravkancev; za katerega je postopek, da bi bil prištet k blaženim, v teku.

Salezijanci so ustanavljali šole, predvsem kmetijske, rokodelske, umetnostne in tehnične, kar je pripomoglo k razvoju poljedelstva. Vse šole so postavili pod varstvo Marije Pomočnice kristjanov, ki je bila 27. oktobra 1947 proglašena za zavetnico argentinskega poljedelstva.

Bazilika Marije Pomočnice kristjanov v Buenos Airesu.

Salezijanci in hčere Marije Pomočnice so v Južni Ameriki širili pobožnost do Marije Pomočnice kristjanov. Zidali so cerkve Njej posvečene; od majhnih skromnih kapelic do mogočnih veličastnih templjev. Prva, ki so jo zgradili v Buenos Airesu je bila bazilika v mestni četrti Almagro.

Že leta 1878 je nadškof mons. Federico Aneiros dal salezijancem v upravljanje cerkev sv. Karla Boromejskega. Istega leta je bila ustanovljena župnija in njen prvi župnik je bil salezijanec Esteban Bulot. Tu je nastalo središče salezijanske družbe. Ustanovili so šolo, oratorij itd.

Leta 1899 se je pojavila misel, da bi za 25-letnico prihoda salezijancev v Argentino začeli zidati novo cerkev. Prebivalstvo mestne četrti Almagro je hitro naraščalo in stara cerkev je bila premajhna. Duhovnik Jose Vespignani, salezijanski inšpektor v Argentini, si je zamislil in se navdušil za novi tempelj. Od nadrejenih je dobil dovoljenje, da je prišel v Argentino njegov brat duhovnik in arhitekt Ernesto Vespignani. Ta je naredil načrte in vodil gradnjo.

Novo cerkev je blagoslovil škof salezijanec Santiago Costamagna 21. maja 1910. Isti dan je blagoslovil tudi glavni oltar. 24. maja, na praznik Marije Pomočnice kristjanov, je škof Costamagna bla

Bazilika Marije Pomočnice kristjanov v buenosaireski mestni četrti Almagro ob posvečenju 1. 1940. Ob njej so salezijanski zavodi, kjer smo imeli slovenski begunci ob nedeljah nekaj časa po prihodu v Argentino svojo mašo „na Belgrano“.

JAROSLAV KIKELJ

Pričevalec vere in veselja

Maribor, Slomškova založba, 2001, 279 strani

Božidar FINK

Dvajseto stoletje je dalo Sloven-
cem toliko mučeniških pričeval-
cev, kot nikoli v zgodovini. Eden
od njih je v postopku beatifikacije, mnogo
jih je bilo javno imenovanih pred enim
letom na spominski proslavi v Kočev-
skem rogu. Več tisoč njih pa nas bo
vedno množično spominjalo na vrednost
zadnjega žrtvovanja.

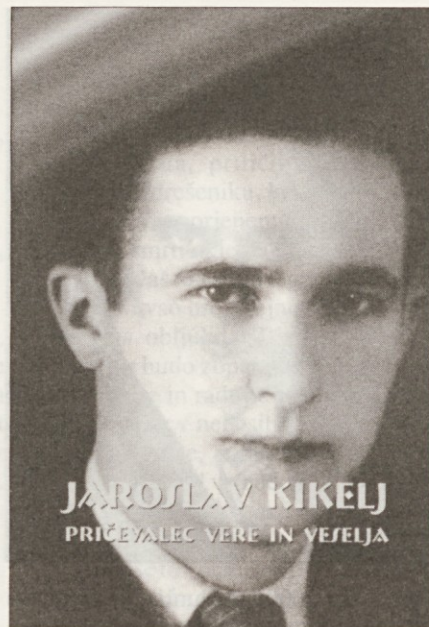
Slomškova založba v Mariboru je
začela izdajati dela, ki naj pobježe prika-
zujejo osebnosti za vzor in zasebno
čaščenje. V tej zbirki je letos kot prva izšla
knjiga o Jaroslavu Kiklju. Gradivo je zbral
in uredil ter spremna besedila napisal
Vinko Škafar, ki je z veliko skrbnostjo
prikazal osebnost še ne 23-letnega štude-
nta medicine in člana Katoliške akcije,
ki ga je po naročilu vodstva Osvobodilne
fronte podnevi na cesti v Ljubljani ubil
komunistični morilec.

Kaj naj Kikelj pomeni, da se ga je
vredno spominjati, je nakazano že v pod-
naslovu knjige: Pričevalec vere in vese-
lja, potem pa v začetnem citatu sv.
Franciška Saleškega: Svetnik, ki je ža-

lost, je žalosten svetnik. Jaroslav Kikelj
se naj nam predstavi kot oseba, ki kaže z
zgodbo, kako se je mogoče pripravljati
na bližnjo smrt in večnost ter hkrati ohran-
jati vedro razpoloženje.

V knjigi najdemo nadrobne podatke o
Kikljevem rodu, krajih bivanja, šolanju in
študijih, pa potem o izvenšolskih deja-
vnostih, posebej o prizadevanjih v Fanto-
vskem odseku in pri mladcih v Katoliški
akciji. Avtor je našel podatke in oznake v
spominih matere in obeh sestrah, patrov
kapucinov, drugih duhovnikov in bogos-
lovcev ter številnih mladcev, ki so vsi
napisali spomine na Jaroslava po njego-
vem pogrebu. To gradivo se hrani v
Nadškofijskem arhivu v Ljubljani.

Iz teh neposrednih spominov je torej v
glavnem sestavljen prikaz življenjske poti
Jaroslava Kiklja, njegovega resnega gle-
danja na življenje v družbi in pri študiju,
temeljito poznavanje dramatičnih doga-
janj v vojni in revoluciji ter njegovega
iskrenega zakramentalnega in molitve-
nega življenja. Obenem pa nam kaže
vedrega, vedno prijazno nasmejanega in

za vse dobro pripravljenega mladega člo-
veka, ki mu niti smrtne grožnje niso za-
temnile obraza ali ga oplašile pred javnim
izpovedovanjem prepričanja.

Urednik je zbral v knjigi vse o sla-
vnostnem pogrebu prvega mučenca štu-
dentovske Katoliške akcije z govorom
škofa Rožmana in o sramotnem pa po-
nesrečenem obrekovanju žrtve, ki so ga
razširjali revolucionarji. Knjigo dopolnjuje
pregled uporabljene literature in slikovno
gradivo.

Posebno pomembno je poglavje z

goslovil tudi kapelico in oltar, kjer kralju-
je kip Marije Pomočnice kristjanov.

Bazilika je umetnina, ponos mesta
Buenos Aires. Je 67 metrov dolga in 27
široka. Zidana je v romansko lombards-
kem slogu. V zunanosti je elegantna,
visoka stavba, zvonik meri v višino 64
metrov in še križ. V zvoniku je osem
zvonov, uglasenih na notno lestvico. Na
pročelju nad glavnimi vrati je kip Presve-
tega Srca Jezusovega; izklesan je iz bele-
ga marmorja. Na obeh zunanjih stranskih
stenah so visoka okna, pod njimi so strans-
ke kapelice. V stičišču srednje ladje s
stranskima križnima se dviga osmerokot-
na kupula.

Notranost bazilike je spojitev treh
slogov: romanskega, gotskega in baroč-
nega, ki so med seboj v skladnem in
harmoničnem razmerju.

Spodnji tempelj, kripta bazilike je pos-
večena rajnim vernim dušam. Je tridelna
ladja, ki jo podpirajo mogočni, osme-

rokotni stebri. Tudi gornja cerkev je tri-
delna ladja. Glavni oltar je umetniško
isklesan iz marmorja in posvečen presve-
temu Srcu Jezusovemu, Kristusu Odre-
šeniku. V obeh stranskih ladjah so kape-
lice z marmornatimi oltarji v romansko-
lombardskem slogu. Ob glavnem oltarju
so na obeh straneh stopnice, ki vodijo v
prezbiterij in do oltarja Marije Pomoč-
nice kristjanov. V tej zgornji kapelici so
prekrasni vitraji svetega Jožefa in svete-
ga Franciška Saleškega na levi strani;
svetega Karla Boromejskega in svetega
Alojzija na desni. Čudovit Marijin kip je
delo francoskega kiparja P. Belouina. Ima
zelo zanimivo zgodovino, ker je prišel v
Buenos Aires iz Pariza.

Kip je blagoslovil don Bosko in so ga
častili v Menilmontatu, predelu Pariza.
Leta 1880 je francoska laična vlada zapre-
la 260 moških samostanov in kasneje
razgnala 30.000 redovnikov. Zaplenili so
veliko cerkvenih stavb in šol, med njimi

tudi salezijanske. Da bi rešil kip Marije
Pomočnice kristjanov, ga je neki salezi-
janski laični sodelavec odnesel na svoj
dom. Arhitekt Ernesto Vespignani je leta
1904 potoval v Francijo, da bi dobil svete
predmete za novo cerkev v Buenos Aire-
su. Zvedel je za kip Marije Pomočnice
kristjanov in ga, po posredovanju don
Boskovega naslednika don Miguela Rua,
odpeljal v Buenos Aires. Začasno so kip
postavili v kripto nove cerkve. Ko so
baziliko dokončali in jo blagoslovili, so
kip prenesli v kapelico zgornje cerkve,
kjer je še danes. 12. junija 1942 je sveti
oče Pij XII. cerkev povzdignil v baziliko.
24. maja leta 1956 je kardinal Santiago
Luis Copello, nadškof mesta Buenos Ai-
res, slovesno kronal Marijin kip z zlato
krono.

V Almagro, k Mariji Pomočnici kris-
tjanov, romajo številne množice vernikov,
ki se priporočajo presveti Devici. Ta deli
milosti vsem, ki se k Njej zatekajo. ■

Življenjska pot Jaroslava Kiklja (1919-1942)

Leta 2000, 16. junija, je katoliška cerkev na Slovenskem slovesno razglasila slovenske pričevalce za vero. Med prebranimi imeni med mašo v Kočevskem Rogu in razglašenimi slovenskimi pričevalci za vero je tudi Jaroslav Kikelj, ki je v svojem kratkem življenju prepotoval vso Slovenijo in pripada vsemu slovenskemu ljudstvu.

Jaroslav ali Jaro, kot so ga pogosto

klicali, se je rodil 15. maja 1919 na Opčinah pri Trstu, kjer je bil njegov oče Mihael, sicer doma iz Stržišča pri Grahovem, železničar. Z ženo Alojzijo, doma iz Sovodenj pri Gorici, najstarejšo hčerko Almo in še dojenčkom Jarom se je morala mlada Kikljeva družina zaradi očetove službe na železnici že leta 1919 preseliti v Bistrico v Rožu na Koroškem in leto pozneje na Jesenice, kjer so dobili še hčerko Cveto; tam so ostali do leta 1929, ko je oče Mihael umrl. Mama Alojzija se je po moževi smrti s tremi osnovnošolskimi otroki preselila v mariborsko predmestje, na Studence. V Mariboru je že leta 1929 najstarejša hčerka Alma začela obiskovati klasično gimnazijo, Jaro in Cveta pa sta nadaljevala osnovno šolo. Leta 1930 se je Jaro pridružil svoji sestri Almi na mariborski klasični gimnaziji, ki jo je končal z odličnim uspehom.

Četudi so Kikljevi na Studencih v Mariboru zamenjali tri podnajemniška stanovanja, so vsa leta ostali blizu cerkve sv. Jožefa, ki so jo oskrbovali patri kapucini iz bližnjega samostana. Dijak Jaro se je kmalu po prihodu na Studence povezal s kapucini, predvsem pa še s kapucinskimi bogoslovci, ki so obiskovali mariborsko visoko teološko šolo, in se ob njih navdušil za bogoslužje, pri katerem je rad dejavno sodeloval. Leta 1936 je pomagal pri uvajanju zborne maše tako, da je med duhovnikovo latinsko mašo glasno bral slovensko mašno besedilo, čeprav so bili pri maši kapucinski bogoslovci. Na Studencih je vodil Fantovski odsek in tako postajal pravi apostol študentskih fantov. Postal je tudi predsednik Slomškovega okrožja fantovskih odsekov, ki je štel 14 odsekov.

Zadnje leto gimnazije se je Jaro že v Mariboru tesneje povezal z gibanjem mladcev, ki so bili ena izmed predhodnic današnjih eklezijskih (cerkvenih) gibanj, in po prihodu v Ljubljano, jeseni 1939, kjer je študiral medicino, zavzeto deloval pri povezovanju katoliških študentov medicine, kjer so bili zelo močni skojevci, to je člani Zveze komunistične mladine Jugoslavije. Zaradi izjemno prijetnega značaja in drugih prikupnih fantovskih

lastnosti so ga študentje medicine izvolili za voditelja katoliške študentske organizacije Vir, ki jo je zelo poživil.

Žal so Italijani kmalu po začetku okupacije, že leta 1941, razpustili in prepovedali vse študentske organizacije in zahtevali, da se vsi voditelji dotedanjih organizacij včlanijo v enotno študentsko organizacijo, ki so jo imenovali Ljubljanska univerzitetna organizacija (LUO). Zagrozili so, da bodo v nasprotnem primeru univerzo zaprli, študente, ki so pribežali v Ljubljano iz nemškega zasedbenega območja, iz Gorenjske in Štajerske, pa izgnali. Zaradi reševanja štajerskih in gorenjskih študentov pred nasilno nemško mobilizacijo je takratni rektor ljubljanske univerze dr. Milko Kos napisal ohranjeno pismo bivšim predsednikom razpuščenih študentskih organizacij, „da ne bi bilo primerno in na mestu, če bi imenovani odklonili imenovanje v odbor LUO“. Prav zaradi reševanja ljubljanske univerze in predvsem štajerskih in gorenjskih študentov sta tudi stražar Franček Župec, doma iz Slovenske Bistrice, in mladec Jaroslav Kikelj sprejela imenovanje. Oba sta bila prepričana slovenska narodnjaka, velika Slovenca in dobra katoliška vernika. Kot ozaveščena kristjana se nista mogla pridružiti Osvobodilni fronti, ki je bila, pod vodstvom Komunistične partije, zagovornice revolucije. To neprostovoljno članstvo v odboru Ljubljanske univerzitetne organizacije je prišlo zelo prav Komunistični partiji, ki je Župca in Kiklja povsem krivično razglasila za „narodna izdajalca“ in jima zagrozila z umorom. Tako so predstavniki Varnostno obveščevalne službe Osvobodilne fronte 16. marca 1942 umorili Frančka Župca in že čez dva dni, 18. marca, Jaroslava Kiklja, ko je odhajal od kosila iz najcenejše Ljudske kuhinje v Ljubljani, na Strelški ulici. Zaradi izjemne Kikljeve priljubljenosti med vrstniki in zaradi zelo prosojnega zločina so morilci, da bi zločin lahko opravičili, ponaredili Kikljevo fotografijo tako, da so Kikljevo glavo montirali na fotografijo nekega fašističnega vojaka. Vendar so se zaradi slabe fotografske montaže ujeli v svojo lastno past, saj je

naslovom Beseda urednika, v katerem avtor omenja nagibe, po katerih se je lotil zbiranja gradiva, zlasti pa je treba pohvaliti njegov odlični prikaz okvira tiste dobe, ki je opremljen z zanimivimi opombami in citati.

Uredniku Vinku Škafarju smo dolžni veliko zahvalo, ker je pokazal današnjemu mlademu rodu vzornika v življenju in smrti, vsem pa približal poznavanje resnice o zgodovinskih dogajanjih in vzrokih. Posebno mu morajo biti hvaležni nekdanji mladci in drugi člani Katoliške akcije, saj je s to knjigo odlično prispeval k bolj objektivnemu gledanju na to uradno apostolsko organizacijo, ki jo je komunistična propaganda očrnila do skrajnosti. S pričujočo podobo mladca pa stopa tudi v nasprotje z nekaterimi katoliškimi krogi, ki razlagajo, da je KA ustvarjala politično in kulturno elito med katoliškimi Slovenci ter da je prav ta, napačno pojmovana in deloma tudi napačno usmerjana elita, povzročila najhujši razdor v katoliškem taboru neposredno pred drugo svetovno vojno in tudi med njo (Družina 19 - 6. maja 2001, str. 23). Podoba Jaroslava Kiklja, kolikor je uokvirjena v Katoliško akcijo, navaja vsaj na kritičen odnos do tako neargumentirane, celo povsem izkrivljene ocene. ■

bila obleka fašista osvetljena z desne, Kikljev obraz pa z leve strani.

Kikljev pogreb je bil javen protest zoper umor in že tiho, čeprav boleče, slavje, ker je ljubljanska univerza dobila krščanskega pričevalca in mučenca. Navadno je bilo, da je pettisočglava množica za sklep pogrebne slovesnosti zapela zahvalno pesem „Tebe Boga hvalimo“ in tako izrazila Bogu zahvalo za mučenca, ki je bil čist kot kristal in nedolžen kot jagnje.

Marmornat kip jagnjeta na žrtveniku, ki ga je izdelal ljubljanski kipar Ivan Zajec, avtor Prešernovega spomenika na ljubljanskem Tromostovju, in nagrobnik s preprostim okvirjem in kamnito vazo za rože, delo svetniškega in največjega slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika, nakazujeta umorjenega Jaroslava Kiklja kot nedolžno jagnje, ki je žrtvovano na oltarju. Tako sta velika slovenska umetnika na simbolni način izrazila splošno prepričanje, da je bil Jaro nedolžna žrtev revolucije. Zato ni čudno, da so se mu kot pričevalcu in mučencu takoj po smrti začeli mnogi priporočati.

Ob Kikljevem nagrobniku, ki je danes, žal ohranjen samo še na fotografiji, je pesnik Mirko Kunčič ob prvi obletnici smrti, leta 1943, zapel:

*„Nad tvojim grobom jagnje
v pómlad hrepeni...“*

Neznani* pesnik „Hinko“ je v taborišču Spittal v Avstriji med leti 1945

in 1950 napisal tole pesem:

Jaroslavu

K kot živ studenec je zvenel tvoj smeh,
I Izviral je v globini nežne duše,
K Ki čista je bila kot prvi sneg...
L Le spi, moj Jaro, mučeniški sen!
J Jesenski dež - solze na grobu ruše,
U Utripi ti so - venec krizantem.

(*) „Neznani“ pesnik je pokojni p. Bazilij OFM, nekdanji dijak begunske gimnazije in v taborišču urednik dijaškega lista „Cvetje v tujini“, pozneje kot frančiškan pa dušni pastir med rojaki v Avstraliji in urednik mesečnika „Misli“. - Op. ured. DŽ.

Govor ljubljanskega škofa na pogrebu Jaroslava Kiklja

„Večni Bog, čigar 'modrost z močjo sega od kraja do kraja in vse koristno urejuje', sprejmi našo molitev, ki ti jo pošiljamo od tega svežega groba:

Zahvaljen bodi, Gospod, za prvega mučenca, ki si ga blagovolil dati naši Katoliški akciji, ker si nam s tem dal poroštvo blagoslovljenega uspeha.

Zahvaljen bodi za prelepo dušo našega Jaroslava, ki si jo z vsakdanjim angelskim kruhom ohranil v bleščeči lepoti svoje milosti med vsemi boji viharjih mladih let.

Zahvaljen bodi za vso ljubezen in

radost in za svetel zgled, ki si ga izzarjal iz njegove duše med vse, katere si pripeljal v njegovo družbo.

Zahvaljen bodi, Gospod, da si njega in njegovega tovariša Frančka, ki tu skupaj počivata, priličil svojemu Sinu, našemu Odrašeniku, krivično obsojenemu, kruto umorjenemu, osramočenemu in še po smrti oklevetanemu. Verujemo, da dopuščaš to zaradi tega, da jima moreš nakloniti vso brezmejno blaženost, ki jo je Jezus obljubil: 'Blagor vam, kadar bodo vse hudo zoper vas lažnivo govorili: Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih.'

Prosimo te, ponovi tudi zdaj, kar si tolikokrat storil v zgodovini svojega kraljestva, da bo mučeniška kri vnetega apostola Katoliške akcije zbujala vedno številnejše in vnetejše vrste mladih apostolov, ki bodo ob svetlem zgledu našega mučenca v moči evharističnega kruha živeli s Teboj povezani močno nadnaravno življenje, pripravljene na vse žrtve v veliki ljubezni do Tebe in v očiščeni ljubezni do svojega naroda, da bo zaživele mladina, ki ne bo iskala rešitve v nemoralnih zablodah brezbožnih voditeljev, ampak v Tvojih postavah in v Tvoji volji.

Pravični Sodnik, ki si maščevanje sebi pridržal, rotimo Te, maščuj se za nedolžno prelito kri. Maščuj se tako, kakor si maščeval kri svojega prvega mučenca Štefana, da si spreobrnil preganjalca Savla v svojega najgorečnejšega apostola. Gospod, maščuj se nad neznanimi samozvanimi krivičnimi sodniki, nad brezvestnimi morilci in nad vsemi, ki od strasti zaslepljeni njihove zločine podpirajo in odpravljajo in še po smrti lažnive klevete v opravičilo zločina širijo, maščuj se tako, da jim snameš mreno zablode z zaslepljenih oči, da zagledajo svetlobo Tvoje resnice in ljubezni in se iz preganjalcev Tvojega kraljestva spreobrnejo v Tvoje zveste služabnike. To bodi prvi sad mučeniške krvi!

Še enkrat, Gospod, bodi tisočkrat zahvaljen za svojega zvestega služabnika Jaroslava, ki v Tebi živi na veke. Amen.“

Škofova poslanica

V nedeljo, 22. marca 1942, na dan Jarovega pogreba so v vseh ljubljanskih cerkvah prebrali poslanico ljubljanskega škofa Rožmana, ki se glasi:

„Že drugič v tem tednu je morilčeva krogla ubila katoliškega akademika na ulicah našega mesta. Drugič je bilo uniče-

Jaroslav Kikelj leži na parah v eni od Plečnikovih kapelic na ljubljanskih Žalah (iz pogrebne albuma, ki ga hrani Nadškofjski arhiv v Ljubljani).

Pripis k „Novemu redu“

Marko KREMŽAR

V letošnji devetnajsti številki „Družine“ je bil objavljen članek zgodovinarja Franceta M. Dolinarja „Novi red“, v katerem lahko poleg mnogih posrečenih ugotovitev naletimo tudi na nekatere precej površne in celo krivične poglede. Če se omejim le na odstavek, v katerem omenja avtor delovanje Cerkve in posebno še slovenske Katoliške akcije pred vojno, bi opozoril na naslednje trditve:

„... cerkveno... življenje (je bilo)... vsaj na zunaj izredno pestro in razgibano.“ „... preveč je stremelo za bleščečimi zunanji manifestacijami in premalo gradilo notranje temelje pristnega 'bibičnega krščanstva'.“

„V duhu papeževe okrožnice *Divini Redemptoris* (Pij XI., 1937) je bilo izrazito protikomunistično usmerjeno. Bilo je tudi vse preveč aktivistično in premalo duhovno poglobljeno.“

„Katoliška akcija, ki je od leta 1936 delovala po enotnih pravilih za vso Slovenijo, je ustvarjala politično in kulturno elito med katoliškimi Slovenci.“

„... napačno pojmovana in deloma tudi napačno usmerjena elita, (je) povzročila najhujši razdor v katoliškem taboru neposredno pred drugo svetovno vojno in tudi med njo.“

Zelo verjetno lahko avtor vse gornje trditve utemelji z različnimi citati iz del, ki

so bila „kritično“ napisana v pol stoletja po koncu vojne in revolucije. Manj verjetno pa je, da bi dobil take poglede na delovanje katoliške Cerkve iz pričevanj kristjanov, vernikov, ki so omenjano dobo živeli in preživeli. Če bi bile gornje trditve objavljene nekaj desetletij prej, bi nanje lahko odgovorili člani generacije, ki so jo sooblikovali. A teh ni več. Kolikor jih ni pobrala revolucija, so odšli k Stvarniku iz različnih delov zemeljske oble, ker se jim je naravno iztekel čas. Zato verjetno ne bo odveč, da se ob gornjih trditvah zamislimo taki, ki smo doživljali tiste čase kot mladoletni, a ne brezbrizni opazovalci.

Cerkveno, ali bolje, versko življenje neposredno pred vojno je bilo pri nas res razgibano, in ne le na zunaj. Oba kongresa, Evharistični in Kristusova Kralja, ki ju ima avtor verjetno v mislih, nista bila le zunanji manifestaciji. Če rečem, da sta bila zunanji izraz globokega verskega doživljanja, seveda tega ne morem dokazati drugače kakor s svojimi popolnoma subjektivnimi, a zato ne manj resničnimi vtisi. Na kongresa nismo šli manifestirat, ampak skupaj, občestveno molit. Seveda smo bili ponosni na nastope, a središče je bila takrat, celo za občinstvo mojih let, evharistija. Prepričan sem, da je tako doživljala katoliške kongrese večina slovenskih

vernikov. Za tiste, ki pa so nanje gledali od zunaj, je bila to seveda le manifestacija. Vendar ali se ne godi isto pri vsaki sveti daritvi? Neverni vidijo obred, okrasje, kipe in sveče, pa ne razumejo, kaj se dogaja. Vidijo le zunanost, ker je duhovnost nevidna.

Mladinski dnevi, ki so tudi potekali v tem času, pa niso bili verska manifestacija. Ker je šlo predvsem za telovadne nastope in podobne prireditve katoliške mladine, bi od nastopajočih težko pričakoval ob tej priložnosti izraze globlje duhovnosti. Če bi se Cerkev ponašala le s temi nastopi, bi bila kritika upravičena. A ni bilo tako. Duhovno prenovitveno delo pri nas se ni zanašalo na zunanji videz. Bilo je globlje zasnovano.

Danes je lahko vsakemu jasno, da je bil komunizem tudi pri nas, že v letih pred drugo svetovno vojno, res največja nevarnost za narodov miren obstoj. Celo večja kot nacizem in fašizem, ki sta nam bila tuja in od velike večine Slovencev zasovražena. Komunizem pa je počasi prodiral med nas. Vsak slovenski kristjan je lahko vedel, če je le hotel, da je komunizem ne le neveren, temveč protiveren, to je krščanstvu sovražna. Kaj se je godilo v Rusiji, v Ukrajini in v Španiji, ni bila skrivnost. Da komunizem v svojem internacionalizmu nima smisla za koristi naroda, je bilo tudi znano iz teorije in iz prakse. Ko so kasneje pristaši partije oznanjali v svojem revolucionarnem zagonu, da „če ostanejo le trije Slovenci, glavno je, da bodo komunisti“, večjega dela katoličanov niso presenetili. Jasno jim je bilo nasprotje med propagandnimi gesli tako imenovane NOB in cilji partije, ki se je te posluževala.

Da je bila Cerkev „izrazito protikomunistično“ usmerjena, je res, vendar, mar naj bi bila usmerjena „pro-komunistično“? Komunizma ni obsodila kot zablodo šele leta 1937 z okrožnico Pija XI. Ta papež je v tem pogledu le dopolnil nauk svojih prednikov Leona XIII. in Pija IX. Zgodovina je stališče Cerkve potrdila. Doktrina, ki je povzročila na svetu nad sto milijonov smrti, je bila in je vredna vse obsodbe. In vendar cerkvena obsodba komunizma ni slonela na političnih temeljih. Nauk, ki je bil po svojem bistvu ateističen, borbeno brezbožen in globoko nemoralen, je zahteval od Cerkve jasno besedo. Če Cerkev tedaj ne bi učila, kot je, bi bila kriva. Njena zvestoba svoji nalogi, tudi za

no življenje mladega študenta, ki ni nikomur nič žalega storil, ni nikogar izdal, ni sebe ne nikogar drugega prodal, ki je v vzorni ljubezni služil Bogu in svojemu narodu in zato jemal nase težke žrtve. Zakaj je neki skrivni sodni zbor obsodil ta dva sinova slovenskih mater na smrt? Zakaj se je dvignila bratska roka zoper njiju? Ne v zaščito narodove koristi, ne v blagor ljudstva, ne za lepšo bodočnost, ampak da dosežejo svoje brezbožne cilje, ki so narodu v časni in večni pogin.

Bratomor je v nebo vpijoč greh in temu grehu se pridružuje še drugi, ko se poskuša z lažjo omadeževati svetla čast obeh mučnikov. Vsak kristjan in zaveden Slovenec mora take zločine obsoja-

ti kot greh pred Bogom in zločin pred narodom. Soudeležuje pa se teh grehov vsak, ki jih odobrava in s kakršno koli podporo pomaga, da se morejo izvrševati.

Ko obžalujemo nedolžne žrtve in sočustvujemo z obupanimi starši teh žrtev in ko obsojamo te v nebo vpijoče grehe, prosimo Boga, ki vidi nedolžno prelito kri, naj opere s slovenskega naroda madež bratomornega boja, naj omehča srca morilcev, da v kesanju rešijo svoje duše večnega prekletstva. Molimo za duše ubitih žrtev, da najdejo v Bogu mir in večno blaženost in da sprosijo od Boga milost, da bo njihova mučeniška kri seme novih navdušenih kristjanov med nami.

ceno nerazumevanja in klevetanja, je vredna občudovanja in bo nekoč tudi priznanja.

Takratno cerkveno življenje naj bi bilo po avtorjevem mnenju preveč aktivistično in premalo duhovno. Od kod je pobrana ta trditev, si lahko predstavljamo. To je star očitek iz vrst 'personalistov' Kocbekove vrste, ki so ob vsej poduhovljenosti, o kateri so tako radi govorili, pristali v postelji z najbolj materialističnim in nasilnim ideološko-političnim sistemom zadnjega stoletja.

Površni kritiki predvojnega življenja v katoliški Cerkvi pri nas radi zapadejo trditvam, da je bila ta takrat „aktivistična“, kar naj bi menda pomenilo, da je bila usmerjena navzven. To utemeljujejo, kot kaže, z ugotovitvijo, da se je imenovalo njeno takrat najnovejše gibanje „Katoliška akcija“. Ali je ime res zadosten dokaz za tako trditev? Ali je ne bi kazalo preveriti s še živimi člani in duhovnimi asistenti nekdanje KA?

Kdor se vsaj malo poglubi v predvojno delovanje slovenske KA, bo lahko brez težav opazil, da je prav v njenih vrstah pričela poganjati tista duhovnost, o katere pomankanju so upravičeno tožile generacije pred njo. Marijine kongregacije in organizacije KA so usmerjale svoje člane najprej k večji osebni pa tudi liturgični duhovnosti. Značilnost KA pa je bila, da je hkrati pripravljala svoje člane za apostolat, za službo bližnjemu, ali kot bi rekli danes, za novo evangelizacijo. Mar to ni bilo 'biblično krščanstvo'? V tem pogledu je bila slovenska KA, po belgijskem vzorcu, daleč pred gibanji, ki so pod podobnim imenom delovala drugod.

Seveda so bile storjene pri iskanju primernih delavnih metod tudi napake. Tem lahko prištejemo še človeške napake, ki se jih ne morejo izogniti niti najbolj poduhovljeni cerkveni redovi, niti svetniki in končno še napake, ki so bile včasih posledica prevelike zagnanosti tega ali onega. A pri vseh resničnih in namišljenih napakah je KA vzgojila med nami cel rod zavednih, globoko vernih, požrtvovalnih katoličanov, ki so svojo vero jemali resno in so se čutili zanj odgovorni. Število komunističnih žrtev iz vrst Katoliške akcije je vsekakor močan dokaz žive vere, duhovnosti in pokončne drže, ki jo je opazati pri mučenicah tiste dobe tudi po drugih deželah. Ali misli morda kdo, da je mučeništvo stvar slučaja? Prej bo držalo nasprotno: ko-

munisti so jih morili, ker so poznali njihovo dosledno krščanstvo, ki je koreninilo v duhovnosti, iz katere so ti ljudje črpali moč za svoje življenje, po veri pa tudi pripravljenost na trpljenje in smrt.

Za vsaj majhno osvetlitev slovenske KA je primerno pojasniti, da je bila pri nas ta organizirana po Zvezah, to je po stanovih. Čeprav so za vse veljala ista osnovna pravila, so bile delovne in do neke mere tudi vzgojne metode različne. Zveza mladih katoliških delavcev, ki je delovala pod vodstvom dr. Mihelčiča, se je v marsičem razlikovala od Zveze katoliških dijakov, mladcev, katere je oblikoval prof. Tomec. Zveza katoliških nameščencev in Zveza katoliške kmečke mladine, na primer, sta bili prav tako v marsičem različni od prvih dveh. Kar je vezalo vse v enoto, je bilo teženje po globlji osebni duhovnosti in doslednem krščanskem življenju tudi v javnosti. To se je kazalo v vzpodbujanju k molitvi in duhovnem branju, v zakramentalnem življenju, v pogostih osebnih in občestvenih mašah, pa v duhovnih vajah in, če se je le dalo, po osebni duhovni vodstvu. Ta duhovnost pa ni smela biti obrnjena v samozadovoljni duhovni egoizem, temveč jo je bilo potreba posredovati, širiti v okolju. Odtod sovraštvo komunistov do članov KA, ki je rodilo med revolucijo in po njej našemu narodu nepregledno vrsto mučencev. Prepričan sem, da sodobni kristjan ne more pravično ocenjevati dogodkov med revolucijo pri nas, če ne gleda nanje skozi perspe-

ktivo tistih rojakov, ki so sprejeli nase mučeništvo. Teh je veliko več kot jih je trenutno zapisanih v odgovarjajočih seznamih. Njihovo resnično število nam bo ostalo skrivnost, dokler ne prestopimo meje časa.

Komunisti pa svojih žrtev niso le pomorili, ampak so jih tudi oklevetali. Tudi o članih in o organizaciji KA so razglasili klevete, ki so na drobcih resnice zgradile strukturo laži. Te laži, ki so bile zvesto širjene med rojaki tudi s pomočjo režimu vdanih kolaboracionistov iz katoliških vrst, moramo poslušati in brati še danes. Zanimivo bi bilo raziskati koliko trditev, ki se tičejo slovenske KA, temelji na 'virih', ki so bili pisani na pobudo partije.

Oglejmo si še trditvi, da je KA vzgajala politično elito in s tem privedla do razkola med slovenskimi katoličani. Ker KA ni bila politična organizacija in so njene mladinske, dijaške in delavske zveze članom celo prepovedovale politično delovanje, bi moral avtor svojo trditev poskušati utemeljiti. Vedeti bi moral, da v Zvezah, kjer je bila vzgoja mladih članov KA najbolj intenzivna, o kakih političnih smernicah ni bilo sledu. Verjetno pa je, da bi se vsaj nekateri od teh mladih ljudi kasneje res posvetili tudi političnemu delu, vendar, mar ni to tudi ena od nalog kristjana?

Zanimivo, da je poslabševalno uporabo izraza 'elita' zaslediti, kadar gre za katoliško skupnost, medtem ko se za člane komunistične partije, ki so se s

Škof Gregorij Rožman, ki vodi Kikljev pogreb, na njegovi levi kanonik Anton Vovk, poznejši prvi ljubljanski nadškof in božji služabnik.

svojo rdečo knjižico resnično vedli kot 'elita', zdi to nekako samoumevno. In vendar v katoliških vrstah ni bilo takih elitističnih krogov. Organizacije mladinske KA so vzgajale člane, da bi postali dobri kristjani in le posredno tudi bodoči javni delavci, ki naj bi narodu služili, v nasprotju s takimi, ki so se naroda posluževali v svojo korist.

Kar pa se razkola v katoliških vrstah tiče, si bodimo najprej na jasnem, za kakšen razkol gre. Edini resnični razkol med obema vojnoma se je dogodil v katoliških vrstah ob odločitvi krščanskih socialistov in njih somišljenikov za sodelovanje s komunisti, ki so se sistematično pripravljali za revolucijo po sovjetskem vzorcu. To je resnično razcepilo katoliško skupnost in sicer še predno je bila v Sloveniji uradno ustanovljena Katoliška akcija.

Pri poudarjanju potrebe po edinosti v Cerkvi kaže pojasniti, da se v njej edinstvo ne ustvarja okrog kogarkoli. Papež s škofi je v Cerkvi steber edinosti. Kdor z njimi sodeluje, edinstvo veča, kdor jih ne posluša, edinstvo razbija. Kot znano, je slovenska KA spoštovala in dosledno podpirala svoje škofo ter bila do konca zvesta cerkvenemu nauku in navodilom papežev. Teško torej, da bi njenim članom smeli očitati razbijanje enotnosti. Ta očitek bi bil primernejši za tiste kristjane, ki so iskali „alternativnih“ poti mimo cerkvenega učiteljstva.

Današnji krščanski skeptik naj bi se vprašal, kdo je bližji cerkveni edinosti, tisti, ki sprejmejo, če treba, za svojo vero in zvestobo Cerkvi mučeništvo, ali oni, ki sodelujejo z njihovimi mučitelji? Če ne lastni, slovenski, še nerazglašeni mučenci, naj osvetlijo takratni položaj med nami vsaj španski, od Cerkve priznani mučenci in pričevalci vere. Omenjeni razdor med slovenskim katoličani se je namreč poglobil prav ob primeru španske revolucije. Tisti, ki so zagovarjali takrat in še dolgo potem španske komuniste, bi se morali o pravilnosti svojih stališč zamisliti vsaj zdaj, ko je celo dvomljivcem lahko jasno, da je šlo tudi revolucionarjem v Španiji za preganjanje vere. Potemtakem so naši škofje že takrat pravilno učili in svarili. Kdor se je odločil za pot v nasprotno smer, je Cerkvi škodil in povzročil v njej needinost.

Vsi drugi spori tistega časa, kot na primer med mladci, člani dijaške KA, in stražarji, ki so se pod vodstvom prof. Ehrlicha tudi vzgajali v katoliškem duhu, pa niso bili več kot notranji prepiri. Med njimi ni bilo idejnih razlik, temveč naravno tekmovanje. Oboji so delovali, vsak na svoj način, med dijaki in visokošolci. Če je KA bolj poudarjala verski apostolat, so se v akademskem klubu Straža intenzivneje pripravljali na javno delo.

Prof. Ehrlich je namreč pravilno presojal, da morajo katoliški laiki v politiki čim prej nadomestiti duhovnike, ki so to

Kratke novice

SANTIAGO DE CHILE - V Čilu, kjer katoliški laiki zmeraj bolj opazno nastopajo v javnosti, so začeli konec avgusta z intenzivnejšo akcijo, ki bo skušala pridobiti naklonjenost javnega mnenja za neločljivo „zakramentalno zvezo zakoncev“. Predstavniki te široko zasnovane kampanje so izjavili, da se zavzemajo za osnoven model, ki naj bo „zakon za vedno“, sloneč na verskem principu in v okviru zakonitosti, v nasprotju s sprejemanjem razporoke, ki jo propagirajo nekatere politične skupine.

LJUBLJANA - Profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani Janez Malačič, strokovnjak za demografijo, je izračunal, če bo sedanje stanje rodnosti v Sloveniji veljalo še prihodnjih petdeset let, da nas bo Slovencev v petdesetih letih samo še milijon. (*Mladika*)

delo opravljali v dobi generacije, ki ni imela za tako delo pripravljenih dovolj laičnih delavcev. Vzgoja pri mladcih pa ni bila politično usmerjena in je bila v tem pogledu bolj dolgoročna. Ker so mladci in stražarji delovali in iskali članov v istem okolju, je do trenj vsekakor prišlo, a ta niso vplivala odločilno na zunanje delo enih in drugih.

Zanimivo je, da očitajo danes nekateri tem, idejno jasnim katoliškim ljudem, razcepljenost, drugi pa z ne manjšo gotovostjo, monolitost in enoumnost, ki naj bi tedaj vladala v Cerkvi. Zdi se, da je nekaterim težko razumeti, da je ob zvestobi cerkvenemu nauku različnost potrebna, čeprav privede lahko do trenj. Brez nje bi res padli lahko v podobno enoumnje, kot ga je morala prenašati domovina zaradi politične 'monolitosti' skoraj pol stoletja in še malo čez.

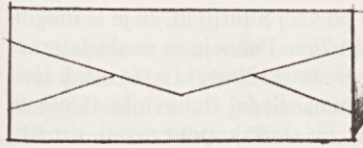
Da ti 'spori' niso bili nikak razkol, lahko pričam iz osebne izkušnje. Ko smo kasneje kot begunci mladci in stražarji študirali na graški univerzi, smo ohranjali vsak svoje združenje, pa opravljali verske vaje in pobožnosti skupno. Nekateri so organizirali eni, druge drugi, sodelovali smo vsi in ne spomnim se, da bi se kdaj sporekli.

Gornji pogledi so izraz osebnih doživetij. Menim, da zaslužijo, da bi jih upoštevali vsaj toliko, kot tiste, ki so bili zapisani, da bi opravičevali kolaboracijo nekaterih vernikov s komunisti. ■

8. julija 2001 je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu
MARTINA PAULA FILIPIČ, hči Tomaža in Monike, roj. Zupanc.
 Botra sta ji bila Pavlina Zupanc in Pavel Filipič, krstitelj pa župnik Franc Šenk.

III. P I S M O enemu izmed mladih

Dragi,

praviš, da naj Tebi in Tvoji 'klapi' napišem še kakšno pismo. Bom. In z veseljem! Vendar... preden začnem, ali ti lahko povem zgodbo o nekem gospodu?

Gospod N.N. je živel v petem nadstropju. Nekega dne se je v nadstropje nad njim vselila družba fantov, ki so „gojili rock”. Ni znano, če je šlo za *hard rock* ali za *soft rock*, vsekakor pa je šlo za zelo glasni rock. Tak, ki ga je slišati skozi moderne (=tanke) zidove. Mož se pritoži. Nič. Fantje ko da ga sploh ne razumejo. Nova pritožba. Nič. Pritožba na občino. Nič. (Oziroma: „...zadevo naj uredi hišni svet.”). Pritožba na policijo. Nič. (Oziroma odgovor: „...lastnik stanovanja trdi, da so besede o oglašujočem igranju smešne in da je videti, da g. N.N. 'ne ve, kaj je v resnici pravi rock'. Poleg tega: oni da vedno igrajo pri zaprtih oknih...”)

Gospod N.N. je po nekaj mesecih zrel za opazovalnico, toda - to se zgodi celo izven filmov! - nenadoma se pojavi rešitelj! Ni sicer James Bond, 007, je pa to neki prijatelj, ki mu svetuje, nas si z iglo prederne bobniča obeh ušes, pa bo videl: sveti mir!

Gospod N.N. res tako naredi in - točno! - sveti mir! Grobna tišina. Krasno!

Dragi, gotovo si že zaslutil, da z g. N.N. nekaj ni v redu, vendar... ne bomo nič rekli. Še ne. Bomo pa zaslutili, da je bedak, potem ko zvemo, da je še isti dan plačal abonma za sedem sin foničnih koncertov v naslednji sezoni, „saj nadvse ljubi glasbo”.

No, gre za izmišljeno štorijo. Se pa dogajajo zgodbe, ki pa žal niso izmišljene. O eni takih bi ti danes pisal. Tebi in Tvoji simpatici klapi.

Koliko besed, izumov in podobnega, nekoč ultramodernega, je ostarelo, še več - izginilo. Kako se torej ne bi nasmehnil, ko - recimo - na neki razstavi zagledamo komaj se še premikajoči star Ford (prvi model!), ki pa nosi napis: TUDI JAZ SEM NEKOČ BIL ZADNJI MODEL...

Skratka: čas teče, prinaša novosti, hkrati pa marsikaj za vedno potisne v ozadje,

v pozabo. Pač - minljivost.

Se pa kdaj zgodi tudi - obratno...

Pred kakšnimi 50, 60 leti si lahko dostikrat videl, kako so sredi družbe mladih nenadoma koga začeli tolči po glavi z zvezki ali pa kar z rokami, to pa zato, ker je povedal kakšen star, oguljen vic. Za nameček pa je trpin navadno še slišal: „A veš, zakaj je Kajn Abela ubil? Ker je pravil stare vice.”

Stare smešnice, navadno uganke, so pa bile - na primer - take: „Kakšna je razlika med krtačo in veverico?” In medtem ko si tuhtal, si zvedel: „Ne veš? Položi oboje k drevesu. Kar spleza gor, je veverica, kar ostane doli, je krtača.” Ali: „Kaj je višek potrepljivosti?” In ker nisi vedel, si bil podučen: „Da pri konvoju vlaka, ki ima deset vagonov, zadnji vagon toliko časa žgečkaš, da se strojevodja na lokomotivi začne smejati.” Še posebno duhovita se nam je zdela uganika, kako v Afriki loviš leve. Ne veš? Preprosto! Zagradiš prostor, narediš vhod vanj, nad vhod pa napišeš s kitajskimi znaki „vhod samo za slone”. Ker lev ne zna kitajsko, vstopi. Pa ga imaš!

Vsi ti in taki vici so bili že takrat stari (in so torej po bioloških zakonih umrli) - celo pozabljeni so že, toda - ostal je eden, ki pa je doživel obratno pot.

„Te boli glava? A veš, kaj je najboljši preprost način, da te glavobol neha?” Seveda nisi vedel, zato si pa požiral aspirine. Nakar si zvedel: „Da si glavo odrežeš.”

Na to smešnico sem se spomnil oni dan, ko sem prebiral učeno nemško razpravo, pa uvidel, da nimamo samo mi Butal, ampak da morajo v Nemčiji imeti svojo Butalcensdorff.

Neki tamkajšnji genij namreč piše, kako so vsega zla - od osebnih travm pa do vojn - krivi... principi. Predvsem pa dogme in poudarjanje vrednot: resnice, patriotizma, ipd. Vojske - recimo - da se porojevajo samo zato, ker imajo ljudje narodnost za vrednoto. Če bi to vrednoto zrelativizirali, še bolje pa seveda, če bi se je znebili, bi za vse večne čase zavladal mir. (Da na Kitajskem, kjer so vsi Kitajci kitajske narodnosti, kljub temu od časa do časa pošljejo nekaj stotisoč svojih ljudi na drugi svet, to genialnemu piscu ni prišlo na misel.)

Še posebno nevarne, pravi omenjeni avtor, so pa seveda religiozne vrednote. Logično: predvsem krščanske. Ko ljudje ne bi imeli nečesa - recimo - za sveto, ne bi čutili, da je kaj lahko nesvetega. Tako pa doživljajo občutek bogokletstva, si kvarijo živce, trpijo. V hipu, ko bi se znebili svetega, bi ves problem odpadel. Preprosto. *Más claro - agua*” bi dejali Argentinci.

Psihiater te šole pomiri pacienta s tem, da mu najprej zmanjša občutek krivde, nato pa občutek sploh odpravi. Priti je torej treba do „zdrave apatije”. Ljudem, ki so bolj občutljivi in torej kandidati za bodoče travme, je treba pa že vnaprej pomagati. Ob smrti očeta ali matere, recimo, nekateri „doživijo kar kolaps”, se sesedajo. In vendar je preventiva preprosta! Do matere (očeta, ipd.) začni najprej gojiti čustveno distanco („to je prva faza”), potem počasi pa tudi rahlo antipatijo (op.: z nekoliko spomina na mladostna doživljanja v družini boš za to gotovo našel razloge...). Ko ti „subjekt” (beri: oče, mati) umre, ne samo, da ne boš trpel, morda se boš celo oddahnil.

Fino, kaj!

Kako je že bilo? „Fant, a ne veš, kako se znebiti glavobola? Odreži si glavo!”

In nauk tega razmišljanja? Upam, dragi moj, da je prebavljiv, čeprav... se utegne komu zdeti ne preveč vzgojen...

Če beremo Sveto pismo, vidimo, da je

Misijonar Tomaž Mavrič med nami

Lazarist Tomaž Mavrič je po treh letih obiskal svoje domače v Argentini, kjer se je zadržal od 25. aprila do 24. junija. Rojen je bil v Buenos Airesu, tu končal osnovno šolo in gimnazijo, zadnja leta pa je bil gojenec Baragovega misijonišča v Slovenski vasi v Lanusu. Iz Baragovega misijonišča je šel na študij teologije v Ljubljano in bil tam posvečen leta 1983 v duhovnika. Potem je deloval deset let v Kanadi na slovenski fari Brezmadežne v Torontu, se vrnil za tri leta v Slovenijo, zdaj pa že štiri leta misijonari v Rusiji. Njegov delokrog je za Urali, v azijskem delu Rusije v majhnem mestu Nižnij Tagil, s 400.000 prebivalci. V tednih, ki jih je preživel med nami, je izrabil priložnost, da je obiskal nekaj tukajšnjih slovenskih središč in govoril rojakom o svojem misijonskem delu v Sibiriji in o verskem položaju v bivši Sovjetski zvezi. V nedeljo, 17. junija, zjutraj je govoril v cerkvi Marije Pomagaj tudi rojakom, ki hodijo k uram duhovnosti. Sledi povzetek njegovega pripovedovanja.

- Zadnja leta komunističnega režima v Sovjetski zvezi, za časa Gorbačeva, je v Rusiji nastala malo večja verska svoboda. Sv. oče se je tedaj obrnil na redove in kongregacije, naj mu pošljejo misijonarjev na ta področja. Odziv na to papeževo prošnjo je bil lep. Letos obhajajo 10-letnico vzpostavitve katoliške Cerkve v Rusiji. V začetku je imel škof v Moskvi in Novosibirsku - škof največje škofije na svetu - le dva duhovnika. Danes pa je to

ozemlje razdeljeno na dve škofiji, v katerih deluje 80 duhovnikov.

Prva naloga, ki jo škofa naročata misijonarjem, je: „Poiščite katoličane, raztresene po vsej Sibiriji.“

Osnova cerkvene skupnosti so žene, babuške, stare od 70 do 80 let, ki so ohranile vero ves čas komunizma. Srečavale so se naskrivaj po domovih, parkih pa pokopališčih, da so molile.

Kako in kje najti katoličane? Največ je potomcev Nemcev in Poljakov. Nemci so živeli ob Volgi, kamor jih je povabila ruska cesarica. Imeli so svojo škofijo. Ko je Hitler napadel Rusijo, jih je Stalin ra-

človek v vseh časih grešil. Smo grešniki! Pač posledica izvirnega greha, padca prvih staršev. Skratka (in tako po domače povedano): nekako smo opravičeni, „imamo pravico“ biti **grešniki**.

Nikjer v Svetem pismu pa ni rečeno, da imamo kristjani pravico biti - **neumni**.

Vsekakor: ko se tolažim s tem, da imam „pravico biti grešnik“, mi prihaja na misel nekaj malce hudobnega...

Neki naš propagator „eliminiranja ali vsaj relativiziranja vrednot“, borec za „orientalsko ravnodušje“, pristaš „gobjenja apatije“ itd., ima krasen avto (40.000 \$). Že dvakrat so mu ga hoteli ukrasti, a ga je rešil alarm. Toda nekoč,

nekega lepega dne... Vsekakor: ah, kako mu želim (joj, meni grešniku!), da bi se tudi on pravočasno napolnil z apatijo („prva faza“): da bi za zdaj naprej začel prezirati avto, potem pa - sčasoma, postopoma - ga tudi preklinjati („Prekleta! Kakšni stroški z avtom!“ - „Pa kaj so na davkariji znoreli!“ - „Hudiča, spet so zvižali bencin!“ - itn.) - vse do zgodovinskega trenutka, ko mu bodo avtomobil sunili, on pa... zmagovalec nad vrednotami in čustvi, bo ostal ravnodušen, miren, neobčutljiv.

Kdo ve... morda se bo celo - oddahnil...

Stari striček Simon

zkropil po vsej Sibiriji in, če je le mogel, razbil družine. Pozneje so se skušali raztreseni družinski člani, ki so še ostali živi, zopet zbrati. Sedaj duhovniki iščejo te skupine, jih skušajo povezovati, družiti, čeprav jih že ni veliko.

Župnija g. Tomaža obstaja šele malo časa. K maši hodi 40 ljudi, predvsem starejših. Vseh skupaj bi bilo 50 župljanov. Da vedó zanje in so prišli z njimi v stik, je največ 100 vseh skupaj. Obseg župnije je za dve Sloveniji. Ima dva duhovnika za pomoč in sedaj so se pridružile še tri slovaške redovnice. Po vaseh in mestih bodo iskali novih vernikov.

Ljudje, ki so ostali zvesti katoliški veri, se navadno niso upali predajati te vere svojim otrokom iz strahu pred kaznimi. Niti babuške ne, ki so na nek način vršile vlogo duhovnika. Bile so voditeljice v svojih raztresenih verskih skupnostih. Duhovnik jih je mogel le na dobo več let po enkrat obiskati. One pa so krščevale otroke, nosile obhajilo bolnikom. Babuška iz njihove skupnosti se je morala voziti do duhovnika dan in pol, da ji je izročal Najsvetejše za bolnike. Seveda so bila ta opravila smrtno nevarna.

Druga skrb je socialno področje. Komunizem je zapustil veliko materialno revščino, še več pa moralne, duhovne revščine. Pod komunističnim sistemom starši niso imeli več vpliva na svoje otroke.

Komunizem je vzel smisel življenju. Brez temelja vere je položaj postal brezupen. Ruski človek se sicer zna boriti, ker je žilav, če pa mu manjka upanja, omaguje. Zato se vdaja pijači, in ne samo moški, ampak tudi ženske. Kot posledica tega so vsepovsod zapuščeni otroci, prepuščeni samim sebi. Mnogokrat zbeže od doma.

Pod komunizmom so imeli otroške vrte, sedaj imajo sirotišnice, a država nima denarja zanje. Otrokom je treba pomagati z obleko, hrano. Potikajo se v skupinah po hodnikih javnih stavb, po raznih hišah ali pa prenočujejo in prezimujejo po kanalih, po katerih tečejo cevi s toplo vodo.

Tretja skrb je delo za ekumenizem.

Kaj vse poizkuša sedanji papež na polju ekumenizma, zlasti med pravoslavnicami! A stiki z njimi so neuspešni, ker katoličanom ne zaupajo. Očitajo jim željo po nadoblasti in s prizadetostjo govorijo o starih krivicah, ki naj bi jim jih v preteklosti storili. Katoličani jim zamen skušajo dokazovati, da nimajo namena, da bi jih osvajali, itd.

Četrta naloga pa je: Imeti odprta vrata za vse neverne. In teh je ogromno!

+
Podpisani sem našemu misijonarju, sinu pok. Jožeta Mavriča, mojega nekdanjega sošolca iz Ljubljane, in nečaku pok. župnika Marka Mavriča, mojega sošolca iz begunskih taborišč v Avstriji, staval vprašanja, ki sledijo.

Kdaj si se odločil za misijone?

- V misijone sem si želel že od majhnega, ko so prihajali v Baragovo misijonišče misijonarji, ko sem o njih bral ali so mi pripovedovali o njihovem delu. Tako je Bog dal, da sem pred štirimi leti (1997.) lahko odpotoval v Rusijo.

Ali si se že prej učil ruščino?

- Ko sem šel tja, še nisem znal ruskega jezika. Šele po prihodu v Nižnij Tagil sem se ga začel učiti s pomočjo učiteljice, ki je znala angleško. Zdaj se lahko pogovarjam z ljudmi o preprostih, vsakdanjih stvarih, pisati pa še ne znam, a se bom moral naučiti tudi tega.

Pred štirimi leti si prišel na župnijo v družbi poljskega sobrata. Ali je krajevni tisk kaj registriral vajin prihod?

- Ne, mislim, da niso o tem nič pisali. Midva sva prišla v Nižnij Tagil dva meseca kasneje kot so veliki tovarnjaki s prikolico pripeljali sem cerkev. To pa je bila zanje senzacija. Nižnij Tagil je bil prej namreč zaprto mesto, to je, da tujci niso imeli dostopa vanj brez posebnega dovoljenja. Ko je bila cerkev postavljena, pa so poročali, da jo je prišel škof posvetiti. Zanje je bila zanimivost tudi prihod treh sester usmiljenk, saj uni formiranih redovnic prej še niso nikoli videli.

Kako ste prišli do te cerkve, kdo jo je plačal?

- Za to cerkev nam je denarno pomagala nemška katoliška organizacija Renovabis. Zgradili so jo pa prostovoljci druge nemške organizacije, ki se imenuje Kirche für Osten. Takih cerkva je v Rusiji danes čez trideset. Naša cerkev stoji na zapuščenem pokopališču, ki nam ga je dodelila občina. Teren je slab, močvirnat. Zato so morali narediti močno bazo in zabiti dva metra globoko v zemljo betonske oporne stebre, predno so začeli nanje graditi cerkev. V globini dveh metrov je namreč zemlja vedno zmrznjena in služi za temelje zgradb. Tako je tam možno graditi kljub močvirju.

Ali si imel opravke po ruskih uradih

Duhovno življenje • SEPTEMBER 2001

in morda prišel v stik z mestnimi funkcionarji?

- Srečal sem se že z mestnim županom in tudi podžupanom. Z oblastjo imamo normalne odnose. So prijazni in ne morem reči, da bi nas trenutno ovirali pri našem delu. Tudi v Rusiji imajo do tujcev posebno spoštovanje. Ko poveš, da si katoliški duhovnik, se zgodi, da kdo ne pozna katoliške Cerkve. Če pa omeniš ime papeža Janeza Pavla II., takoj vedo, za kaj gre, njega pa vsi poznajo. V začetku sem imel tolmača, domačina z župnije, ki me je spremljal. To je bilo potrebno ne samo zaradi mojega neznanja ruščine, ampak tudi zato, ker je dobro poznal ruski sistem, njihovo mišljenje in način poslovanja. Tako smo hitreje dosegli, kar smo želeli, drugače bi nas marsikdaj „vrteli“.

Kaj je zdaj tvoja glavna naloga v Nižnjem Tagilu?

- Najprej hočemo utrditi tukajšnjo katoliško skupnost. To pomeni marsikaj. K nedeljskim mašam hodijo predvsem starejši ljudje. Najbolj oddaljeni imajo tudi 20 km daleč do cerkve. K maši se sicer peljejo lahko z avtobusom, ki pa se včasih pokvari in ustavi. Drugič je spet hud mraz, ko stari ne morejo dolgo čakati na vozilo, ne da bi se prehladili. Zato, da smo oddaljenim olajšali pot v cerkev, smo oskrbeli kombi, ki jih gre čakati na določene točke v mestu. Drugo, kar imamo tudi v načrtu, je, da zgradimo za cerkvijo malo

večjo sobo za naša srečanja ter napeljemo vodovod. Nekateri ljudje prihajajo od daleč in bi jim radi nudili možnost, da se malo ustavijo in kaj popijejo. Edini prostor, ki ga imamo zdaj na razpolago za vse, in ga rabimo tudi za naša srečanja, je cerkev. Ker je cerkev za naše vernike tako svet prostor, je nočemo uporabljati za obednico, da bi v njej tudi jedli. Radi bi tudi uredili prostor okrog cerkve, da bo prijaznejši. Zdaj je tam še polno zapuščenih starih nagrobnih spomenikov, ki ne služijo več svojemu namenu. Če Bog da, bomo namesto mnogih zapuščenih nagrobnikov postavili enega samega, skupnega. Poleg omenjenega pa je naša stalna naloga iskati in odkrivati katoličane na našem področju, da pridejo po letih in desetletjih spet v stik z duhovnikom in po njem z zakramentalnim življenjem. Teritorij naše katoliške skupnosti je zelo velik. Poleg Nižnija Tagila so na njem raztresena še druga mesta in vasi.

Kje prihajate v stik z zapuščenimi otroki?

- Sodelujemo z rusko šolo, ki je zraven cerkve. Naše sestre učijo otroke ročnih del. Na ta način skušamo pomagati in se srečavati enkrat ali dvakrat na teden s 50 otroki. To delo je dolgoročno. Na prvem mestu hočemo doseči, da se otroci ne bi počutili zapuščeni, ampak bi občutili, da jih ima nekdo rad in se zanima zanje. Temu se posvečata predvsem dve naši

Dve od treh slovaških redovnic, ki so prišle lansko leto v Nižnij Tagil, da pomagajo na župniji Naše Gospe iz Fatime.

sestri, ki imata za to svojo karizmo. Moramo pa biti pri tem previdni. Direktorica šole nas je že nekajkrat opozorila: „Nič verskega!“ In mi to spoštujemo. Tretja redovnica - usmiljenka - pa se posveča starejšim in bolnikom.

Kdo vas finančno podpira? Ali ni vaših vernikov premalo in so preveč revni, da bi to zmogli?

- Pomagajo mi darovalci iz Slovenije in iz Kanade. Kadar zidamo, se obračamo pa na nemški organizaciji Renovabis in Kirche für Osten. Kljub temu, da so naši verniki revni, jih skušamo navajati, da prispevajo, kar morejo. Na mesec naj bi vsakdo daroval po tri četrta dolarja ali 70 centov za vzdrževanje cerkve. Še to je za marsikoga pretežko. Od vernih, ki hodijo k maši, ni nobeden bogat. Verski tisk jim delimo zastonj, a jih tudi navajamo, da bi prispevali vsaj en rubelj na mesec (30 rubljev = 1 dolar). Podobno je z mašnimi intencijami: 1 rubelj za vsako ime, za katerega se daruje sveta maša.

Pa starost vaših vernikov?

- Prvo polovico sestavljajo starejši od 70 let navzgor, drugo polovico pa mlajši, srednje starosti. Nato sta še dve ali tri mlajše družine, njihovi otroci in nekaj mladih.

Blizu tvojega misijona deluje še drug slovenski misijonar?

- 150 km od nas proti severu misijonari drug slovenski lazarist, Lojze Letonja, ki je bil prej na Madagaskarju. Tudi on ni sam in deluje, enako kot jaz, skupaj z lazaristom poljskega rodu.

Kaj meniš o prihodnosti ruskega naroda?

- Po krivdi komunizma, ki je gnjavil ta narod več kot 70 let, je v takšni krizi kot še nikoli. Mi poznamo Rusijo po izrednih talentih, po umetnikih in športnikih, koliko pa je tega, o čemer se ne govori! V Rusiji je pet milijonov zapuščenih otrok! Zavodi so se iz otroških vrtcev spremenili v sirotišnice. V normalnih ruskih družinah je eden, največ dva otroka. Premnogi Rusi obeh spolov se v obupu in revščini vdajajo pijači. „Novi“ Rusi, razni funkcionarji in mafija, pa imajo denar, si gradijo luksuzne hiše, si privoščijo najdražje avtomobile itd., ker bogatijo na nepošten način. Molimo, da bi se Bog usmilil ruskega naroda in ga rešil pred verskim, moralnim in družbenim propadom!

Stane SNOJ

Ob stoletnici rojstva duhovnika in pesnika GREGORJA MALIJA (1901-1983)

Edo ŠKULJ

Duhovnik in pesnik Gregor Mali se je rodil pred sto leti, in sicer na Gregorjevo, zato je dobil ime po papežu Gregorju Velikem. Rodil se je v Znojilah, v kmečki družini, ki je bila trdno zasidrana v krščanskem izročilu. Še v tujini se je takole spominjal:

„Rojstna hiša, žar spomina, / s srcem, z dušo te objemam, / zate se v tujini vnemam, / moja radost, bolečina (...) Miza, stoli, svete slike, / rožni venec in kropilnik, / križ, oltarček in hranilnik / tvoje so bile odlike“ (937).

Take so bile torej odlike rojstne hiše, h kateri se še enkrat povrne:

„Pozdravljena, domača hiša / Svetišče si mladosti moje, / zaklad tvoj znamenje je križa / in zibelka bogastvo tvoje. / Z molitvijo si posvečena / očeta, matere, družine, / s cvetovi sreče ožarjena, / s sadovi žrtve, bolečine“ (691).

Imel je zdrav odnos do staršev. Odnos do matere je opisal v pesmi *Brez matere*:

„Solze so vrele mi z oči, / ko sem ti

klical Z Bogom, mati! / S teboj so v tihem grobu odšli / vsi moji zemeljski zakladi. / Srcé po tebi krvavi; / na svetu zame ni veselja, / da bil bi tam, kjer zdaj si ti, / le to je moja srčna želja“ (614).

Če je imel do matere čustveni odnos, pa mu je bil oče vzornik:

„Moj oče pred menoj stoji, / obraz ves poln je gub, skrbi; / okorne, delavne roké, / a v prsih zlato je srce (...) Moj oče! Delal, molil si, / pri Križanem iskal moči; / odločno si se bojeval, / zato sem té za vzor izbral“ (621).

Ni čudno, da se mu je v tako zdravem okolju vzbudil duhovniški poklic. Kakor iz lastne izkušnje je zapisal:

„Pred Marijino podobo / deček mlad je prosil, / naj bo tudi on duhovnik, / da Boga v rokah bo nosil (...) Letos novomašnik / stopil je k oltarju, / sebe daroval je / Jezusu - Vladarju“ (644).

Po osnovni šoli je verjetno na pobudo in morda tudi s pomočjo selskega župnika Antona Jamnika odšel „v šole“. Študiral je na klasični gimnaziji v Ljubljani in maturiral leta 1922. V času študija je stanoval v Marijanišču. Po maturi se je vpisal na Teološko fakulteto UL in diplomiral leta 1927. Stanoval je in se na duhovniško službo pripravljaval v bogoslovnem semenišču. Posvečen je bil na Petrovo 1927. Takrat je molil:

„Nevreden svete sem časti, / to dobro vem, Marija, / zato naj tvojih milosti / mi venec pot ovija (...) O prosí Vsemogočnega, / duhovnikov ljubeča Mati, / da večno zvest, Brezmadežna, / ti mogel bom ostati!“ (634).

Ko je bil v šesti šoli, je s Koroškega za prefekta prišel dr. Gregorij Rožman, s katerim je ostal vse življenje v prijateljskih odnosih. V Marijanišču je bil njegov vzgojitelj, na Teološki fakulteti pa profesor cerkvenega prava. Ni čudno, da ga je prosil za pridigarja na novi maši, ki je bila v tej cerkvi 12. julija

1927. Ta prijateljski odnos se je še okre-
pil, ko je leta 1930 dr. Rožman postal
ljubljanški škof. Ob njegovi smrti mu je
zapel pesem s pomenljivim naslovom
Duhovnemu očetu v slovo, v katero vplete
njegovo škofovsko geslo: *Križa teža in
plačilo*:

*„Zlomila ni moči mu križa teža; /
pogumno jo je vse življenje nosil. / Ni
begala ga zvite zlobe mreža: / od zgoraj
luči je goreče prosil. / Odšel je zdaj h
Gospodu po plačilo, / v katero upal je v
bridkosti svoji. / Le truplo krije tuje
zemlje krilo” (615).*

Po novi maši je bil osem let kaplan,
najprej šest let v Žužemberku, nato pa dve
leti na Vrhniki. Leta 1935 se mu je ured-
ničila želja, da bi postal župnik. Škof
Rožman ga je imenoval za župnika v
Ajdovcu v neposredni bližini Žužember-
ka. Tu se je z vso vnemo mladega in
pobožnega župnika vrgel v pastoralno
delo. Vodil je razgibano župnijsko živ-
ljenje, posebej pa je kot rahločuten pesnik
skrbel za lepoto bogoslužja. Doživel je
evharistični kongres leta 1935 in kon-
gres Kristusa Kralja leta 1939. Takrat
so se že zgrinjali temni oblaki nad
Slovenijo. Leta 1941 se je začela voj-
na in komunistična revolucija, ki mu
je naslednje leto tako zaznamovala
življenjsko pot. V noči 11. decembra
1942 so partizani zažgali župnijsko
cerkev. Kaj pomeni župniku, če mu v
nesreči župnijska cerkev pogori, si
lahko predstavljamo. Kaj šele, če mu
jo zažgo iz sovraštva! Dogodek je
opisal v morda najbolj stvarni od vseh
svojih pesmi *Ko cerkev je gorela*:

*„Nemirna noč objela je župnijo,
/ k počitku so odhajali ljudje, / tedaj
v bližini strelj zagrmijo, / vsa srca v
strahu, grozi zadržte.*

*Brezbožna zver je v jezi zapla-
mtela, / iz sebe strele, ogenj bruha-
la, / župnijska cerkev v vasi se je
vnela, / ponos, tolažba ljudstva ver-
nega.*

*Ko zarja jutranja je noč pregna-
la, / župnijske cerkve nič več ni bilo,
/ zločincev množica jo je požgala, / z
njo tudi sveto Rešnje nam Telo.*

*Zidovi črni so iz tal štrleli / kot
neme priče v zimski, mrzli zrak, /
ljudje so od bolesti onemeli, / objela
sta jim duše groza, strah (...)*

*Župnijo silna žalost je objela, /
postala groblja, razvalina je, / iz
revnih src molitev je privrela: / „Bog,
zapuščenih duš usmili se!”*

Dogodek v Ajdovcu deli njegovo ži-
vljenje točno na dve polovici, vsaka po
41 let: 1901-1942 in 1942-1983. Kolikor
je bila prva polovica svetlejša, toliko je
druga bila bolj žalostna. Lahko bi celo
rekli, da je ključna beseda prve polovice
njegovega življenja domovina, druge pa
tujina. S tem je vse povedano.

Tukaj se začno moji spomini nanj.
Ob koncu druge svetovne vojne je moral
pred svobodo poiskati zavetje za držav-
nimi mejami. Bili so težki in kruti časi: že
za telo, kaj šele za duha! Najprej koroška
taborišča, nato od leta 1948 Buenos Ai-
res, kjer je moral kot tujec v tujem okolju
in v tujem jeziku znova začeti duhovniško
pot kot kaplan. Ponovno osem let!
Nekolikšno olajšanje je pomenilo, ko je
prišel za duhovnega pomočnika v slo-
vensko versko središče v Buenos Airesu,
ki smo mu rekli kar Slovenska hiša. Ta je
imela bogoslužni prostor, ki je bila naj-
prej kapela, danes pa je že kar čedna
cerkev Marije Pomagaj. V pesmi jo tako-
le opiše:

**Zemeljski ostanki slov. dušnih pastirjev
Janeza Kalana in Gregorja Malija čakajo
vstajanje v skupnem grobu na pokopališču
Villegas občine La Matanza.**

*„Kapelica Slovenske hiše, / kako si
draga, ljuba mi! / V njej so naše Brezje
male, / kjer vro studenci milosti (...)
Marija, sveta božja Mati, / v naročju
Jezuščka ima, / izseljence slovenske vabi
/ na pot življenja večnega” (736).*

Ceprav ni bil uradni rektor cerkve, to
je bil delegat msgr. Anton Orehar, pa je
on skrbel zanjo; skrbel za bogoslužje,
predvsem pa za spovedovanje. Vedno je
bil na voljo. Njemu je tudi ostal naslov
župnika. Vsi drugi so imeli svoje naslo-
ve, on pa je bil „Gospod župnik”. Ker
msgr. Orehar ni imel nobenega posluha,
je Gregor Mali s svojim čudovitim bari-
tonom in natančnim poslušom odpel vse
pevske vloge. Posebno je bil ponosen,
ker je smel pri pasijonu na veliki petek
peti vlogo Kristusa, ki je ravno baritons-
ka vloga. Tega se dobro spominjam, saj
sem kot bogoslovec bil ceremoniar.

Bogoslovci smo ga kot izredno go-
rečega in zavzetega duhovnika zelo
spoštovali. Rektor semenišča dr. Franc
Gnidovec, doma iz Ajdovca, je imel novo
mašo leta 1938, ko je bil župnik
Gregor Mali, do katerega je ohranil
veliko spoštovanje. To spoštovanje
se je kazalo tudi v tem, da ga je redno
obiskoval in večkrat povabil v
semenišču na obisk oziroma na obed.
Takrat smo se večkrat z njim zapletli
v prijeten klepet. Spoštovali smo ga
kot duhovnika in občudovali kot
pesnika. Nekoč je izjavil, da je
slovenščina bolj bogata kot špan-
ščina. On je pač bolj poznal sloven-
ščino kot španščino, mi pa bolj
španščino kot slovenščino. Zato smo
se vprašljivo spogledali. Danes se ne
bi več. - Kar s ponosom lahko po-
vem, da je bil na božič 1965 med
svati na moji novi maši.

Življenjske izkušnje nam pove-
do, da začnemo ceniti zdravje, ko ga
več nimamo. Nekaj podobnega je z
domovino. Ker nam je nekaj vsak-
danjega, nam ničesar ali pa vsaj zelo
malo pomeni. Ko je človek v tujini,
je pa drugače. To še bolj občutijo
rahločutni ljudje, kot so pesniki. Gregor
Mali ni bil izjema. Vsako prilo-
žnost izrabi, da se spomni domovi-
ne, svoje ljube Slovenije. Na primer
v pesmi *Bog, hvalnice ti pojem*:

*„V Sloveniji sem rojen, / v Slo-
veniji doma, / Slovenija kraljica / je
mojega srca. / Ni lepše domovine /
kot ti, Slovenija, / goré, planine tvo-
je / so biseri sveta. / Bled, Triglav,*

Bohinj, Brezje, / Gorjanci, Pohorje / še vedno me v tujini / na poti spremljate!”

Pretiravanje? Sploh ne! Morda pretiravanje za tistega, ki tega še ni okusil. Pravijo, da pesniku v tujini še pesniška žilica usahne? Njemu sicer ni, vendar je potožil:

„Moje strune zdaj molčijo, / nič več pesmi ne pojo, / v tugi, žalosti medlijo / s svojo rano in boljo. / Zdaj mi reže kruh tujina, tuji svet obdaja me. / Kje si, moja domovina? / O, kako pogrešam te!” (803).

Tako je potekalo njegovo življenje: s telesom v tujini, s srcem v domovini. Slovenska skupnost ga je zelo spoštovala, zato se ga je spomnila ob življenjskih jubilejih. O tem pričajo članki v slovenskem časopisu iz Buenos Airesa: 50-letnica, 60-letnica, 70-letnica, 80-letnica, pred vsem pa zlata maša leta 1977, ki je pomenila pravi verski in narodni praznik za vse Slovence iz Buenos Airesa.

Umrl je na god sv. Ane leta 1983 v Buenos Airesu, v tujini. Ni se mu izpolnila želja, ki jo je izrekel v pesmi *Kje si, domača hiša?*:

„O Bog, le prošnjo eno / pred smrtjo mi usliši: / potóčim zadnjo solzo / naj v svoji rojstni hiši” (740).

Naj kot človek, ki se vse življenje ukvarja s cerkveno glasbo, spregovorim o njegovih pesnitvah, ki so postale osnova za slovenske cerkvene pesmi. Samo v ljudski pesmarici *Slavimo Gospoda* ima devet besedil. Pa to niso kakšne zakotne pesmi, ampak take, ki jih vsak dan pojemo. Žal, ko pojemo, ne pomislimo na skladatelja, kaj šele na pesnika! Razen Marijine *Prelepe cvetke trgamo* (SG 229) so vse pesmi mašne ali darovanjske. V tridesetih letih 20. stoletja so namreč zelo poudarjali, kako morajo pesmi slediti mašnim delom. Zato so priporočali nove mašne in darovanjske pesmi, ki jih do tedaj ni bilo obilo. Gregor Mali ima tri mašne pesmi: *Ponižno stopimo pred Božji oltar* (SG 387), *O Bog, ki si podaril* (SG 389) in prelepo *Zvonovi so zapeli* (SG 404); darovanjskih pa pet. Kdo ne pozna pesmi *Mašnik k darovanju* (SG 408) ali *Oče večni na oltar* (SG 410)? Pa tudi *Zdaj duhovnik kruh in vino* (SG 415), *Zemlja, morje, vsa narava* (SG 416) ali *Zemljo, Bog, si nam podaril* (SG 417) niso zakotne.

V *Cerkveni zborovski pesmarici* pa srečamo kar 21 skladb z njegovimi besedili. Da so skladbe prišle v to zbirko, je že zagotovilo njihove kakovosti. Tolikšno

SPOMINI

na vračanje domov iz nemške vojske leta 1945

(2)

Stanko MERLAK

Naslednji dan smo dobili malo črnega kruha. Vsak bi ga lahko pojedel vsaj trikrat toliko, pa ga ni bilo. Okrog poldneva pride v barako neki možak, malo pogleda po baraki. Po pregledu se ustavi blizu vrat in pogleda mene ter mi da znak, naj vstanem z ležišča. Nato mi nekaj reče - nisem ga razumel takoj, kaj hoče. Potem vpraša, ali govorim kaj francosko. Odgovoril sem, da zelo malo. Tako sva se le sporazumela, nekaj z besedo, nekaj z gibi rok, da rabi dva delavca. Nekako smo se dogovorili, da grem jaz in še moj sosed, ki sva bila najbližje vrat. Res sva se napolila za njim. On je bil s kolesom, midva pa peš. Blizu barake je bila majhna pisarna in je tam javil, da greva midva z njim. Nihče ni vodil evidence, koliko jih je v baraki, vse je šlo samo po ustnem dogovoru z nekim uniformiranim uslužbenecem. Vse je šlo gladko. Peljal naju je na neko lepo cesto, ki je vodila na vojaško pokopališče. Na tem velikem vojaškem pokopališču je bilo ogromno grobov iz prve svetovne vojne. V podaljškju pa je bilo novo pokopališče za padle vojake druge svetovne vojne. Vse je bilo lepo postavljeno v vrstah, vsi enaki križi, enake poti med določenim številom grobov. Vse je bilo v ravni liniji in lepo zasajeno z drevjem. Najino delo je bilo, da sva ob robu ceste

lepo oplela ter nasula novega peska, kjer je bilo potrebno. Možak je dal vse potrebno orodje in pokazal je, kje bova dobila pesek. Nato je možakar izginil s svojim kolesom. Čez daljši čas se je zopet pojavil s kolesom. Na prtljažniku nad zadnjim kolesom je imel pripetih pet štruc kruha. Tiste značilne francoske oblike, težke vsaka po 0,5 kg. Eno je vzel iz prtljažnika in prelomil čez polovico ter nama vsakemu dal polovico. Prav res nama je prišla prav, da sva malo potešila lakoto. Delala sva do sedme ure zvečer. Nato smo odšli nazaj v barako ter se dogovorili še za naslednji dan za delo.

Drugi dan smo šli isto pot in opravljala sva enako delo na pokopališču. Proti večeru smo se vrnili v barake. Ob vhodu v barako je pričakal tisti uniformirani uslužbenec in sta z našim vodjem nekaj časa govorila, nato sta odšla.

Naslednji dan smo zopet odšli na pot. Od nekok sta prišla dva stražarja s konjem. Sredi dopoldneva smo krenili naprej in to samo Slovenci. Poljaki so še ostali. Od tukaj nas je šlo že 18 ujetnikov Slovencev. Tu so bili že pred nami.

Po celodnevni hoji smo prišli v neko čudno bivališče. Vhod je bil na enem vogalu v obliki tunela. Ko smo prišli skozi ta čudežni vhod, se je pokazalo veliko dvorišče. Ograjeno je bilo z vseh štirih

številu uglasbitev je najboljša ocena za pesnika. Skladatelj so že ob branju občutili, kako jim besedilo poje in kar kliče po uglasbitvi. Njegovih besedil so se lotili najvidnejši slovenski cerkveni skladatelji. Stanko Premrl je izbral *Pozdravljen oče, naš vladika* ob obisku škofa. Franc Kimovec je vzel mašno *Najsvetejše opravilo* in darovanjsko *Zemlja, morje, vsa narava*. Najbolj so bila všeč njegova besedila Matiji Tomcu, ki je izbral predvsem evharistične: *Ave, Jezus, Ko srce nemir objema, O tabernakelj, moj zaklad, Slava ti večna, hostija sveta*, pa tudi darovanjsko *Sprejmi, Bog Oče večni* in priljubljeno božično *Zvezde gorijo*. Na

njegova besedila je Lojze Mav zložil štiri nepozabne skladbe: postno *Na Oljski gori*, obhajilno *O hostija, skrita* ter Marijini *O Marija, moje sonce* in *V dušo mi sije mila podoba*. Tudi strogi Jože Klemenčič je izbral dve Marijini: *Ko te Stvarnik je ustvaril* in *V tebe upamo, Gospa*. Celo Emila Hochreiterja so zamikala njegova besedila: *O brezmadežna Devica* in *Ponižno stopimo pred božji oltar*. Brez njegovih uglasbenih besedil bi bila slovenska cerkvena glasba manj bogata. Za konec še to:

Naš slavljenec je bil Gregor; Mali po priimku, Véliki po imenu, velik v življenju!

strani z enonadstropnimi stavbami. Videle so se samo spodnje strani stavbe z dvorišča, streha in ostale stene so bile vse globoko v zemlji. Na tem dvorišču je bil zopet tisti rutinski pregled. Po vsem tem cirkusu so nas namestili v prvem nadstropju v neki večji sobi. Te stavbe so bile vse polne ujetnikov. Katere narodnosti so bili ostali, ne vem, razen nas Slovencev. V tem kraju je bil zelo oster režim. Takoj so prepovedali gledati skozi okna. Zadrževanje v bližini okna je bilo tudi strogo prepovedano. Dvorišče je bilo res veliko, na njem so bili vedno štirje stražarji, vsak pred svojo stavbo. Vedno so opazovali, da ne bi kakšen ujetnik pogledal skozi okno. Res se je zgodilo - drugi dan si je neki ujetnik dovolil in je odprl okno ter pogledal po dvorišču. Stražar pred tisto stavbo ga je takoj opazil in tudi takoj streljal nanj in ga menda zadel v ramo. Kje je to zbirno taborišče bilo sploh ne vem, ker daleč naokrog ni bilo nobenega naselja. Kaj pa je najbolj strogo zastraženo. Kaj je bil temu vzrok, mi ni znano.

Po dveh dneh bivanja smo zopet odšli na pot, tokrat z nekim tovornjakom. Zopet se je naša slovenska skupina povečala za nekaj članov. Vozili smo se od sredine popoldneva do poznega popoldneva. Zvečer so nas odložili v neki večji dobro ohranjeni stavbi. Zopet pregled prtljage, enako skrbno, z istim obvestilom kakor vedno pred vsako kontrolo. Pri komer bomo dobili orožje ali kaj podobnega, bo takoj usmrčen. V tej zidani stavbi smo dobili neko kislo juho in majhen košček trdega kruha. Ležišča so bila prekrita s slamo, bila pa je že zelo zdobljena. Drugo jutro se je začelo govoriti, da je to zadnja postaja in da bo naslednja Pariz.

Res se je tako zgodilo po dveh nočeh v tem kraju, blizu mesta St. Germain. V tem kraju se nam je pridružila še ena skupina ujetnikov Slovencev. Na to so nas vodili naravnost proti Parizu. Že po tem se je to poznalo, ker se je promet začel gostiti, na cesti seveda v glavnem vojaška vozila. Tudi hiše so bile z vsakim kilometrom gostejše in večje. Sedaj je bila skupina že nekako okrog 50-60 mož, nekateri v civilnih oblekah.

Vsi tisti, ki so prišli iz osrednje Francije, so prejeli civilne obleke od Rdečega križa. Tisti pa, ki smo prišli od Atlantika sem, smo bili še vedno v nemških vojaških oblekah. Nekako sredi popoldneva smo šli čez most preko Seine. Čez nekaj časa pešačenja smo šli skozi znani Slavolok zmage. Potem smo zavili desno po neki ulici. Po nekaj kilometrov hoje

smo še enkrat zavili v desno skozi velika obokana vrata na veliko dvorišče. Tukaj so nas zapustili vsi trije stražarji s konji vred. Lepo počasi smo si malo ogledali okrog sebe in posedli, kamor je kdo mogel. Tudi na tleh je bilo dobro. Bili smo v glavnem tiho, ni bilo kakšne posebne debate, saj ni nihče vedel, kaj bo prinesel naslednji dan. Le počasi so se začeli približevati neki civilisti ter so nas ogledovali. Nihče pa ni nič govoril v nobenem jeziku. Bili smo res strašni za pogledat. Okrog sebe smo imeli raztrgane nahrbtnike, bili smo umazani, izmučeni. Cape na nas so bile še vedno nemške vojaške, vojaški čevlji obrabljeni na petah vse do hrbtnega jermenčka in tudi marsikateri brez podplata.

Ko smo takole zrli drug v drugega, pa zagledam nekega civilista, ki mi je bil nekako znan. Potem on zakliče proti meni, ali si ti Stane? Jaz sem, ti pa Maks, res je, je sledil odgovor. Vprašam ga, kje si dobil civilno obleko, ali so jo poslali od doma. On odvrne: dobil sem jo pri Rdečem križu. Naslednje vprašanje: koliko časa si že tukaj? Približno tri tedne, sledi odgovor. Od ostalih civilistov pride vprašanje, ali ste Slovenci. Seveda smo. Na ta način je minilo nezaupanje med tistimi, ki so bili v civilu, in med nami, ki smo še vedno bili oblečeni v vojaške cape. Dodelili so nam dva večja prostora. Tu ni bilo več običajnih pregledov. Drugo jutro so nam pokazali, kje je

voda, da smo se lahko malo umili. Stražarjev tukaj ni bilo, znotraj teh stavb je bilo dvorišče, kjer smo se lahko čez dan zadrževali. Bila je tudi daljša miza in nekaj stolov ter klopi. Moj kolega Maks-sovaščan, mi je rekel, da hodi popoldne zlagat neki jugoslovanski časopis. Da ga tiskajo tam pod Eifflovim stolpom, in da je tam tudi vojaški ataše Jugoslavije.

Tretji dan, ko smo bili nekateri na dvorišču, je prišel neki gospod in prisedel k meni ter se predstavil, da je Belgijec. Govoril je nemško. Vprašal me je, od kod sem doma. Povedal sem mu, da iz Slovenije. Nadaljnje vprašanje je bilo, ali sem vaje dela na kmetiji. Seveda, sem odgovoril, saj sem vse otroštvo preživel na kmetiji pri stricu. Povabil me je, če želim, da lahko grem z njim v ZDA, kjer ima ranč. Rekel je, nekaj časa bi lahko delal pri njem, pozneje bi lahko poiskal kaj drugega. Odgovoril sem, da nameram domov, ker doma je najbolje. Jaz nisem rojen za tujino in tudi razne obljube mi ne prija. Pojasnil mi je, da naslednji dan zopet pride, in da naj čez noč dobro razmislim, kje bo bolje. Res je prišel drugi dan sredi popoldneva. S sabo je prinesel škatlo piškotov. Usedel se je nasproti mene in odprl tisto škatlo s piškoti. Takole se bomo lažje kaj pogovorili in malo pojedli zraven debate. Tokrat je bil tudi moj kolega Maks zraven ob meni. Belgijec je zopet začel že znano temo, zopet sem odgovoril, da sem

Božnar, Zorman, Kavčič, Zajc, Osolnik, Korošec, Škoda, Ulčar, Cegnar, Jagne, Rehberger, Lavsegar (leži) (iz knjige).

se odločil za domov. Nato je še kolega Maks potrdil, da sva namenjena oba domov v Slovenijo. Nato je povzel besedo on. Rekel je naslednje: Ali vidva sploh vesta, kaj se dogaja v Sloveniji? Kaj? sva oba hkrati vprašala. Odgovoril je: Tam v Sloveniji komunisti pobijajo vse, ki so bili v Nemčiji na delu ali pa v nemški vojski. Vse to zagotovo vem, da se res dogaja. Seveda midva mu tega nisva verjela, zakaj bi pobijali kar od kraja, če nisi nič hudega nikomur naredil. Vse to govorjenje so slišali tudi vsi tisti, ki so sedeli v bližini. Videlo se je, da je nastalo nekakšno vznemirjenje.

Naslednji dan je bilo že vse na trnih, kaj vse se dogaja v Sloveniji. Bilo je res vse nemirno in tudi nekakšen strah, ker nikomur ni niti na misel prišlo, da bi se moglo kaj takega dogajati. Vse je prišlo na ušesa tudi upravi tega zbirnega mesta. Na hitro so nas sklicali vse na dvorišče, bilo je kar polno dvorišče. Tako se je videlo, da nas je Slovencev tukaj kar precejšnje število. Nekako čez kakšno uro se je pojavil človek v uniformi. Predstavil se je, da je vojaški ataše nove Jugoslavije v Franciji. Začel je z govorom pol v slovenščini, pol pa v srbohrvatskem jeziku. Vidim, da vas je Slovencev veliko tukaj. Govori se, da vse pobijejo, ki se vrnejo domov. To ni res, ker rabimo delavce za delo, da se čimprej zgradi porušena domovina. Nič se ne bojte, kar vrnite se domov.

To je bil prvi stik z javno osebo med nami. Do sedaj ni niti enkrat prišel nobeden v zbirni center, ki bi bil nas kaj nagovoril. Več vprašanj so mu postavili glede stanja v novi Jugoslaviji. Glede odgovorov je bil bolj skop in dvoumen ter nas ni navdušil za vrnitev domov. Sestanek se je hitro končal, ker ni bilo konkretnih odgovorov. Šli smo narazen bolj razočarani kot prepričani.

Naslednji dan je zopet prišel Belgijec. Zopet me je nagovarjal, naj se odločim za v ZDA. Jaz sem mu odgovoril enako kot prej že dvakrat, da grem domov, pa naj se zgodi karkoli. Rekel je, kaj pa, če bi se oba z Maksom odločila, bi bilo manj domotožja. Naju je vleklo le domov, tako da s tem predlogom ni bilo nič. Prav, je rekel, če sta se odločila, potem smo za danes zaključili pogovor. Ker že čez tri dni odpluje ladja v ZDA. Nakar se je korektno poslovil in nama zaželel, da bi se ne kesala, ker sva se tako odločila. Šel je skozi izhod v svoj avtomobil in prinesel še eno škatlo piškotov ter rekel: Razdelite si med seboj. Drugi dan je življenje teklo po starem načinu naprej.

Dopoldne je Maks zopet šel do Eifflovega stolpa zlagat neki jugoslovanski časopis. Mislim, da je bil naslov Demokratska federativna Jugoslavija. Tisti dan me je Maks nagovoril, naj grem z njim, da bom videl od blizu ta znameniti stolp. Po daljšem oklevanju sem se le odločil. Najbolj me je skrbelo, ker sem bil še v nemški obleki, on pa v civilni. Rekel mi je, saj je čisto blizu, bova šla po kar najbližji poti. Tukaj civilisti ne pogledajo nikogar, pa naj bo ujetnik ali civilist. Res sva bila prav kmalu pred Eifflovim stolpom in poslopjem, v katerem je bil tisti vojaški ataše. Maks je na hitro zložil tisti časopis. Jaz sem si malo ogledal naokrog. Tam je bil še neki uslužbenec, ki je premetaval neke papirje in zemljevide. Naenkrat opazim neki mali zemljevid, na katerem je na prednji strani pisalo Zedinjena Slovenija. Vprašal sem, ali lahko pogledam. Rekel je, lahko boš videl, kako je velika Slovenija. Res sva si z Maksom pozorno ogledala. Tu je bila zarisana meja na zahodu, precej daleč za Trstom in Benečijo. Na severu pa tudi daleč za Celovcem in Beljakom. Kar prijetno je bilo pogledati ta zemljevid. Katero društvo ali urad ga je izdal, pa nisem opazil. Vprašala sva uslužbenca, ali ga lahko vzameva s seboj. Odgovor je bil: to pa ne.

Delo je Maks zaključil in vrnila sva se v zbirni center. Po poti je šlo vse po sreči. Zelo malo ljudi sva srečala in nihče se ni obregnil ob naju. Ko sva se vrnila, se je govorilo, da gremo naslednji dan naprej, kam, pa ni nihče vedel. Zares so drugi dan sredi dopoldneva ukazali vse pospraviti in počakati nadaljnjih navodil. Okrog opoldneva smo dobili nekaj čiste hrane in malo kruha. Sredi popoldneva je res prišel neki vojaški tovornjak. V njem sta bila dva ameriška vojaka.

Tako se je začel odhod iz Pariza. Na prvi tovornjak je šlo 20 ljudi. Prišel je drugi tovornjak in s tem tovornjakom sva šla tudi midva z Maksom. Ko se je vkrcalo 20 ljudi, je odpeljal tovornjak za prvimi. Tako kaže, da so tovornjaki prihajali drug za drugim, dokler se zbirni center ni izpraznil. Koliko tovornjakov je odpeljalo od tod iz Pariza, ne vem, ker so vozili v precejšnjih presledkih. Od začetka sploh nismo vedeli, v katero smer gremo. Ni bilo prave orientacije. Nekako približno pred mrakom smo zagledali napis Dijon. Nekateri smo se tu že vozili z železnico. Tako smo slutili, da nas peljejo proti jugu, seveda so to bila le ugibanja. V Dijonu je bilo malo postanka, da so si bili tovornjaki malo bolj blizu drug za drugim. Nekaj se jih je tu ustavilo in opazili smo, da nas vozijo samo ameriški tem-

Kratke novice

BUENOS AIRES - Aprila 2002 bo preteklo 300 let, odkar je prvih pet uršulink prispelo v Ljubljano. Ta veliki zgodovinski dogodek bodo uršulinke praznovala na različne načine vse leto. Letošnjega avgusta so razposlale pismo vsem nekdanjim učenkam uršulinskih šol, v katerem jih vabijo na to praznovanje. Pismo so poslale ne samo nekdanjim gojenkam v Sloveniji, ampak tudi tistim, ki živijo razkropljene po svetu, če so le dobile njihov naslov. Tudi v Argentino je prišlo več pisem.

LJUBLJANA - Prešeren je dobil spodbudo za svojo znamenito pesem Zdravljica iz Primorske, in sicer od duhovnika Matije Vrtočca (1784-1851), župnega upravitelja v Šentvidu pri Vipavi (Podnanos), ki je v *Novicah* leta 1834 pozval Prešerna, naj zapoje hvalo vinski trti. (*Mladika*)

nopoliti vojaki. Po krajšem parkiranju sta se šoferja zamenjala. S to potezo smo bili prepričani, da se peljemo nekam daleč. Mrak se je še zgostil, tovornjaki so startali drug za drugim. Koliko jih je bilo, ne vem. Kakšnih deset gotovo. Šoferji so se preHITEVALI in se smejali tistemu, ki je vozil malo bolj počasi. Zelo so bili ti vojaki - šoferji živahni, žvečili so žvečilni gumi in med vožnjo napihovali mehurčke. Vozili so nas celo noč, cesta je bila ravna in široka. Noč je bila kratka, saj je bilo v začetku julija.

V jutranjih urah smo prišli do mesta Tournus. V tem kraju je bil daljši postanek. Malo iz mesta so tovornjaki ustavili v precejšnji razdalji drug od drugega. Na vsak tovornjak so dali nekaj paketov suhe hrane, da smo malo pojedli. Oskrbeli so tudi tovornjake z gorivom, točili so direktno iz vojaške cisterne. Ravno tako so tudi vojaki šoferji pospravili svojo suho hrano. Okrog poldneva so tovornjaki zabrneli, šoferji so se tudi zamenjali. Zapeljali so zopet na ravno in precej široko cesto. Tudi precej hitro so vozili. Po kakšni dobri uri vožnje smo prišli do večjega mesta, mislim Macon. Ustavili niso. Vozili so kar hitro naprej proti mestu Lyon. Tja smo prispeli sredi popoldneva. Tu je bil čisto kratek postanek. Kar hitro so odpeljali naprej. Prav tu so vozniki zavili desno na bolj ozko cesto. S tem so nas še bolj zmedli. Res ne vemo, kam nas peljejo.

Dalje prihodnjič

„Bariloški vrabčki“ v Sloveniji

O njih je že marsikaj poročala „*Svoboda Slovenija*“ in med drugim tudi, da so ti „Vrabčki“ peli kot slavčki, kakor je zapisalo „*Delo*“. V Slovenijo so odleteli z Ezeize 21. junija.

24. julija se je zborček osmih mladih pevcev, ki ga sestavljajo Mihaela Jerman, Magdalena Jerman, Veronika Jerman, Marjana Jerman, Marko Filipič, Franci Jerman, Nadja Magister ter Nataša Jerman, z zborovodkinjo gospo Lučko Kralj Jermanovo in s spremljevalko gospodično Mirjam Oblak, vrnil nasmejanih obrazov s pevske turneje domov v Argentino. Od naštetih je kar šest dirigentkinih vnukov; pet je otrok od 11. do 13. leta starosti, tri so pa mladenke. Medtem ko so čakali na letališču, da jih avion odpelje v Bariloče, so doživeli lepo presenečenje, saj jih je prišel osebno pozdravit škof Rubén Oscar Frassia, ki je bil do nedavnega škof v Bariločah. Njegovo srečanje je bilo tako pristrčno, da jih je bilo ganljivo videti. Očetovsko jih je povabil v bar, da so sedé okrog mize nekaj popili in mu kot stari znanci pripovedovali svoja doživetja. (R. O. Frassia je novi škof na Avellanedi, pod katerega območje spada zdaj tudi okrožje Lanús.)

„Vračamo se zadovoljni in hvaležni Bogu, da so otroci spoznali domovino svojih dedov, in da so jo tako močno doživeli,“ je povedala gospa Lučka na Ezeizi. „Na turneji smo imeli enajst koncertov in mislim, da uspelih. Ljudje so bili navdušeni, mnogi so nas poslušali s solzami v očeh ....“

+

Pa začnimo od začetka. V Buenos Airesu do leta 1999 nismo nič vedeli o tem bariloškem otroškem zboru. Zato sem popisani vprašal gospo Lučko:

Kdaj ste ustanovili Vrabčke?

- Sploh ne vem, če sem „Vrabce“ kdaj zavestno ustanovila. Leta 1994 sem začela delati s skupino desetih otrok, ki so peli predvsem v bariloški stolnici, večinoma pri slovesnih mašah. Od leta 1997 naprej pa so skupino sestavljali samo otroci iz slovenskih družin in je zato pouk potekal vedno v našem jeziku. Imena nismo imeli, peli smo anonimno, saj je šlo le Bogu v čast in hvalo. Peli smo tudi v krajevni slovenski skupnosti ob kakšni prireditvi, pogrebu, redno pa v stolnici, sami, pa tudi z mešanim zborom. Tam so se otroci navadili marsičesa, zlasti so počasi izgubljali tremo. Včasih sem slučajno rekla: „Ti,

vrabec, zakaj pa pozno prideš?“ ali pa: „To ste vrabci!“ - No, tak ptiček, preprost, nič važen, „vrabček, mlad lenuh, vrabček potepuh...“, kot pravi pesmica. Pa mi na lepem pridejo s predlogom: „Zakaj pa ne bi šli pet na Mladinski pevsko glasbeni večer 1999 v Buenos Aires?“ Imeli smo res že kar veliko repertoarja. „No, pa pojdimo!“ In ime? „Kaj, ime? - Bariloški vrabci!“ Tako smo se prvič pod tem imenom pojavili na omenjenem mladinskem pevskem večeru v Buenos Airesu v Slovenski hiši.

Kolikokrat na teden imate (ste imeli) pevske vaje?

- V začetku smo vadili enkrat, kasneje dvakrat na teden, ko pa smo zvedeli, da nam je Ministrstvo za kulturo odobrilo prošnjo, ki jo je v našem imenu predložilo Izseljensko društvo Slovenija v svetu, smo pa pljunili v roke: vadili smo trikrat, zadnji mesec in pol pa celo štirikrat na teden.

Kako so vas sprejeli na letališču na Brniku?

- Na Brniku smo doživeli zelo lep sprejem. Poleg Boštjana Kocmurja z družino, ki nas je sprejel v imenu društva Slovenija v svetu, mojega sina Marka z družino ter župnika iz Doba pri Domžalah, g. Vlada Pečnika, je bilo mnogo ljudi, s katerimi se poznamo, ki so bili v Argentini ali pa so sorodniki. Med njimi je bilo kar precej tudi mladih. Spekli so nam potičke, slano pecivo,

sladko pecivo, pijačo, so nas slikali, mi smo jih pa pozdravili s pesmijo *Triglav moj dom*. Bilo je res lepo presenečenje. Z letališča so nas z vso prtljago, ki je ni bilo malo, odpeljali g. Kocmur, g. župnik Pečnik in sin Marko s svojimi kombiji naravnost v Škofove zavode, ki so bili zaradi letnih počitnic prazni in kjer smo stanovali prve tri dni.

Kakšne skladbe je vseboval vaš repertoar?

- Na programih je bil natiskan celoten repertoar, ki smo ga nudili, razdeljen na tri dele: cerkvene pesmi, slovenske narodne in umetne pesmi ter argentinske in druge pesmi. Ker smo peli ne samo v dvoranah, ampak tudi po cerkvah, smo temu primerno izbirali pesmi.

V prvem delu sta bili dve skladbi gregorjanskega petja: *Victimae Pascali*, sekvenca iz leta 1048, in *Alleluia, Assumpta est Maria*; nato pesmi *Santa Maria, strela do dia* ter *De muitas guisas*, iz 12. in 13. stoletja, katerih avtor je Alfonso el Sabio, štiriglasni *Kyrie* neznanega avtorja, *Gaudet in coelis*, skladba Richarda Deeringa, dvoglasni motet in orgle, *Christe Redemptor omnium*, katere avtor je C. Monteverdi, triglasni zbor, dve violini in orgle, *Akathistos*, najstarejši spev Materi Božji, ki so ga otroci deklamirali in peli ob spremljavi orgel, *Ave Maria*, katerega avtor je C.C. Saint-Saëns - glas in orgle, *Spavaj, sinko moj*, skladba Maxa Regerja, ki smo jo izvajali triglasno s flauto in čelom, ter *Nada te turbe*, skladbo neznanega avtorja na besedilo sv. Terezije Vélike, ki smo jo izvajali triglasno, s kljunasto flauto in orglami. Moram povedati, da nas je na skoraj vseh cerkvenih koncertih spremljal na orgle Ivan Vombergar. Pri eni pesmi je igral tudi tenorsko flauto. Tako je bilo to srečanje dvakrat veselo.

Slovenske narodne in umetne pesmi smo peli triglasno in štiriglasno. Ta del je vseboval pesem *Srečna ptička* Vinka Vodopivca na besedilo Anice Kralj, narodno *Tam gori za našo vasjo* v priredbi E. Adamiča, narodno *Jaz bi rad cigajnar bil* v priredbi Luke Kramolca, *Dve snežinki*, katere avtor je Rado Simoniti, narodno *Gozdč je že zelen* v priredbi Jakoba Aljaža, narodno *Bratci veseli vsi*, narodno *Ciganice* iz Štrekljeve zbirke v priredbi Rada Simonitija, *Jezusupušelček*, skladba Ivana Grbca na ljudsko besedilo, Ivana Grudna *Lahko noč* v priredbi R. Simonitija, Jakoba Aljaža *Triglav moj dom*, narodno *Srce je žalostno* v priredbi Jožka Kovačiča, narodno *Svetlo sonce* v priredbi U. Vrabca, Cvetka Golarja *Majolčica* v priredbi Vinka Vodopivca, ljudsko *Venci beili* v priredbi Franceta Marolta, pesem *Sonce*, katere avtor je Rado Simoniti, ter *Uspavanka* Emila Adamiča.

Tretji del je vseboval: *Echen coplas*, *compañeros*, bailecito, argentinska folklor, triglasno, *No llores niña bonita*, španska ljudska, priredil A. Pompey, triglasno, *Ay sí, ay no!* - *Qué le daremos al Niño bonito?* - *Huachito torito*, argentinske ljudske božične pesmi, triglasno, *Duerme mi niño*, baskovska božična v priredbi L. K. J., triglasno in sopran, *Río Chanchamayo*, ljudska iz Peruja, ob spremljavi charanga, *Coplas de Yaravi*, ljudska iz severa Argentine, glas, kitara in tolkalo, *Carnavalito quebradeño*, indokreolski ples v priredbi Emilia Dublanc-a, štiriglasno, *Zamba de Navidad*, argentinska ljudska, dvoglasno ob spremljavi kitare, in *De longe tambien se ama*, brazilska folklorna, triglasno in sopran solo.

S takšnim programom smo hoteli povedati: prvi del gre Bogu, drugi del gre staršem in dedom, prednikom, naši kulturi, našemu jeziku, tretji del pa zemlji, na kateri so ti otroci rojeni, katero ljubijo, ki je njihove prednike sprejela in jim dala svobodo.

Kje so ljudje zvedeli za vaše koncerte?

- To turnejo je organizirala Slovenija v svetu. Dala je tiskati visoko število programov in jih razdelila. Poleg repertoarja je bilo na programu sporočeno kje, kdaj in ob kateri uri bodo naslednji koncerti. To je privabilo ljudi, da so nas nekateri prišli poslušati celó večkrat. Radio Ognjišče je intervjuval ne samo mene, ampak tudi otroke in predvajal pesmi, ki smo jih peli na koncertih, komentiral ter napovedoval prihodnje koncerte. Tudi Radio Slovenija je že prvi dan na Taboru v Škofjih zavodih imel svojega poročevalca, ki se je pogovarjal z menoj, snemal

koncert in oddajal posamezne pesmi. Še zadnji dan pred odhodom smo se slišali po radiu. Število poslušalcev je rastle z vsakim koncertom tudi zaradi osebnih priporočil, ko je šel glas od ust do ust.

Omenjena radia sta sodelovala z nami še na drug način. Janez Dolinar z Radia Slovenija je bil naš napovedovalec na koncertih v Škofji Loki in v Ljubljani, Matjaž Merljak z Radia Ognjišče pa skoraj na vseh drugih koncertih.

Po ploskanju ste lahko ugotavljali, katere pesmi so med občinstvom najbolj vžgale. Katere?

- Ploskanje ni vedno resnični termometer, čeprav po drugi strani zelo važen. Slovenski človek zelo spoštljivo poslušá petje. V prvem delu smo peli religiozno glasbo in prosili, naj ne bi bilo ploskanja do konca štiriglasnega *Kyrie*. Potem se je stopnjevalo. Težko odgovorim. Pesmi so bile različnega značaja: otožne, vesele, nepoznane, žalostna *Venci vejli* je izzvala solze, zadnja slovenska *Triglav moj dom* je pa seveda močno navdušila. Slovenska publika je različno ploskala, vendar se je povsod stopnjevalo, do velikega navdušenja ob perujski tožbi ali veselem *Carnavelito* s štiriglasno harmonizacijo. Ob teh dveh skladbah nas je spremljal sin Marko Jerman s charangom, kar jima je dalo poseben čar. Seveda je dvanajstletni Marko Filipič, ki ima zdaj zelo dobro tehniko in je izgubil strah, navdušil s sopransko baskovsko uspavanko ob spremljavi triglasnega zbora in Magdalena Jerman, ki je pela z vsem srcem in je s solom brazilske pesmi izzvala velik aplavz. Oba mlada solista sta

pevsko tehniko pridno vadila, zato sta se dobro odrezala.

Na enem od koncertov je bil nekdo, ki je še isti dan napisal pesem in nam jo poslal. Glasi se:

Oj drobni vrabčki, daljne vam dežele, kako so zvonko vaše pesmi pele, saj blagovestniki ste nam, klicarji, raduj srce se, naj vsak murr pravi.

Je domovina dedov tukaj bila, njih delo rok, narava je krasila, vesela pesem njih je ugasnila, iz trpljenja dobro seme vzkliko.

V tujini kruh z znojem bil grenak, domovino nosil v srcu naš rojak, povsod, kjer bil ponosno si obstal, sinu, hčeri, vnuku slovensko pesem dal.

Hvala vam, ker ste veliki domoljubi, čeprav v nesrečo gnal vas brat - pogubi, ljubezen vaša vrača se v deželo, kjer zibel tekla je in mati pela.
Emilijan Pevec, 11. julija 2001

Kje ste imeli največ publike?

- Morda v Mengšu in Celju. V Celju je bila nabito polna cerkev. Celjski opat Jezernik je izpred ambona pevce posebej pozdravil kot „pričevalce“ in pojasnil, da so s svojimi nastopi po Sloveniji pričevalci, ker so ohranili vero, slovensko besedo in zvestobo svojim prednikom.

Katere slovenske kraje ste spoznali na tej pevski turneji?

- Spoznali smo zelo veliko Slovenije, vozili in prevozili, se metali v morje v Piranu, večerjali nato v Črnem vrhu, obiskali Bled in Brezje, Vrhpolje na Vipavskem, skočili v Gorico, v Stično, potem pa spali kot grofje na Reberci na Koroškem. Tam so nas zelo prijazno sprejeli in nam razkazali vso lepo Koroško! Kaj smo tam videli poleg Celovca, Vetrinja in poleg obiska pri Inzkovih v Svečah, bi vam lahko povedal samo g. Nužej Tolma-

Koncert v kapeli Loškega gradu v Škofji Loki. „Vrabčke“ je spremljal na orglah tudi prof. Ivan Vombergar.

jer, ki nas je prevažal. Obiskali smo galerijo kiparja Goršeta, peli v Št. Petru, potem pa imeli koncert v prelepih Selah. V tej vasi smo peli ne vem do kdaj v noč. Selani prekrasno pojó! Pred našim koncertom je zapel najprej mešani zbor dve pesmi, nato pa še njihov otroški zbor dve pesmi. Tudi mi smo se dobro odrezali, po koncertu so nam pa pripravili večerjo. Pridružil se nam je nekaj pevec, predvsem moških, ki so prepevali lepe koroške pesmi. Iz Sel smo se vrnili domov šele ob treh zjutraj! Bili pa smo tudi v Postojnski jami, na Gradu, v starem delu Ljubljane, v Škofji Loki, v Celju, v Kranju in šli skupaj z Rastjo XXX. v Kočevski rog, kamor sta nas spremljala g. Anton Drobnič ter župnik in voditelj Rafaelove družbe Janez Rihar, ki nam je tam maševal. 25. junija smo bili tudi na posvečenju novomašnikov v nabitopolni ljubljanski stolnici, kjer smo poslušali čudovito ljudsko petje. Obiskali smo g. nadškofo Franca Rodeta, ki nas je prijazno sprejel, in smo mu tudi zapeli.

Poleg g. Kocmurja in mojega sina Marka, ki sta nam nudila prevoz, smo imeli na razpolago večkrat tudi kombi župnika g. Vlada Pečnika. On je bil naš gostitelj in nam nudil prijetno bivališče na deželi, kjer smo se lahko v miru naspali in odpočili, kar smo še posebej potrebovali po vsakem koncertu.

Na turneji vas je spremljala Mirjam Oblak...

- Nimam besed, da bi se ji dostojno zahvalila. Nešteto stvari nam je uredila, dobila stike celo za snemanje koncerta, zavijala darilca, iskala informacije, kadar smo jih potrebovali, kontrolirala potne liste in vozovnice, likala žametaste hlače, itd. itd. Vse je pa vršila veselo in navdušeno. Bogplačaj, Mirjam!

Bi želeli ob koncu še kaj dodati?

- Naj izrabim priložnost, da se na tem mestu v imenu skupine in svojem prav prisrčno zahvalim predvsem društvu Slovenija v svetu, ki je turnejo organiziralo, Ministrstvu za kulturo, ki nam je omogočilo vožnjo v Slovenijo, ter prav vsem gostiteljem, ki so nas tako gostoljubno sprejeli.

Po uspešni pevski turneji širom slovenske dežele, na kateri ste nas, gospa Lučka, tako odlično predstavljali, izrekam vam in vašim „Vrabcem“ iskrene čestitke in zahvalo v imenu vse naše slovenske skupnosti v Argentini!

Stane SNOJ

DUHOVNO ŽIVLJENJE JE OBJAVILO

... PRED 60 LETI (1941)

Po Argentini in po domovini

Pač ne bo nikogar, ki bi opustil lepo priložnost, da vidi in sliši nekaj lepega in zanimivega in razveseljivega v salonu Azcuénaga 158.

Prelep film nas bo prenesel v zasnežene poljane, koder se bomo sankali, drsali, kepali, hlode vozili in doživeli spet lepoto božiča na Slovenskem.

Nadalje nas bo g. Domicelj, dobri poznavalec argentinskih planin, popeljal v veličastne Ande.

Najbolj si pa vsakdo želi spet videti svoj domači kraj. Slovenske vasi, domovi in poljane bodo oživali pred našimi očmi.

Pevski zbor nam bo oživel prelepo slovensko pesem, otroci pa nam bodo dali nekaj nedolžnega veselja, tako da bo prav gotovo vsak vesel, kdor bo prihitel na to prireditve, katere moralni namen je, sez-

naniti tudi tukajšnje ljudi z našim narodnim bogastvom, zato

Povabite tudi svoje tukajšnje znance in prijatelje, naj se udeleže te naše prireditve, katera bo imela zadostno kasteljsko razlago za tiste, ki po naše na umejo.

Vstopnina je \$1. Za otroke do 12 leta pa \$0.50.

Ker pričakujemo precejšnje udeležbo tudi s strani tukajšnjih domačinov, je zelo važno naše zadržanje, da bodo odnesli o nas same lepe vtise.

Dvorana San José je prostorna in lepa; leži pa na kraju dobrega dostopa blizu Pl. Once na višini Rivadavia 2400, Azcuénaga 158, to je med Rivadavio in Cangallo. Iz Avellanede in Piñeyra služi omnibus 16 in 59. Od drugod pa vsa vozila, ki tečejo po Rivadaviji ali Corrientes, Bart. Mitre in Cangallo. Iz Pl. Once je 4 kvadre.

... PRED 50 LETI (1951)

SEPTEMBER

1: **Slovinci so pozdravili fatimsko Marijo v Lanusu**, ko je postal na tamošnji fari župnik rojak Janez Hladnik. Po argentinskih župnijah roma kip fatimske Gospe, pa jo je Hladnik povabil v nastajajočo župnijo, v cerkev sv. Jožefa (San José de Pompeo), ki je prav ta dan postala župna cerkev.

2: Zjutraj ob 8. uri je bila redna nedeljska slovenska maša in pridiga, ki jo je imel Anton Orehar. Pokazal je med drugim na nesebično delo Janeza Hladnika za Slovence. Lepa slovesnost je bila opoldne, ko je **Janez Hladnik sprejel novo župnijo v posest**. Popoldne so Slovenci iz Slovenske vasi imeli svojo pobožnost: sv. rožni venec, govor župnika Košmerlja o poslanstvu fatimske Marije in litanije, ki jih je vodil dr. F. Žakelj.

23: **Misijonska molitvena ura in misijonski sestanek DŠV** s sledečo kinopredstavo sta bila v Ramos Mejiji.

Slovensko semenišče se je preselilo iz San Luisa v Adrogué. Ustanovljen je odbor, kateremu predseduje urednik Fran-

ce Kremžar in katerega naloga je zbirati sredstva za preureditev obstoječih zgradb in pa oskrbeti trajno vzdrževanje.

30: Mladinski organizaciji SFZ in SDO sta pripravili **prireditve za semenišče** v prostorih, kjer bo deloval. Zjutraj so se zbrali pri sv. maši, ki jo je opravil rektor dr. Odar, nato pa se je na semeniškem vrtu razvil vesel dan z govori, prizori in petjem. Prireditve se je udeležilo okrog 600 ljudi.

Moj prijatelj za leto 1952 je duhovni koledarček, ki ga je izdalo SDP v Buenos Airesu in v njem Ahčín, Gnidovec, Hanželič, Jaklič, Geržinič, Jurak, I. Lenček, Orehar, Odar in Žakelj obravnavajo vprašanja, ki so važna za življenje slovenskih emigrantov. Izšla je knjižica **Z Bogom v tuji**, ki jo je napisal v ZDA živeči duhovnik Ivan Lavrih. Zbral je 50 nedeljskih premišljevanj, ki so namenjena predvsem rojakom, kjer ni slovenske pridige. Izšla je tudi **Naša beseda**, berilo za dopolnilne slovenske osnovne šole v Argentini, katero sta priredila Aleksander Majhen in Martin Mizerit, izdala pa *Svobodna Slovenija*.

Oče piše sinu

Anton NOVAČAN* - Argentina, Svobodna Slovenija, 23. 2. 1950, str. 5.

Od domotožja bil sem ves bolan, ko pride pismo mi čez ocean, od tebe, sin moj, tisto drobno branje, da boste tam imeli birmovanje; da pojdeš k birmi letos tudi ti, da si izbiral botra in da si naprosil že priletnega Matevža, ki je možak, ne majavec in mevža. To mene veseli - in da si zdrav - me veseli - da v šoli je vse prav, da vsak nasprotno bere vse, kar more, ko vtepajo vam Marksove nazore... Pa žogo, pišeš, da bi rad imel, za ribe trnek in za zbor svirel - si pevovodja? - sem čez oceane zvene mi včasih tiste pesmi znane, ki jih od vas prinaša radio, da sem mehak in da mi je hudo... Tedaj objemam v duhu tebe, sina, grenko občutim, kaj je domovina! Zadeneš misel, ko vprašuješ kdaj, veliko mojo misel, kdaj nazaj? Od nje na tujih tleh srce boleha, a vam doma edina je uteha... Kako je kipnil naš slovenski kvas! Postavil ga je tujec - ne za nas! Testo je naše šlo čez rob posode, zdaj nimamo ne kruha ne svobode! Zatorej, sin moj, od srca želim, naj praznik tvoj ne bo obredni dim! Naj se nad vami v cerkvi razsvetljeni prikazali jeziki bi ognjeni - Obstre naj vas po vrsti sveti Duh, da zveste, kaj je laž in kaj napuh, kdo poniglav in kaj je vera kriva, kje se razbojnik za besedo skriva... Vse drugo gre naprej in gre okrog, motor stoletij, silni večni Bog, pripelje nas nazaj in vas ohrani, verujte tam, da je na naši strani! Jaz v bluzi sivi delovni ves dan teptam, garam umazan in oklan, zvečer doma, ko zlezem iz slačila, ogledam si že kupljena darila. Bo žoga... Trnke in svirel dobiš, pa športne čevlje in še kak drobiž, od ust pritrgam si za srce mlado en liter ob nedeljah in - asado. Pozdravim te, pozdravljam hrib in dol, domačo vas, današnjo njeno bol... In znaj, ko toži šmarni zvon v doline, da v njem je nekaj moje bolečine...

* Dr. Anton Novačan je umrl 22. marca 1951 v mestu L. N. Alem v provinci Misiones, kjer je živel. Bil je najstarejši slovenski protikomunistični književnik v tujini.

Kratke novice

BEOGRAD - Od naslednjega šolskega leta naprej se bo v srbskih šolah spet poučeval verouk. Ministrski predsednik Zoran Djindjič je s tem uresničil obljubo, ki jo je izrekel začetek julija pri nekem srečanju z zastopniki verskih skupnosti. Verouk so uvedli kot izbirni predmet. Učenci v osnovnih in srednjih šolah bodo lahko izbirali med veroukom ali predmetom „demokracija, človekove pravice in strpnost“.

Verski pouk v šoli bo mogoč za krščanske Cerkve ter za judovsko in muslimansko veroizpoved. Verouk so v Srbiji odpravili v 40. letih dvajsetega stoletja.

Da je prišlo do uvedbe verouka v srbskih šolah, se je v javnosti več mesecev veliko diskutiralo. Nasprotniki so zahtevali referendum. Po nekem povpraševanju je 76 odstotkov srbskih staršev za uvedbo verouka v šoli. Več kot 21 odstotkov jih je celo menilo, da bi moral biti ta predmet obvezen za vse. (*Nedelja*)

vilki je ljubljanska *Nova revija* posvetila temeljito raziskavo o „Čistkah med profesorji na ljubljanski univerzi“ in da so pri tej raziskavi sodelovali Peter Vodopivec (O komunistični univerzitetni politiki in izključevanju učiteljev in sodelavcev univerze v Ljubljani), Tone Wraber (Poročilo o delu prve komisije za rehabilitacijo univerzitetnih učiteljev), zgodovinar Aleš Gabrič (Odpuščanje zaradi politično ideoloških vzrokov) ter Vladimir Simič (Partijska moč in oblast na ljubljanski univerzi). (*Mladika*)

SOFIJA - V glavnem bolgarskem mestu Sofiji nameravajo do maja prihodnjega leta postaviti kip papeža Janeza XXIII. Angelo Roncalli je bil več kot deset let apostolski nuncij v Bolgariji. Kip bodo postavili v spomin na to njegovo delovanje pri njih, stal pa naj bi pred stolnico sv. Jožefa. Po Janezu XXIII. se že imenuje ulica v turškem Carigradu, kjer je tudi bil v vatikanski diplomatski službi.

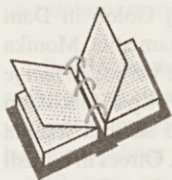
pi) naj bi papež obiskal še eno izmed večinsko pravoslavnih držav - Bolgarijo. Vest je bila objavljena ob robu srečanja med predsednikom bolgarskega parlamenta in apostolskim nuncijem v Sofiji, nanjo pa se je takoj negativno odzvalo vodstvo bolgarske pravoslavne Cerkve. Metropolit Gelasij, tajnik svetega sinoda, je izjavil, da pravoslavna Cerkev papeža ne bo povabila, naj obišče Bolgarijo. V političnih krogih očitno drugače presojuje vrednost napovedanega papeževega obiska, saj v njem vidijo dogodek izjemnega pomena za to balkansko državo. (*Družina*)

CASTELGANDOLFO - Papež Janez Pavel II. je 25. julija namenil iz Castelgandolfa vsem mladim po svetu, prav posebej Kanadčanom, priložnostno poslanico pred prihodnjim sedemnajstim svetovnim dnevom mladih od 22. do 28. julija 2002 v Torontu. Srečanja mladih se bo 27. in 28. julija udeležil tudi sam, saj je zapisal: „Dragi mladi prijatelji! Vidimo se v Torontu!“ Vodilna misel pa bodo Jezusove besede: Vi ste sol zemlje ... Vi ste luč sveta!

POT DO MODROSTI

dr. Hubert POŽARNIK

iz naše kronike

Metka MIZERIT

Prva zgodba: Neka žena sanja, da hodi po tržnici. Za prodajno mizo zagleda Boga. Presenečena in razdovedna ga vpraša, kaj prodaja. „Vse, kar srce poželi,” ji odgovori Bog. „To je čudovito,” se razveseli žena in doda: „Če je tako, potem si želim duševni mir, ljubezen, pamet, srečo in upanje. In ne le zase, ampak za vse ljudi na Zemlji.” Bog se nasmehne in odvrne: „Bojim se, draga žena, da si me napačno razumela. Jaz ne prodajam sadežev, ampak semena zanje.”

Žena se je prebudila in dojela. Od človeka samega je odvisno, ali bo vsadil v sebi semena, ki mu jih ponuja Bog, da bodo iz njih zrasi plodovi njegovega dela in življenja.

Druga zgodba: Mož se je odločil urediti vrt. Zato ga je prekopal in nasadil najlepše rože. Vendar pozneje niso cvetele le te, ampak regrat. Moža je to hudo jezilo. Zato je storil vse, da bi ga iztrebil. A vse zaman. Zadnje njegovo upanje je bil izkušeni vrtnar, ki je živel v oddaljeni vasi. Ko mu je povedal za svoje tegobe in ga prosil za nasvet, se je ta zamislil in rekel: „Predlagam vam, da se naučite ljubiti regrat.”

Na poti domov se je možu posvetilo, da je tudi mir med ljudmi mogoče le, če se naučimo ljubiti druge, čeprav niso čisto po naši želji.

Tretja zgodba: Stari mož vpraša modrega: „Ko sem bil mlad, sem hotel spremeniti ves svet. Sredi življenja sem ugotovil, da mi to ne bo uspelo. Zato sem hotel spremeniti vsaj ljudi okoli sebe. A tudi to mi je spodletelo. Sedaj sem star in brez moči in volje za karkoli. Povej mi, zakaj moji dobri nameni niso obrodili sadu? „Zato,” mu odgovori modrec, „ker nisi pričel spreminjati sebe.”

Te tri zgodbe - podobnih bi lahko našli brez števila - dajejo slutiti, da pomeni biti moder daleč več kot imeti šolsko znanje ali visok inteligenci količnik. Da je res tako, vidimo iz značilnosti, ki tvorijo bistvo modrosti. Značilnosti modrih ljudi so:

- Ne zaznavajo samo tisto na površini, ampak vidijo skozi, v globino in vse z vsem povezano.
- Ne živijo le od danes na jutri, samo zase ali za svoje najbližje.
- Ne zatajujejo sebe, vendar se trudijo krotiti sebe in očistiti svoje potrebe.

Občni zbor na Pristavi se je vršil v nedeljo, 29. aprila, po sv. maši pod vodstvom predsednika inž. Francija Schiffrerja. Po uvodu so sledila poročila odbornikov in nato volitve novega odbora, ki je sledeč: predsednik Janez Jelenc, podpredsednik inž. Franci Schiffrer, tajnik Franci Klemenčič, blagajničarka Helena Dolinšek, mladinski referent Edvard Kenda, kulturna referenta Dominik Oblak in Matjaž Čeč, družabna referenta Andrej Golob in Martin Križ, gradbeni referent arh. Ivan Kogovšek, gospodarja Rudi Gričar in Marko Čop, referentka za mladenke in mladce Marija Zurc Čeč, odbornica Zorka Gris, nadzorni odbor Tomaž Maček in Marjan Kopač.

Zveza slovenskih mater in žena zelo živahno deluje. Odsek Našega doma San Justo je pripravil svoje letno kosilo. Najprej je vse navzoče pozdravila predsednica Doma gospa Mici Malavašič Casullo, potem pa predsednica krajevnega odseka gospa Nežka Lovšin Kržišnik. Po okusnem kosilu je bil še bogat srečelov, za pomoči potrebne rojake.

V torek, 12. junija, so gospe pripravile zimske živilske zavoje, katere so razdelile potrebnim rojakom.

V San Martinu je zveza imela svoj redni sestanek pod vodstvom predsednice gospe

Ančke Podržaj. Šle so tudi v mesto in si ogledale Teatro Colón in nekdanjo tržnico Abasto. Na naslednjem sestanku pa je govorila gospa Marija Slabe o svojih spominih na prva leta po vojni.

V sredo, 4. julija, je imela Zveza svoj redni sestanek v Slovenski hiši. Govorila jim je prof. Metka Mizerit in sicer o temi: Čile in zdrave tudi v jeseni življenja.

Slavnostni sprejem na veleposlaništvu. Slovensko veleposlaništvo v Buenos Airesu je v ponedeljek, 25. junija, slovesno praznovalo deseto obletnico osamosvojitve države Slovenije. Odpravnik poslov opolnomočeni minister Tomaž Kunstelj in obrambni ataše v Washingtonu Janez Kavar sta priredila sprejem za diplomatska predstavništva in predstavnik slovenskih organizacij v Argentini. Dvorec je bil slavnostno okrašen. Opolnomočeni minister je nagovoril vse navzoče in nazdravil slovenski državi. Med povabljenimi gosti se je razvil prijateljski razgovor. Ob zaključku so slovenski povabljeni zapeli državno himno na čast slovenski državi, ki obhaja desetletnico.

Pravljica o izgubljeni sinički. Vsako leto šolski odsek Zedinjene Slovenije priredi Alojzijevo proslavo za otroke slovenskih

- Čutijo veliko spoštovanje pred življenjem in stvarstvom.
- Vidijo, kako se svet vrti, a so kljub temu zmožni nesebične ljubezni.
- So polni hvaležnosti in upanja.
- Znajo ločiti dobro od slabega, lepo od grdega, važno od nevažnega.
- Čutijo odgovornost zase, za druge ljudi, prihodnje rodove in naravo.

Ali lahko postanemo modri in kako? Na prvi del vprašanja je odgovor: „Da.” Vsak človek je deležen modrosti, ki mu prišepetava, kako pravilno živeti. Poleg tega je vsak tudi zmožen vladati nad svojimi dejanji. Če želimo postati modri, je treba potemtakem le skrbneje, kot to počnemo v vsakdanjem življenju, poslušati glas, ki prihaja iz našega razuma in srca. Troje nam lahko pri tem močno pomaga:

1. Če se želimo izogniti usodi planinca, ki se je vse življenje trudil priti na vrh hriba, a ni začutil nobene slasti in veselja,

ko je nanj končno prišel, ker je ugotovil, da se je podal na napačen hrib, je treba od časa do časa narediti pregled in obračun svojega življenja. Če se izkaže, da smo zgrešili pot in s tem sebe ali da cilj, ki smo si ga zastavili, ni vreden napora, potem nam ne preostane nič drugega kot ubrati drugo življenjsko pot ali izbrati drug življenjski cilj.

2. Modrost se ne rojeva v vrvežu in hrupu vsakdanjega življenja, ampak v miru in tišini. Pojdimo zato v cerkev tudi takrat, ko ni maše, in se prepustimo globokemu premišljevanju. Presenečeni bomo, kako nas bo to umirilo, duševno okrepilo in očistilo. Prav tako pojdimo večkrat sami v naravo.

3. Vzemimo večkrat v roke Sveto pismo in druge duhovno bogate knjige. Skušajmo brati počasi, ne preveč naenkrat in nauke ter spoznanja upoštevati v vsakdanjem življenju.

Slavnostni govor na obletnici Slovenskega doma v San Martinu je imela Darinka Zorec. (Foto: M. Vombergar)

sobotnih šol. Letos se je vršila v nedeljo, 1. julija, v Slovenski hiši. Sveto mašo, ki je bila v cerkvi Marije Pomagaj, za vse pokojne katehete in učitelje, je daroval pater dr. Alojzij Kukovica, katehet v Prešernovi šoli v Castelarju. Pri sveti maši je bilo ljudsko petje; vodili so šolski otroci iz Balantičeve šole, San Justo, pod vodstvom Anice Mehle in Marije Štrubelj. Po sveti maši je napovedovalec čestital patru dr. Alojziju Kukovici k zlatomašnem jubileju.

Pred spomenikom je bil poklon žrtvam vojne in revolucije. Spregovoril je predsednik Zedinjene Slovenije Tone Mizerit. Otroci, starši in učiteljice so se pomaknili v dvorano in zasedli vse prostore. Predsednik Tone Mizerit in tajnica prof. Neda Vesel Dolenc sta, v imenu Zedinjene Slovenije in Medorganizacijskega sveta, podelila odličje g. Francetu Vitrihu za njegovo 28 letno delovanje na področju slovenskega šolstva.

Vse navzoče je gospa Mirjam Batagelj popeljala v svet pravljice o izgubljeni sinčki. Otroci so z zanimanjem in skrbjo sledili materi sinici, ki je iskala in končno našla izgubljeno hčerko. Spevoigro je uglasbil Tomaž Tazon; njegova mama, gospa Mirjam, pa je napisala besedilo. Predstavili so igro učenci Prešernove šole iz Castelarja in nekateri odrasli. Režiser Miha Gaser je učence skrbno in odlično pripravil; čutilo se je, da otroci igro doživljajo. Pri klavirju je spremljala spevoigro gospa Anka Savelli Gaser, ki je skupno z Mojco Jelenc naučila pevske točke. Kostume sta pripravili Metka Oblak, Sonja Ahčin in starši otrok. Čudovito

sceno sta izdelala Andrej Golob in Dani Čop, koreografijo si je zamislila Monika Kenda, program pa Marjan Vivod. Za luči je poskrbel Martin Križ, za zvok pa Marko Čop in Sandi Gaser. Šepetalki sta bili Magda Češarek in Nadica Grohar. Otroci in odrasli smo uživali pri odlično odigrani pravljčni igri.

Domobranske proslave po okrajih.

Razen osrednje žalne prireditve za naše domobrance, ki jo pripravi Zedinjena Slovenija, so spominske proslave tudi po vseh okrajih, kjer živijo Slovenci.

V San Justu je bila prireditev 24. junija. Govornica je bila gospa Cilka Vombergar Lipar, ki se je v svojem nagovoru spominjala poleg ostalih tudi svojih mučenih in pobitih sorodnikov. Po govoru je bila odrska predstavitev v režiji Blaža Mikliča in ob veličastni sceni Toneta Oblaka.

V Carapachayu je bil govornik predsednik Doma Franci Žnidar, ki je razložil pomen vsakoletnih proslav predvsem mladini, da bodo spoznali zgodovino in junake, ki so dali svoje življenje za domovino in krščanske vrednote. Andreja Papež Córdoba je nato prebrala del spominov domobranca, ki se je rešil iz Kočevskega Roga. Andrej Žnidar pa oporoko mladega fanta, mobiliziranca v nemški vojski.

V San Martinu so pripravili spominsko proslavo v nedeljo, 10. junija. Govoril je Ivan Korošec, domobranec, ki je preživel Teharje. Opisoval je grozote, ki so jih doživeli zaporniki v taborišču smrti in njihov pobeje.

Spominski govor na centralni domobranski proslavi v Slovenski hiši je imel Marjan Loboda. (Foto: M. Vombergar)

Sledila je akademija z recitacijami in petjem.

Na Pristavi so imeli spominsko proslavo 10. junija. Miha Gaser je pripovedoval svoje spomine na vojno in revolucijo, ki ju je doživljal kot otrok. Nato so se posamezne družine spomnile pobitih svojcev; pri križu so prižgali svečko, položili šopek rož in dodali sliko umorjenega sorodnika.

Tudi v Slomškovem domu so se spomnili pobitih domobrancev in vseh žrtev vojne in revolucije. Spominski govor je imel prelat Jože Guštin, ki je osebno doživljal revolucijo. Med drugim se je spominjal vseh žrtev v župniji Šentjernej, kjer je bila revolucija še posebno krvava, saj je bilo tam preko petsto žrtev. Sledile so recitacije pesmi, ki jih je izbral dr. Štefan Godec. Fantje in možje pa so pod vodstvom Jožeta Omahna peli domobranske pesmi.

V Slovinski vasi so imeli domobransko proslavo v nedeljo, 24. junija. Spominski tekst „Podari nam mir“, je napisal režiser Martin Sušnik. Mladi recitatorji pa so ga občutno podali.

Praznovali so tudi deseto obletnico samostojnosti slovenske države. Za to priložnost jih je obiskal Janez Kavar, vojaški ataše iz Washingtona. Po proslavi so se poslovili od predstavnika Republike Slovenije, Tomaža Kunstlja, ki odhaja v domovino.

Bariloški vrabčki na pevski turneji v Sloveniji. Otroško-mladinski oktet iz Bariloč, ki združuje osem mladih, v Argentini rojenih Slovencev, je v sredo, 4. julija, odpotoval na pevsko turnejo v Slovenijo. Vodi jih znana pevovodkinja gospa Lučka Kralj Jerman. Peli so v Šentvidu pri Ljubljani, na Dobu pri Ljubljani, v Škofji Loki, Domžalah in v Ljubljani. Nato so se odpeljali na Koroško, kjer so nastopili v Selah. Po vrnitvi v Slovenijo so peli še v Kranju, Vrhpolju na Vipavskem, v Loki pri Mengšu. Pevsko turnejo po domovini svojih starih staršev so zaključili 13. julija v opatijski cerkvi v Celju. Povsod so odlično peli in želi navdušenje in pohvalo, oni in gospa, ki jih vodi in pevsko vzgaja. Čestitamo!

V Argentino je dospel novi veleposlanik Republike Slovenije, gospod Bojan Grobovšek. Na letališču Ezeiza so ga sprejeli odpravnik poslov Tomaž Kunstelj in prva sekretarka veleposlaništva Anita Pipan ter častni konzul Herman Zupan. Sprejemu so se pridružili še predsednik Zedinjene Slovenije diplomirani časnikar Tone Mizerit in tajnica prof. Neda Vesel Dolenc, predsednica Našega Doma San Justo Mici Malavašič Casullo in urednik Svobodne Slovenije Tine

Debeljak. V imenu Republike Argentine pa je bila na letališču predstavica ceremoniala Zunanjega ministrstva.

V nedeljo, 1. julija, je v **Našem domu v San Justu predaval pater dr. Alojzij Kukovica** o temi „Seksualna problematika in verska svoboda“. Predavanja se je udeležilo lepo število starejših in mlajših, ki so z zanimanjem sledili sodobni temi. Sanhuška skupnost je ob tej priložnosti čestitala patru dr. Kukovici k zlatemu jubileju njegovega duhovništva.

V Argentino je prišel, na **delovni obisk, pesnik in igravec Tone Kuntner z gospo Sonjo**. Vodil je gledališki seminar v okviru Slovenske kulturne akcije. Obiskal in predstavil pa se je tudi v naših Domovih in slovenskih šolah.

Zelo živahno je bilo na Eseizi v petek, 29. junija. 25 naših abiturijentov (med njimi tri dekleta iz Mendoze) je pod vodstvom Bogdana Magistra odpotovalo v Slovenijo na obisk domovine starih staršev. To je bilo poslavljanje, veselja in ganjenosti. V Sloveniji so bili 14 dni in obiskovali poletno šolo in potem si ogledali najlepše kraje tam v nebesih pod Triglavom.

Naši rojaki v Mendozi so tudi pripravili spominsko proslavo. Po sveti maši, ki jo je daroval g. Jože Horn je sledila akademija. Zamislil si jo je arh. Božidar Bajuk, ki je bil tudi govornik. Spomnil se je naših mučencev in tudi dr. Janeza Janeža, ki se je rešil in potem svoje življenje posvetil kot misijonski zdravnik. Udeleženci so nato gledali video o delu dr. Janeža.

40. obletnica smrti ravnatelja Marka Bajuka. V soboto, 23. junija, je Društvo Slovencev v Mendozi pripravilo spominski koncert, ker je bil pokojni predvsem velik glasbenik. Govornik je bil Stane Snoj, ki je za to priložnost prišel iz Buenos Airesa. Pokazal je lik nadarjenega glasbenika, pevovalca, skladatelja, ravnatelja, ustanovitelja begunske gimnazije in plemenitega človeka, zvestega Slovence in gorečega kristjana. Nato je nastopil oktet in zapel več pesmi, eno v priredbi Bajuka, mešani pevski zbor pa je zapel sedem Bajukovih pesmi.

V Mendozi so tudi praznovali **deseto obletnico osamosvojitve Republike Slovenije**. Slavnostni govornik je bil Vinko Rode. Sodeloval je oktet, recitali pa so tudi domovinske pesmi. Novoizvoljeni predsednik, Jernej Bajda, se je zahvalil za sodelovanje in vse navzoče povabil na prigrizek in napitni-

co z dobrim mendoškim vinom.

Bariloške novice. Rojaki v Bariločah se redno zbirajo na prireditvah. Na prvo soboto v juniju so pripravili „gorenjsko večerjo“ z bogatin tipičnim jedilnikom.

10. junija so imeli **spominsko prireditev**, posvečeno domobrancem in vsem žrtvam vojne in revolucije. Sv. mašo je daroval misijonar Tomaž Mavrič, ki je bil na obisku pri svoji družini. Potem so položili venec pred spominsko ploščo. Govor je imel Milan Magister ml. Kulturni program sta pripravila srednješolski tečaj in osnovna šola. Nastopili so z recitacijami. Zapeli so tudi Bariloški vrabčki pod vodstvom gospe Lučke Kralj Jerman. Tudi kvartet Lipa je zapel nekaj pesmi. Za konec so vsi navzoči zapeli „Moja domovina“. Oder so pripravile gospe Marta Malovrh Jerman, Danica Jerovšek Mavrič in Anica Arnšek Magister.

Nogometna ekipa „Zedinjena Slovenija“ se je podala na športno turnejo v Slovenijo. V soboto, 14. julija, so se poslovili v Našem domu v San Justu. Predsednica Doma gospa Mici Malavašič je pozdravila vse navzoče. Med gosti je bil novi veleposlanik Republike Slovenije Bojan Grobovšek in pesnik Tone Kuntner z gospo ter odpravnik poslov Tomaž Kunstelj. Navzoči so prisostvovali tekmi na malem igrišču. Sledila je večerja in kulturni program, kjer je pesnik in gledališčenik Tone Kuntner prebral nekaj pesmi iz svoje zadnje zbirke „Mati Slovenija“; recital je Cankarjeve besede, ki opisuje-

Na domobranski proslavi v Slomškovem domu je bil govornik prelat Jože Guštin.
(Foto: M. Šušteršič)

Na domobranski proslavi na Slovenski pristavi v Castelarju je bil govornik Miha Gaser. (Foto: M. Čeč)

jo Slovenijo, kot raj pod Triglavom, za konec pa Prešernovo Zdravljico.

Mladinski dan v San Martinu. V nedeljo, 15. julija, je bil v San Martinu 33. mladinski dan. Zgodaj zjutraj so se začele tekme v odbojki. Ob 11. uri je bila mladina pri sveti maši, ki jo je daroval gospod Franci Šenk. Vsi skupaj so potem odšli na kosilo in nato nadaljevali s tekmovanjem. Popoldne je bil kulturni program. Naraščajniki in naraščajnice so predstavili ritmično vajo z zastavami. Pozdravni govor je imel predsednik zveznega odbora SDO-SFZ Gregor Modic in predsednik Zedinjene Slovenije Tone Mizerit, nato pa še predsednik mladinskih organizacij iz San Martina, Martin Vomberger. Sledil je nastop mladih, ki so letos pokazali pustne šege v Sloveniji. Nastopili so vaški fantje, zeleni Jurij, kurenti, laufarji in ciganka. Fantje in dekleta so zaplesali še narodne plesse. Razdelili so pokale za prva mesta v odbojki; pridobili sta si jih ekipi iz San Justa, tako dekleta kot fantje. Na mladinskem dnevu sta bila navzoča tudi gosta iz Slovenije pesnik Tone Kuntner in gospa Sonja. Veliko mladih in starejših se je potrudilo, da je mladinski dan v San Martinu tako lepo uspel.

Slovenska kulturna akcija je v soboto, 7. julija, priredila predavanje, ki ga je imel **prof. dr. Milan Komar pod naslovom: „Kaj nas uči zlom komunizma“**. Znani filozof je praznoval osemdesetletnico svoje-ga življenja.

malo za šalo...

„Kaj res niste mogli več rešiti svojega prijatelja, ki je končal pri ljudožrcih?“

„Žal ne več. Ko sem tja prišel, je bilo njegovo ime na jedilnem listu že prečrtano.“

+ „Mama, ali čarovnice lahko letajo?“

„Saj čarovnic sploh ni.“
„To že vem, ampak ali lahko letajo?“

+ Popotnik gleda, kako odlaga kmet na vrtu gnoj.

„Oprostite, kam pa odlagate gnoj?“

„Na jagode.“
„Čudno, mi pa dajemo na jagode vedno smetano.“

+ V škotski kuharski knjigi se začne recept za palačinke tako:

„Sposodiš si dve jajci...“

+ „Zakaj me ne vprašaš, kaj mi je?“

„Kaj ti je?“
„Oh, ne sprašuj!“

+ „Zakaj pravijo tvojemu šefu slepič?“

„Ker je vedno razdražen in popolnoma odveč.“

Mladi berlinski prodajalec časopisov kriči: „Velikanska goljufija v Berlinu! Že 47 žrtev!“

Starejši gospod kupi od nje ga časopis. Po nekaj korakih opazi, da mu je prodal starega. Že se obrne, da se mu bo pritožil, ko ga zasliši kričati: „Velikanska goljufija v Berlinu! Že 48 žrtev!“

+ Da so zakonski prepiri že od nekdaj na svetu, spoznamo po tem, ker izkopljejo arheologi mnogo več zdrobljenih loncev kot pa na celih.

+ Po nakupu pravi žena možu: „Na, vzemi ti otroka v roke, kozarce daj pa meni - saj tebi pade vse iz rok!“

+ „Ugotovili smo torej,“ pravi učitelj učencem in učenkam, „da so moški možgani večji od ženskih. Kaj sledi iz tega?“

Neka učenka: „Da torej pamet ni odvisna od velikosti možganov.“

+ Učitelj: „Kdo mi lahko pove zgled za to, da ni vse, kar se sveti, zlato?“

Ves razred v englas: „Vaše hlače.“

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Marsikdo je samo zato v opoziciji, ker ni prišel v poštev za kakšno pozicijo.
- Meščansko desnico najbolj srdito napada meščanska levica.
- Moje poreklo je neoporečno: moja prababica je bila prakomunistka.
- Zgodovinarji ponarejajo preteklost, ideologi prihodnost.
- Slejkoprej ugotovijo, da je bila zadnja revolucija pravzaprav predzadnja.
- Kam plovemo? Povedal vam bom, ko bom ugotovil, od kod piha veter.
- Po peti demokratizaciji bomo laže zadihali.
- Socialistični kleptomani so se v kapitalizmu prelevili v kapitalistične kleptomanijake.
- Kolikšne obresti prinaša predsedniku deponirana partijska izkaznica?
- Nič ne povezuje ljudi trdneje kot skupni greh.
- Najprej je bil proletarec, nato lumpenproletarec, zdaj pa je lump.
- Na kulturnem polju je pridelek tem manjši, čim več je na njem gnoja.
- Kajn je vložil prošnjo za posmrtno rehabilitacijo Abela.

+ Gospod pripoveduje smešnico o goseh. Njegovemu sosedu pri mizi je smešnica močno všeč in pravi: „Odslej bom prav gotovo ob vsaki gosi, ki jo bom videl, mislil na vas.“

+ Mladi oče je vozil po parku

v vozičku svojega dojenčka, ki se je drl na vse pretege. Govoril je: „Pomiri se, Filip, pomiri se!“

Mimo je prišla ženska in mu rekla: „Občudujem vaše potrpljenje z vašim Filipom!“

„S kakšnim Filipom! Filip sem jaz!“

KJE JE KAJ

Ljubezen do Cerkve -	
Lojze Kukovica	225
Živeti resnično, dobro in lepo -	
Nadškof Franc Rode	226
Slomšek, učenik za vse čase -	
Zorko Simčič	227
Angel zvestobe - Anselm Grün	229
Sv. Avguštin nas uči -	
Lojze Kukovica	230
Marija in rožni venec za današnjo dobo - Dane Vrečar SDB.....	231

Marija Pomočnica kristjanov, zavetnica Patagonije in Ognjene zemlje -	
Metka Mizerit	233
Jaroslav Kikelj - Božidar Fink ..	235
Življenjska pot Jaroslava Kiklja	236
Pripis k „Novemu redu“ -	
Marko Kremžar	238
Pismo enemu izmed mladih III. -	
Striček Simon	241
Misijonar Tomaž Mavrič med nami -	
Stane Snoj	242
Ob stoletnici rojstva duhovnika	

in pesnika Gregorja Malija -	
Edo Škulj	244
Spomini na vračanje domov iz nemške vojske leta 1945 -	
Stanko Merlak	246
„Bariloški vrabčki“ v Sloveniji -	
Stane Snoj	249
Duhovno življenje je objavilo .	251
Oče piše sinu -	
Anton Novačan	252
Kratke novice	240, 248 252
Pot do modrosti -	
Dr. Hubert Požarnik	253
Iz naše kronike - Metka Mizerit	253

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVILJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Direktor: mons. dr. Jure Rode - Urednik: arh. Jure Vombergar - Tehnični urednik: Stane Snoj - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-4636-2421 - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877- Oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L. - EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4362-7215 - Fax: +54-11-4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103. USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2001: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:

1. Na praznovanju 90-letnice g. Lojzeta Sedeja, sodelavca in dobrotnika naše revije, v Slovenski hiši.
2. Po dviganju zastav v mendoškem Slovenskem domu ob praznovanju 10-letnice slovenske države.
3. Slovensko pristavo v Castelarju je mladina ogradila z novo mrežo.
4. Z domobranske proslave na Slovenski pristavi v Castelarju. (Foto: M. Čeč)
5. Recitacija pesmi „Slovenska beseda“ Ljubke Šorli na proslavi slovenskega

državnega praznika v Mendozi
(Foto: Marija F. Grintal).
6. in 7. Igra „Paša in medved“ za 49. obletnico Hladnikovega doma in 50. obletnico šole Irineja Friderika Barage v Slovenski vasi (5. avgusta)
(Foto: Franci Sušnik).

Od zgoraj in od leve:

1. Salezijanec Dane Vrečar mašuje na letnem srečanju članov in članic Živega rožnega venca v cerkvi Marije Pomagaj.
2. Profesor dr. Milan Komar, osemdesetletnik, predava v Dvorani škofa Rožmana v Slovenski hiši o temi: „Kaj nas uči zlom komunizma“.
3. Pesnik in igralec Tone Kuntner na Slovenski pristavi v Castelarju (Foto: M. Čeč).
4. Naši nogometaši so resno trenirali, predno so se šli pomerit v Slovenijo... (Foto: Marko Vombergar)
5. Na Medkrajevnem turnirju v odbojki so zmagali fantje s Slovenske pristave.
6. Pri dekletih je zmagala ekipa iz sanhuškega Našega doma.
7. Pri fantih sta se za prvenstvo v zadnji igri pomerili sanhuška in moronska ekipa... (Foto: M. Čeč)

Correo Argentino
 Concesión N° 6395
 TARIFA REDUCIDA
 Concesión N° 2560

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovna. Director: Mons. dr. Jorge Rode
 Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877